

Luka Iifa Faunina Iesu Fouga Luka Epapua Auga

Kapa Puo I'ina Puka Lapapua Auga Alaifania

¹⁻² Papiiau ma'o Iesu e'ina ega pinauga eka-paisa, ke ala epafua oma auga ifo'i maa'iai keisa. Isa kapa'ina keisa auga kepako'ania, ke ega'ina papiiau'i epo'iai isa'i, Iesu fouga papiiau maa'iai fekeifafoua auga pinauga kekapaisa. Ke isa ega'ina fou'i maa'aisai keifania, ke kepapua kepeni pagaini'a. Ega kainai Iesu fouga keifania auga iifa ko'a apamia, ke alo'a ko'agai apako'ania. Ke i'a epo'aisai papiiau ma'o Iesu fouga ala e'ina oma a'o kelogonia auga okogai mo kepapua.

³⁻⁴ Teofilus, au akaiki'a aumu, papiiau isa'i oi maamuai Iesu fouga keifania auga fouga lalogo. Kai lau alou ko'agai anina laani auga, oi Iesu fouga ko'a ipauma auga fologo laoma. Ega kainai lau ifou Iesu e'ina kapa'ina ekapai'i fou'i ma'oai oko'i ipaumagai lamaleleaini'i. Ke fuagai oi faumuai fapapua fapenio auga laopolaga felo laoma. Ega puo Iesu fouga lapapua eemu efai.

Ioane Baptista Agemauni Auga Fouga

⁵ Ega kinagai Kin Herod, Iudea ago fofouga* e'imaissa alogai, sakedote auga aga'o aka Sakaraia

---

* **1:5:** Iudea ago fofouga auga, Samaria ago ke Iudea ago fofouga auga, pau Palestine ago keoma.

eagu. Isa sakedote ikupuga alogai gopu aga'o aka Abaija keoma auga gopugai emai. Isa akafa aka Elisabeta isafa sakedote lopia fa'a aka Aaron keoma auga ega gopuai emai.

⁶ Sakaraia akafa auni'i auga Deo maagai alo opai au'i, ke alo'i ko'agai Deo ega iifa ma'oai, ke sakedote lao'i mai'i ma'oai kai'iai kepea. Ega kainai kai aga'o isa kapa aga'o apala kekapaissa auga puo aepen'i.

⁷ Ke isa imoi eega laa'i gome isa akafa Elisabeta eogeoge. Ke isa auni'i auga pau keapao alogaina.

⁸⁻⁹ Sakaraia ega sakedote gopuga au'i Deo ega e'ai kepinauga kina'iai, isa isafa sakedote pin-augaga ekapaissa. Ega'ina alogai Iudea papiau'i sakedote kekinani'i kagakagagai Sakaraia kekinaga. Ke keulaisa Lopia Deo ega e'a alogai sakedote lopia fa'a'i mo kekoko, a'o Deo kepa'a penia afugai fekoko, amu foga'i felo'i† feuma'i ke femegamega keoma.

¹⁰ Ke amu foga'i felo'i iuma kina maaga emai aisama, papiau Deo ega e'a afe kaina kemegamega kai, Sakaraia ifogamo Deo ega e'a alogai ekoko, amu foga'i felo'i eumai'i ke emegamega.

¹¹ Ega aisama Lopia ega agelo aga'o, a'o Deo kepa'a penia afuga kaina kainai isa eapakina penia.

¹² Sakaraia agelo eisa aisama, oge egea emani'i alogaina.

¹³ Kai agelo isa epainia einaka, “Sakaraia, folo-man'i. Gome Deo oi emu megamega a'o elogo-

---

† **1:8-9:** Pilitani malagai 'incense'

nia, ke lau eulaisau lamai. Oi akafamu Elisabeta imoi maguaega agepamauga. Ke imoi ega'ina aka Ioane fooma.

¹⁴ Isa oi alogama agepenimi, ke oi isa agomaniaina. Ke papiau ma'o isafa isa emauni auga alogama akepa'aua.

¹⁵ Gome isa Lopia maagai au akaiki'a agemia. Isa fino, o mulamula inoka aga'o faeinu. Ke ina gua alogai ekaega kai, Deo ega Spiritu isa alo agepapogua.

¹⁶ Ke isa Israel papiau'i ma'o agemueaini'i Lopia isa e'i Deo eega agemaiseini'i.

¹⁷ Ke ufainagai Elaija Deo ega Spiritu isapuga eafia epinauga koa i'opoga, isa ega'ina isapuga ageafia. Ke Lopia aemai koa kai, isa imoi ama'i alo'i agepaefo pagainia gau'i akeaipeini'i, ke papiau Deo aina akeafia au'i isafa alo'i agepaefo pagainia, papiau Deo maagai alo opai au'i e'i ikifa keagagai akepea. Ke Lopia faugai papiau agepafua'i akeagu," eoma.

¹⁸ Ke Sakaraia agelo epainia einaka, "Ega'ina iifaga mapako'ania auga afa'agamo e'inoka. Gome lau laapao alogaina ke akafau isafa eapao, imoi aga'o fepamauga koa kina auga efua," eoma.

¹⁹ Ke agelo einaka, "Lau Gabriel Deo agogai laapae, ke lau Deo eulaisau oi maamuai Deo ega iifa faunina i'ina faifafoua eoma lamai.

²⁰ Ke moisa, oi akemu ageafu, afolonini'ani agelao lau laifani'i kapa'i ma'oai ko'a'i akemia kinagai kai, alonini'ani pugu. Gome lau Deo ega iifa oi maamuai laifania auga, ega logoai ega kina agekaina aisama ko'a mo agemia auga oi alopako'ania," eoma.

21 Ke papiiau Deo ega e'a afe kaina kemegamega au'i Sakaraia ke'imaisa. Ke Sakaraia Deo ega e'a alogai eapa alogaina, aepealai aemai puo kekauai keopofua.

22 Ke epealai aisama, maa'iai ganini'ani eoma auga aekainia. Ke kelogo isa Deo ega e'a alogai, laulau aga'o eisa keoma. Gome isa imagai mo gou ekapaisa kai, akegai ganini'ani eoma aekainia auga keisa.

23 Isa ake eafu aenini'ani mo elao Deo ega e'ai ega pinauga epafua, ke ega pagua elao.

24 Ke ega'ina kina'i afegai, isa akafa Elisabeta einae. Ke gafa ima alogai, isa e'a alogai mo eagufake eagu ke eifa einaka:

25 “Lopia Deo lau faagauai iina koa ekapaisa. Paukai Isa ega gafegafe akaiki'a epeniiu, papiiau epo'iai imoi aga'o alapamauga auga meagaina eafi'aua,” eoma. Ke isa faagagai kapa'ina emia auga ko'a ma auga gakapulaisa eoma puo, gafa ima e'a alogai eagu, Deo mo eopolaga.

Iesu Agemauni Auga Fouga

26-27 Ega kinagai ifiao faaga fofouga aga'o, au aga'o fou akefeufeu auga ifiaoga aka Maria eagu. Isa kin Davide okogai emai auga aga'o aka Iosepa fou fekeamage keoma auga papiiau maa'iai keifafoua. Elisabeta einae gafa ima epagai afegai, kina aga'ogai Deo agelo Kabriel eulaisa, Kalilea agogai, Nasareta paguaga elao.

28 Agelo elao Maria eapakina penia epainia einaka, “Maria, oi loague? Lopia ega gafegafe akaiki'a epeniio, ke eemuai eague,” eoma.

29 Agelo Maria epamegonia auga, pamego aage laa'i puo a'o elogonia aisama, emani'i eopofua. Ke ega'ina pamegoga kapa'ina eifania auga oko ekapunia galogo eoma.

30 Maria agelo ega iifa eopopolaga kai, agelo eifa pugu einaka, “Maria, folomani'i. Deo oi ekinanio ega gafegafe akaiki'a epeniio.

31 Fologo oi aloinae, imoi maguaega aga'o alopamauga. Imoi ega'ina aka Iesu fooma.

32 Ke isa au akaiki'a ipauma agemia, ke papiiau isa akeifaga Deo ufai au'oniai eagu, Au Akaiki'a Ipauma Auga Gauga akeoma. Ke imoi ega'ina apa Davide okogai agemai. Ke ufainagai Davide isapu akaiki'agai Israel papiiau'i e'ima'i koa i'opoga, Lopia Deo isa isapu akaiki'a agepenia.

33 Ke isa Israel papiiau'i, Iakobo okogai kemai au'i‡ aoniamo age'ima afe'aini'i. Ke isa agofa'a e'ima auga afaefua ageka aoniamo,” eoma.

34 Ega aisama Maria eifa einaka, “Agekaina kai lau fofou au aga'o fou alafeufeu kai, ala koa i'opoga faagauai iina koa agemia agekaina?” eoma.

35 Ke agelo einaka, “Deo ega Spiritu oi ageake penio, ke Deo ufai au'oniai eague, Au Akaiki'a Ipauma Auga ega isapuai agepakaisogonio aloinae. Ega puo oi Deo maagai alo lolofa imoina alopamauga, ke papiiau isa akeifaga Deo Gauga akeoma.

36 Oi aamu Elisabeta isafa apaogai ganinagai imoi aga'o agepamauga. Ke isa eogeoge keoma auga pau einae gafa imagea elao.

37 Gome Deo eegai kapa aga'o ae'inoka.”

‡ 1:33: Grik malagai, 'Iakobo ega e'a'

³⁸ Maria agelo ega eifa oma aina elogonia aisama, eifa einaka, “Lau Lopia Deo ega pinauga ikapa papiau aga'o. Ega puo oi loifania koa i'opoga faagauai gamia,” eoma. Ega'ina afegai agelo Maria epua'afuga elao.

Maria Elisabeta Eega Elao

³⁹ Agelo Maria epua'afuga afegai aisama, Maria fiakoa mo ekailai Elisabeta eega elao. Elisabeta akafa Sakaraia ega e'a auga, Iudea ago taonina, iku afuga agogai eapa.

⁴⁰ Maria ega'ina e'agai ekoko Elisabeta epamegonia.

⁴¹ Ke Elisabeta Maria ega pamego a'o elogonia aisama, gua alogai imoi isafa alo egama egopokae, ke Elisabeta Deo ega Spiritu alo epogu.

⁴² Ega aisama alo egama alogaina eifa akaiki'a einaka, “Papie ma'oai epo'iai Deo ega gafegafe akaiki'a epenio, ke imoi oi alopamauga auga isafa Deo ega gafegafe akaiki'a epeniia!

⁴³ Kai kapa puo lau papie akaiki'au koa i'opoga lamia, e'u Lopia ina emai eisau?

⁴⁴ Lau ega laifa oma, gome oi emu pamego a'o lalogonia mo aisama, fiakoa mo guau alogai imoi alo egama egopokae.

⁴⁵ Oi Lopia ega iifa loafia auga lopako'ania Lopia agekapa paisa looma aumu, Deo eegai kapa felo'i loafi'i,” eoma.

Maria Deo Eau Afagaina

⁴⁶ Ega aisama Maria isafa alo egama alogaina puo eifa einaka:

“Lau alou ko'agai Deo laau afagaina.

- 47 Ke Deo kaniau isagamauga Auga eegai alou egama alogaina.
- 48 Gome lau Deo ega pinauga ikapa papie, akaiki'au laa'i kai papie mainiu.
Kai Deo lau eopolaniau ega gafegafe epeniaiu.
Ega kainai papiau pau keague au'i ke muni akemai au'i aoniamo akeifaniau, Deo ega gafegafe akaiki'a epeniaiu papie akeoma.
- 49 Gome Deo Isapu Akaiki'a Auga kapa ma'oai agekapa agekaina auga, kapa akaiki'a'i lau faagauai ekapai'i.
Isa aka elolofa.
- 50 Ke kaisau Deo kemani'iaina, ega iifa muninai kepea au'i gua'i eania.
Ke pau keague au'i ke muni akemai au'i isafa ee'iai ega koa agekapa aoniamo.
- 51 Isa ega isapu akaiki'a epapinauga, kapa akaiki'a'i ekapa'i,
papiau kapa'i opo'iai keaina'au au'i euokai'i.
- 52 Ke keaina'au au'i epo'iai, papiau ke'ima'i lopia'i au'i e'i lopia eafani'i.
Kai akeaina'au au'i, au akaiki'a'i epamia'i.
- 53 Ke inae'i ekimu keulalu au'i, amu felo'i epagafuni'i kai,
pa'amumu'amu au'i ima'i maini epalao'i.
- 54-55 Deo ufainagai lau apau Abraham, ke okogai kemai au'i ee'iai pako'a nini'anina ekapaisa.
Ega'ina iifaga afae'agege, aoniamo gua'i ageania.
Ega koa i'opoga, Isa ega pinauga ikapa Israel papiau'i gua'i eaniia ae'agegeaini'i,"
eoma.

⁵⁶ Maria ega eifa oma afegai, Elisabeta fou keagu gafa oiso koa i'opoga elao afegai kai, emue ega pagua elao.

Ioane Baptista Emauni

⁵⁷ Ega'ina afegai Elisabeta ega mauni kina emai ekainia aisama, imoi maguaega epamauga.

⁵⁸ Isa aaga akina ke e'a ipafe au'i imoi epamauga fougā kelogo aisama, eega kelao. Ke Deo isa gua eani alogaina eogeoge meagaina eafi'aua imoi epamauga puo, fou kealogamalaina.

⁵⁹ Ke imoi emauni kina imagea kuagai oiso aisama, Iudea papi'au'i e'i kagakaga kainai, imoi kelaoaina maguaega faaga iifalaina gouga faagagai kekapa'isa. Ke imoi ama akagai kegapafaala Sakaraia kegaoma keoma.

⁶⁰ Kai imoi ina isa epapakipo'i eifa einaka, “Sakaraia folooma! Ioane amooma,” eoma.

⁶¹ Ega aisama isa kepainia keinaka, “Oi aamu akimu au'i epo'iai, kai aga'o aka ega koa laa'i,” keoma.

⁶² Egae kai ega'ina papi'au'i Sakaraia imoi aka kapa'ina ageoma auga ima'iai gouga kekapa'isa kepa'ani penia.

⁶³ Ega aisama Sakaraia kapa aga'o kegamaiseina imoi aka gapapua eoma, gouga imagai ekapa'isa. Ke kemaiseina aisama iina epapua oma, ‘Imoi aka Ioane’ eoma. Egae keapa au'i isa akafa eifania koa i'opoga mo epapua auga keisa puo, kekauai alogaina keopofua.

⁶⁴ Ke imoi aka epapua aisama, fiakoa mo mala emame'a ake epaagalaisa, enini'ani pugu, ke Deo eau afagaina.

⁶⁵ Ke Sakaraia ega e'a ipafe au'i keisa, ke i'ina laoga maina fougā kelogo au'i ma'oi epol'iai Deo kapa'ina ekapaisa auga mani'ina kepa'aua. Ke Iudea ago fofouga iku afugai keagu au'i ma'oi kapa'ina kemia au'i ma'oi fou'i keifani'i aefua-fua.

⁶⁶ Ke papiau ma'oi imoi ega'ina Deo ima alogai eagu auga keisa, ke ega'ina fougā alo'iai eka. Ke ifo'i mo epol'iai keifa keinaka, “Imoi i'ina auga muni ala agemia oma auga oko alalogo,” keoma.

Sakaraia Profeta Koa I'opoga Enini'ani

⁶⁷ Ioane ama Sakaraia mala emame'a enini'ani pugu aisama, Deo ega Spiritu alo epogu, Deo eau afagaina, ke profeta koa i'opoga iina eifa oma:

⁶⁸ “Lopia Israel papiau'i e'i Deo ega papiau eopolani'i emai e'i ou au'i ee'iai epa-pealai'i, kania'i eagamauga.

Ega puo i'a Isa amaaufagaina.

⁶⁹ Isa ega pinauga ikapa auga, kin Davide okogai au aga'o ekinaga eulaisa.

Ega'ina auga, Au Akaiki'a, § i'a kania'a Isagamauga auga.

⁷⁰ Ega'ina auga ufainagai isa ega profeta alo'i elolofa au'i ake'iai eifafoua auga i'opoga mo emia.

⁷¹ Ega'ina iifaga auga Isa Mesaia ageulaisa, i'a a'a ou au'i ani'a akeani au'i e'i isapu papagai aagu auga ee'iai agepapealai'a eoma.

⁷² Deo ufainagai i'a ufu'a apa'a gua'i eaniia, ke fou pako'a nini'anina kapula ipauma kai aga'o laagai afaeaopagai auga ekapaisa. Ke

---

§ 1:69: Grik malagai, 'pa'o'. Pa'o auga kapula fougā eifania.

pako'a nini'anina kapula ega'ina auga Deo maagai lolofaga ipauma.

Ega'ina auga Deo eopolaga puo iina ekapa oma.

⁷³ Ega'ina auga, Deo i'a apa'a Abraham auni'i kepako'ania keifa kapulania auga.

⁷⁴⁻⁷⁵ I'ina iifaga ko'a ipauma! Deo anina eani i'a a'a ou au'i akeafi apalani'a auga mani'ina falapa'aua, ke Isa faugai fapinauga, ke faau afagaina eoma.

Ega kainai Isa i'a a'a ou au'i ima'iai epa-pealai'a.

Ke Isa anina eani auga, aufa kina i'a Isa aau afagaina ke faugai apinauga alogai, alo'a ko'agai laomai apala'i faumakalaini'i, ke maagai alo lolofa, ke alo opai au'a famia eoma.

Ega kainai Deo pako'a nini'anina kapula ipauma ekapaisa.

⁷⁶ Ke oi Ioane gau aumu, papiau oi akeifanio Deo Au Akaiki'a, ufai au'oniai eague Auga ega profeta akeoma.

Gome oi Lopia Mesaia agogai aloufai alolao ega keaga alopakaisa.

⁷⁷ Ke keaga alopakaisa alogai Deo ega papiau, Deo isa e'i laomai apala'i ala age'agegeai oma'i, ke kania'i ala ageagamau oma auga alopalogoni'i.

⁷⁸⁻⁷⁹ Iifa gome i'a uminagai aagu Deo alalogo felo, ke a'a laomai apala ipauma emokai'a puo amae koa i'opoga.

Kai Deo ega'ina auga anina aeani, gagao keagagai gapapeai'a, i'a fou gagaoai faagu eoma.

Ega kainai Deo kapa ma'oai ekapai'i auga, ega guani ke ega gafegafe akaiki'a epakinai'a.

I'ina auga, kina egefau eaea koa i'opoga ufai ageake agegefai'a,”

eoma.

⁸⁰ Sakaraia iina eifa oma afegai, inipo epea kainai gauga Ioane Deo ega Spirituai euki eminifa'a. Ke eminifa'a afegai, elao ago maininai eagu mo elao ega pinauga kina ekainia kai, Israel papiaui ago'iai eapafoki.

2

Iesu Emauni Fouga (Mateo 1:18-25)

¹ Ioane Baptista aemauni koa kai, Roma ago fofouga e'ima lopia fa'aga aka Augustus iifa eulaisa Roma kamanina papagai keagu au'i fofougai census fekekapa eoma.

² Census ega'ina auga kafana Kurinius Siria ago e'ima kinagai e'ina emia.

³ Ke Iesu ega mauni kina ekaialiali alogai, census ega'ina Siria ke Iudea ago'i fofouga alogai emia. Ega puo papiaui ma'oai aga'o aga'o kelao e'i mauni afugai aka'i fekepapua keoma.

⁴ Iosepa ega mauni afuga auga Davide okogai kemai au'i afu'i puo, Kalilea agogai Nasareta taonina epua'afuga, Iudea agogai Beteleme, Davide ega taoni keoma auga taonina elao.

⁵ Ega aisama Maria isa auni'i keifa ko'ania fekeamage keoma auga einae kai, fou aka'i fekepapua keoma puo, kelao Beteleme taonina.

⁶⁻⁷ Ega aisama Maria imoi agepamauga auga kina ekainia. Kai feufeu e'ai ma'oai kepogu puo, e'a aga'ogai fekefeu auga aekainia. Ega puo kelao iku e'ele aga'o inegai sipi ke polomakau kepaaniani'i afugai keagu. Egae imoi fa'aniauga maguaega epamauga, ke tiapuai emokaisa, fafaoai epakauka.

Agelo Ke Sipi I'ima Au'i Fou

⁸ Iesu emauni gapinai, sipi i'ima au'i isa'i Beteleme taonina afegai, kainagai sipi keanimai afugai keagu e'i sipi ke'ima'i.

⁹ Ega'ina alogai fiakoa mo Lopia ega agelo aga'o eapakina peni'i, ke Deo ega eaea akaiki'a ipauma eailofe'i. Ega aisama sipi i'ima au'i kemani'i alogaina.

¹⁰ Kai agelo isa epaini'i einaka, “Lau iifa faunina ipauma papiau ma'oai alo'i agepagama alogaina auga iifaga lamaiseina. Ega puo folomani'i.

¹¹ Pau oi epomia'i Betelemeai, Davide ega taonai kaniami Isagamauga Auga emauni. Isa Lopia, ke Mesaia* auga.

¹² Oi agolao aisama, imoi aga'o tiapuai kemokaisa fafaoai kepakauka agoisa. Ega'ina agoisa aisama, fologo lau kapa'ina laifania auga ko'a fooma,” eoma.

---

* **2:11:** Hibru malagai, ‘Mesaia’ ke Grik malagai ‘Kristo.’ I'ina iifaga auga ‘Deo ekinaga, oiliai kania ke'efa Auga.’

13 Agelo ega'ina eifania efua aisama, fiakoa mo ufa agelo'i ealogai alogaina kemai keapakina, agelo ega'ina fou Deo keau afagaina keifi keinaka,

14 “Deo au'oniai ufai eague auga, Au Akaiki'a Ipauma apamia, ke aagoai Deo papiiau ani'i eani au'i gagao epeni'i,”

keoma.

15 Agelo keifi afegai, kemue ufa kelao. Ega aisama sipi i'ima au'i ifo'i mo epo'iai keifa keinaka, “Amalao Beteleme taoninai Lopia ega agelo kapa'ina emia maa'aisai eifania auga amaisa,” keoma.

16 Ega puo fiakoa mo kelao Maria Iosepa auni'i, ke imoi fafaoai ekauka auga afuga kekapunia kelao kekapulaisa.

17 Ke imoi keisa aisama, agelo imoi ega'ina fougua ala eifa oma auga, Iosepa Maria auni'i, ke papiiau isa'i isa fou kemai au'i maa'iai keifania kepalogoni'i.

18 Papiiau ma'oai sipi i'ima au'i i'ina iifaga keifania a'o kelogonia aisama, kekauai alogaina keopofua.

19 Kai Maria auga ega'ina iifa'i ma'oai kapa'ina keifani'i au'i, alogai mo keka eopolani'i aefuafua.

20 Sipi i'ima au'i imoi keisa afegai kemue. Ega'ina alogai agelo kapa'ina eifani'i au'i ma'oai i'opo'i mo kemia keisa'i puo, Deo Au Akaiki'a kepamia keau afagaina kelaoaina.

Imoi Iesu Deo Ega E'a Kelaoaina

21 Imoi ega'ina emauni kina imagea oiso aisama, Iudea papiiau'i e'i kagakaga kainai, au maguae'i faaga iifalaina gouga kina emai ekainia

aisama, imoi faagagai ega'ina gouga kekapaisa. Ke Maria guagai imoi aegama koa kai, agelo imoi aka epeniia auga kepeniia kepafaala Iesu keoma.

²² Maria imoi epamauga emegomego puo, Iudea papiiau'i e'i kagakaga kainai, kina pika koa i'opoga Deo maagai alo eofu. Ke alo ofuga efua kina afegai, Moses ega iifa kainai Maria Iosepa auni'i imoi keafii Deo ega e'a kelao, Deo fekepalao penia keoma. Ega kainai imoi keafii Ierusaleme taonina kelao, ke Deo ega e'ai sakedote ee'i kelao, imoi Deo kepalao penia.

²³ Deo ega iifa Moses epeniia auga epo'iai aga'o auga iina epapua oma: 'Imoi maguae'i fa'aniau'i au'i, Lopia Deo fekepalao penia, Isa apuga fekemia, ✧ eoma. Ega kainai Maria Iosepa auni'i ega kekapa oma.

²⁴ Ke Moses ega iifa kainai, Maria faugaiinei auni'i koofi koa i'opo'i, oinei e'ele'i auni'i ✧ fekeafi'i fekelao sakedote fekepeni'i eoma. Ega kainai Maria Iosepa auni'iinei keafii'i kelao sakedote kepenii'i. Ke sakedote Maria faugaiinei ega'ina Deo kepa'a penia.

²⁵ Kai ega'ina kekapai'i kinagai, Ierusaleme taoninai au aga'o aka Simion eagu. Isa auga Deo maagai alo opaina, ke alo ko'agai Deo ega iifa muninai epea. Isa Deo Israel papiiau'i agepalagaini'i, kania'i ageagamauga auga kina e'imaisa, ke Deo ega Spiritu isafa isa alogai eagu.

²⁶ Deo ega Spiritu isa afaemae ageagu agelao Lopia Deo ega Mesaia ageisa afegai kai, agemae auga epalogo.

✧ **2:23:** Exodus 13:2, 12   ✧ **2:24:** Lefitikus 12:8

²⁷ Ke Deo ega Spiritu isa epapea elao Deo ega e'a alogai ekoko. Ega aisama Moses ega iifa kagakagagai, imoi Iesu faugai kapa'ina fekekapa keoma auga kainai, ina ama isa keafiia Deo ega e'ai kekokoaina.

²⁸ Ega aisama Simion elao imagai imoi eafiia kai Deo eau afagaina einaka:

²⁹ Lopia Deo Akaiki'a Aumu, oi emu pako'a iifaga lokapaisa auga pau ko'a mo emia.

Pau oi emu pinauga au, emu gagaoi alamae.

³⁰ Gome oi papiaua kania'i aloagamauga auga, pau lau ifou maauai laisa.

³¹ Ega'ina auga papiaua ma'oai ago'iai lokapaisa puo, muni ma'oai akelogo.

³² Ega'ina auga isa Iudea papiaua'i laa'i au'i ee'iai eaea agemia,

Oi emu logo agepalogoni'i.

Ke Israel papiaua'i epo'iai papiaua kania'i isagamauga auga emauni puo,

Israel papiaua'i aka'i akaiki'a agemia eoma.

³³ Imoi ina ama auni'i Simion imoi fougaga ega eifa oma aina kelogonia aisama, kekauai alogaina keopofua.

³⁴ Ke Simion Deo eau afagaina afegai, imoi ina ama ke imoi fou ee'iai Deo ega gafegafe akaiki'a iifaga epenii'i. Ega kai Simion imoi ina Maria epainia einaka, "Iifa gome, i'ina imoina Deo ega logoai ekinaga, Israel papiaua'i ma'o isa puogai papiaua akaiki'a'i au'i e'ele'i akemia, ke e'ele'i au'i akaiki'a'i akemia. Ke ega'ina imoina Deo eegai emai auga gouga agemia. Kai papiaua isa eegai akeifa apala ke akeumakalaina.

³⁵ Ega'ina akekapa alogai, papiâu gua'i opo'i fofougai isa anina keani, o anina akeani auga agepafoki'i. Ke Maria, oi gaumu puo papiâu akeumakalaina aloisa aisama, aufalao aga'o ifani a'ifagai gua'fopa keoga ekiekie koa i'opoga, oi alomu ega agekiekie oma, guamu agemou," eoma.

³⁶ Ke imoi ega'ina ina ama fou Deo ega e'ai ega'ina kekapai'i alogai, profeta papiëga aga'o aka Ana isafa egae eagu. Isa auga Fanuel gauga, Israel papiâu'i e'i ikupu aga'o aka Aser keoma auga ikupugai emai. Isa ufainagai eamage, ke akafa auni'i inipo imagea gua mo fou keagu kai akafa emae.

³⁷ Ega'ina afegai afuafu mo eagu elao pau eapao alogaina, inipoga 84 emia.† Isa aufa kina gapi gani Deo ega e'ai mo eagu, eani gopegope emegamega.

³⁸ Isa imoi ega'ina ina ama fou Deo ega e'ai keapaega kai eisa'i. Ega aisama ee'i elao Deo tenkiu epeniia. Egae kai Deo Israel papiâu'i e'i ou au'i ee'iai kania'i ageagamauga ke'ima au'i ma'oai maa'iai imoi ega'ina fougá eifafoua.

³⁹ Iosepa Maria auni'i kapa ma'oai Lopia Deo ega iifa kainai fekekapa eoma auga pinauga keka-paisa efua aisama, kemue Kalilea ago, isa afu'i Nasareta taonina kelao.

⁴⁰ Imoi ega'ina euki eminifa'a, ekapula elaoaina. Ega'ina alogai Deo ega ikifa alo epogu, ke ega gafegafe akaiki'a alogai eka.

Imoi Iesu Deo Ega E'a Alogai

† **2:37:** Kai papiâu isa'i keopolaga isa inipo 84 alogai afuafu mo emia eagu keoma.

⁴¹ Imoi Iesu euki eminifa'a alogai, ina ama auni'i Iudea papiau'i e'i miamia aga'o aka Pasover kina ekainia aisama, e'i kagakaga kainai aufa inipoai Ierusalememe taonina kelao.

⁴² Ke Iesu inipoga 12 emia aisama, miamia ega'ina puogai ina ama aufa inipoai kekapakapa koa i'opoga Ierusalememe taonina kelao. Kai pau auga Iesu isafa fou kelao.

⁴³ Ke miamia ega'ina efua aisama, Iesu ina ama auni'i kemue afu'i kelao. Ega aisama Iesu Ierusalememe taoninai eagu kai, isa ina ama auga akelogo.

⁴⁴ Isa keopolaga gau'i papiau ma'o ega'ina miamia puogai kemai au'i epo'iai eapauka fou kemue kelao keoma. Ega puo akekapunia kai kina aga'o epagai aisama, ke'ina aa'i aki'i ke ekefa'a'i fou epo'iai kekapunia.

⁴⁵ Kai gau'i akekapulaisa puo kekapunia kemue Ierusalememe taonina kelao.

⁴⁶ Isa Ierusalememe taonina kepua'afuga, kina oiso afegai kai, Deo ega e'a alogai Iudea papiau'i e'i pamalele au'i fou keagu keisa. Ke isa kapa'ina keifania auga a'o elogonia, ke isa isafa epa'ani peni'i.

⁴⁷ Pamalele au'i isafa isa kepa'ani penia. Ega aisama isa e'i iifa epamue, nini'ani ma'oai okogai mo elaoaina puo, egae keagu aina kelogo au'i ma'oai keopofua kapa'ina kegakapa auga akelogo.

⁴⁸ Ke Iesu ina ama isa imoi e'ele kai, pamalele au'i fou keagu kenini'ani auga keisa puo, kekauai alogaina. Ke ina elao eifa einaka, "Oi inae loague kai oi amamu aunimai aopopo alogaina,

akapunio afu apafua. Oi lai eemaisai iina lokapa oma auga felo laa'i," eoma.

⁴⁹ Kai Iesu epa'ani einaka, “Kapa puo lau okapuniau? Lau Amau eegai lamai puo, lau Isa ega e'ai faagu auga alologo ma?” eoma

⁵⁰ Kai isa kapa'ina eifania auga, isa ina ama oko akelogo.

⁵¹ Egae kai Iesu ina ama fou kemue afu'i Nasareta taonina kelao. Ke ina ama fou keagu alogai, kina ma'oai aina'i eafia. Kai ina Maria Iesu faagagai kapa ma'oai kegama au'i eafiapi'i alogai mo keka.

⁵² Ke inipo epea kainai Iesu euki eminifa'a. Ega'ina alogai ega ikifa isafa euki aefuafua, ke Deo ega gafegafe eafia, ke papiiau isafa isa anina keani alogaina.

3

Ioane Baptista E'ina Einogo

(Mateo 3:1-12; Mako 1:1-8; Ioane 1:19-28)

¹ Inipo ma'o elao afegai, Roma kamanina e'ima lopia fa'aga aka Tiberius, Roma ago ke Roma papagai keagu ago'i ma'oai e'imai'i. Isa Roma agofa'a fofouga e'imaisa inipo 15 elao. Ega aisama Roma kamanina papagai, Roma auga aka Pontio Pilato Iudea ago fofouga* kafanaga emia. Kai isa Iudea ago ae'ima koa kai, kin Herod Iudea ago fofouga eaupea pani epamia. Ke pau kin Herod gauga, aka isafa Herod auga Kalilea ago e'imaisa. Ke isa akina Filip auga, Iturea

---

* **3:1:** Luka 1:5 amoisa

ke Trakonitis fou ago'i e'imai'i, ke au aga'o aka Lisantias auga Abilene ago e'imaisa.

² Ega'ina kina'iai Iudea au'i gua Anas ke Kafiafas auni'i sakedote lopia fa'a'i kemia Iudea papiau'i ke'imai'i. Ega aisama Deo ega iifa Sakaraia gauga Ioane, ago maininai eagu auga eake penia.

³ Ega kainai ago maini epua'afuga, Jordan agapuge eegai keagu pagua'i ma'oai maa'iai e'ina Deo ega iifa eifafoua. Isa ega nini'aniai papiau epaini'i e'i laomai apala'i kegaumakalaini'i, ega koa Deo isa e'i laomai apala'i age'agegeaini'i, ke baptismo fekeafia eoma.

⁴ Ioane ega koa ekapaisa auga ufainagai profeta Aisaea epapua Deo ega iifa pukagai ekae koa i'opoga. Ega'ina iifaga iina epapua oma:

“Ago maininai aufalao aga'o eagaga einaka:

‘Lopia faugai keaga amopakaisa amopa'opaina.

⁵ Deo laloa ma'oai agefufuni'i ake'i akepogu, ke iku e'ele'i, akaiki'a'i ma'oai agepaake'i i'opo'i aga'omo akemia.

Keaga kefaefa au'i agepa'opaini'i, ke kelifu au'i agekapa felo'i.

⁶ Ega koa agofa'a fofouga papiau'i ma'oai aga'omo akemia, Deo papiau kania'i ageagamauga auga akeisa.’” *Aisaea 40:3-5*

⁷ Ioane papiau e'i laomai apala'i fekeumakalaini'i, ke baptismo fekeafia auga inogoga epa'aua alogai, papiau baptismo kegaafia keoma puo, ma'o kepealai eega kemai. Ega aisama Ioane la'afou papiau'i epaini kapulani'i einaka, “Oi laomai apala'i

mo okapakapa'i alomi aeponi kai, paukai baptismoai mo Deo kaniami ageagamauga ooma ma? Kaisau oi maamia eifa Deo ega guakupu eegai agopiaukoko agekaina eoma? Oi ikifa aumi, kaapa apala ipauma gauga koa i'opomi!

⁸ Deo anina ageani koa aisama, i'ina kepo'i ageafi'i Abraham gauga agepagama'i agekaina. Ega puo oi ifomi epomia foloifa, 'Lai Abraham okogai amai aumai puo, Deo gauga aumai,' folooma kakaua. Kai oi laomai apala'i founakalaini'i auga gouga fokapa. Ega'ina auga au aga'o euki puaga felo eoge koa i'opoga, oi isafa puami felo mo feoge, papiu ago'iai laomai felo'i mo fokapa'i. Egae kai oi Abraham okogai omai fooma.

⁹ Oi fologo Deo emi laomai apala'i afa agepenimi auga, inaina au gagamugai efua ekae auga koa i'opoga. Ega puo au kapa puaga felo aeoge auga ageisaga loai agei'afoau," eoma.

¹⁰ Papiu la'afouai i'ina iifaga a'o kelogonia aisama, Ioane kepa'ani penia keinaka, "Ega koa aisama, lai kapa'ina fakapa looma?" keoma.

¹¹ Ioane einaka, "Kaisau eegai tiapu i'iuka auni'i kekae aisama, aga'o feafia kaisau eegai laa'i auga fepenia. Ke kaisau eegai fo'ama ekae auga, kaisau eegai fo'ama laa'i auga fepenia. Ega agokapa oma koa aisama emi laomai felo'i mo akemia," eoma.

¹² Ega'ina papiu'i epo'iai Roma kamanina papagai keagu tax papiu ima'iai keafia au'i isafa baptismo kegaafia keoma puo, Ioane eega kemai. Kemai aisama, Ioane kepa'ani penia keinaka,

“Pamalele aumu! Lai kapa'ina fakapa looma?” keoma.

¹³ Ioane iifa epamue einaka, “Papiau ima'iai moni pika foafia keoma auga mo foafia. Kai laaga foloafi aauga,” eoma.

¹⁴ Ke ifani au'i[†] isa'i isafa Ioane kepa'ani penia keinaka, “Lai isafa kapa'ina fakapa looma?” keoma.

Ioane iifa epamue einaka, “Oi papiau folopaafi'i ke folopamani'ini'i e'i moni foloafia. Ke pifogeai papiau folopaagu fofou'i. Kai emi pinauga afa monina oafia auga mo foafia. Ke ega'ina mo alogama fopa'aua,” eoma.

¹⁵ Papiau Ioane ega inogo auga isapuai einogo a'o kelogonia aisama, Mesaia[‡] kaina kekai auga afia'amaga akaiki'a emia. Ke ifo'i alo'iai keopolaga keifa keinaka, “Mesaia agemai keoma auga inamo'e ma?” keoma.

¹⁶ Ioane i'ina iifaga elogo aisama, ega'ina papiau'i ma'oai epaini'i einaka, “Lau feisai baptismo lapenimi. Iifa gome lau auga au e'eleu. Kai muniuai agemai auga au akaiki'a ipauma, ega isapu lau e'u isapu eka'egaina. Ega puo lau isa ega kamata ufe mo ganinagai alagupuka afaekaina. Isa Deo ega Spirituai ke loai[§] baptismo agepenimi.

¹⁷ Isa imagai poka ageafia laiti kepagopo afugai ageapa, laiti felo auga gaafia kai, apala auga gaoge me'e'i ageoma. Ega kainai laiti kepaogogonia afugai ageapa laiti agepagopo. Ke felo

---

[†] **3:14:** Roma ifani au'i koa i'opoga laa'i. [‡] **3:15:** Grik malagai 'Kristo' [§] **3:16:** Loai baptismo agepenimi auga papiau e'i laomai apala'i afa Deo agepeni'i koa i'opoga.

auga ageafia, laiti keogeoge afugai ageoge. Kai apala auga ageafia lo aealoalo logai ageafo'aua ageaga,” eoma.

¹⁸ Ioane ega'ina mo aeifania kai, nini'ani ma'o i'oi'i i'oi'iai papiau magogo'i eauniia. Ke iifa faunina Deo papiau e'i laomai apala'i age'agegeaini'i auga fougaa maa'iai eifafoua.

¹⁹ Kai Herod Kalilea ago e'ima auga akina akafa aka Herodias eakafania, ke laomai apala'i ipauma'i isafa ma'o ekapa'i puo, Ioane isa efi-naisa ke epaini kapulania.

²⁰ Ega aisama Herod Ioane epatipulania. Isa laomai apala'i ma'o ekapai'i. Ega mo aeoma kai Ioane isafa epatipulania puo, laomai apala'i ega'ina laa'iai, laomai apala aga'o eogeaua pugu.

Iesu Baptismo Eafia

(Mateo 3:13-17; Mako 1:9-11)

²¹ Herod Ioane aepatipulania koa kai, papiau ma'oai Ioane eega kelao baptismo epenii'i. Ega aisama Iesu isafa elao baptismo eafia. Ega'ina alogai Iesu emegamega aisama, ufa eagalai.

²² Ke Deo ega Spiritu koofi imaugai Iesu eake penia. Ega aisama Deo ufai eifa opu einaka, “Oi Lau Gau animu laani alogaina aumu. Oi eemuai alou egama alogaina,” eoma.

²³ Iesu inipoga 30 koa i'opoga alogai, baptismo eafia ke e'ina ega pinauga ekapaisa.

Iesu Ufuga Apa E'i Mauni Ninina

(Mateo 1:1-17)

Iesu ega mauni ninina iina eka oma. Iesu ama auga Iosepa puo, papiau isa Iosepa gauga keoma. Ke Iosepa ama auga Heli.

- 24 Heli ama auga Mathat.
Mathat ama auga Lefi. Lefi ama auga Melki.
Melki ama auga Jannai. Jannai ama auga
Iosepa.
- 25 Iosepa ama auga Matatias. Matatias ama
auga Amos.
Amos ama auga Nahum. Nahum ama auga Esli.
Esli ama auga Nakai.
- 26 Nakai ama auga Maat.
Maat ama auga Matatias. Matatias ama auga
Semein.
Semein ama auga Josek. Josek ama auga Joda.
- 27 Joda ama auga Joanan. Joanan ama auga
Resa.
Resa ama auga Serubabel. Serubabel ama auga
Sealtiel.
Sealtiel ama auga Neri.
- 28 Neri ama auga Melki.
Melki ama auga Adi. Adi ama auga Kosam.
Kosam ama auga Elmadam. Elmadam ama
auga Er.
- 29 Er ama auga Josua. Josua ama auga Elieser.
Elieser ama auga Jorim. Jorim ama auga
Mathat.
Mathat ama auga Lefi.
- 30 Lefi ama auga Simion.
Simion ama auga Juda. Juda ama auga Iosepa.
Iosepa ama auga Jonam. Jonam ama auga
Eliakim.
- 31 Eliakim ama auga Melea. Melea ama auga
Mena.
Mena ama auga Matata. Matata ama auga
Nathan.
Nathan ama auga Davide.

³² Davide ama auga Jese.
 Jese ama auga Obed. Obed ama auga Boas.
 Boas ama auga Salmon. Salmon ama auga
 Nason.
³³ Nason ama auga Aminadab. Aminadab ama
 auga Ram.
 Ram ama auga Hesron. Hesron ama auga
 Peres.
 Peres ama auga Juda.
³⁴ Juda ama auga Iakobo.
 Iakobo ama auga Aisak. Aisak ama auga Abra-
 ham.
 Abraham ama auga Tera. Tera ama auga Nahor.
³⁵ Nahor ama auga Seruk. Seruk ama auga Reu.
 Reu ama auga Pelek. Pelek ama auga Eber.
 Eber ama auga Sela.
³⁶ Sela ama auga Kainan.
 Kainan ama auga Arfaksad. Arfaksad ama
 auga Sem.
 Sem ama auga Noa. Noa ama auga Lamek.
³⁷ Lamek ama auga Medusela. Medusela ama
 auga Enok.
 Enok ama auga Jared. Jared ama auga Maha-
 lalil.
 Mahalalil ama auga Kenan.
³⁸ Kenan ama auga Enos.
 Enos ama auga Set. Set ama auga Adamo.
 Ke Deo Adamo epagama.

4

Satani Iesu E'opoisa
(Mateo 4:1-11; Mako 1:12-13)

¹ Kai Iesu ae'ina ega pinauga aekapa koa kai Jordan agapugegai baptismo eafia. Ega'ina alogai Deo ega Spiritu alo epogu. Egae kai Jordan epua'afuga emue afuga Kalilea ago elao. Elao alogai Deo ega Spiritu epapea elao ago maininai ekoko.

² Ke kina 40 alogai kapa aga'o aiania kai, Deo ega Spiritu isa e'imaisa epapea. Ega'ina kina'iai Satani isafa isa e'opoisa. Kina 40 efua aisama, inaega ekimu alogaina.

³ Ega aisama Satani Iesu e'opoisa pugu eifa einaka, “Oi Deo Gauga koa aisama, i'ina kepo mopaina palafa gamia,” eoma.

⁴ Kai Iesu einaka, “Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma: ‘Papiau aumauni palafa ifogamo akeania akeagu afaekaina.’[✧] Kai Deo isafa anina fekeani, ke ega iifa kainai fekeagu,” eoma.

⁵ Ke Satani Iesu eafia e'agauaina afu aga'o au'oniai, ke fiakoa mo agofa'a fofouga epakina.

⁶ Egae kai epainia einaka, “Lau i'ina agofa'a isapuga ma'oai ke kapa felo'i ma'oai i'ina agofa'agai kekae au'i isafa oi alapenio apumu akemia. Gome i'ina agofa'a fofouga lau kepeniiu la'ima. Ke lau kaisau anina laani auga alapenia agekaina.

⁷ Ega puo oi lau ainu aloafia ke aloau afagainiu koa aisama, i'ina kapa'i ma'oai oi apumu akemia,” eoma.

⁸ Kai Iesu einaka, “Deo ega iifa pukagai isafa iina kepapua oma: ‘Emu Lopia Deo ifogamo foau afagaina, ke Isa mo ega pinauga fokapa,’ ”[✧] eoma.

[✧] 4:4: Deuteronomy 8:3   [✧] 4:8: Deuteronomy 6:13

⁹ Egae kai Satani Iesu eafia pugu Ierusalem taonina elaoaina. Egae Deo ega e'a ofaofa kua onina ipaumagai auni'i keapa kai epainia einaka, “Oi Deo Gauga koa aisama, i'ina afugai mogopolai moake.

¹⁰ Gome Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma: “Isa oi faumuai ega agelo ageifa kapula peni'i ake'ima feloiso.

¹¹ Ke agelo ima'iai oi akeafiakaeiso, ega koa ifemu kepoai afolo'anina, ” eoma.

Sam 91:11-12

¹² Kai Iesu einaka, “Deo ega iifa pukagai isafa iina kepapua oma: ‘Oi emu Lopia Deo folo'opo, ’”[✧] eoma.

¹³ Satani ega'ina mo aekapai'i kai, i'opo i'oi'i i'oi'iai Iesu e'opoisa kai aekainia. Ega aisama Satani Iesu epua'afuga, kina felo aga'ogai kai fe'opo pugu eoma.

Nasareta Taonina Papiau'i Iesu Keumakalaina (Mateo 4:12-17; 13:53-58; Mako 1:14-15; 6:1-6)

¹⁴ Ega'ina afegai Iesu Deo ega Spiritu isapuga alo epogu, ago maini epua'afuga emue Kalilea ago elao. Egae isa e'ina ega pinauga ekapaisa. Ega aisama isa e'ina epinauga paguaga eegai, Kalilea ago pagua'i ma'oai alo'iai isa fouga efo-ufa'a.

¹⁵ Ke Iudea e'i la'afou afugai ekoko epamalele. Ega aisama papiau ma'oai aina kelogo au'i isa au akaiki'a kepamia keifagina.

¹⁶ Kai Iesu ega pinauga ekapaisa alogai elao Nasareta taonina, efa'a afugai ekoko. Ke Iudea papiau'i Deo keau afagina kinagai ekapakapa

[✧] **4:12:** Deuteronomy 6:16

koa i'opoga elao Iudea e'i la'afou afugai ekoko. Egae Iudea papiaui e'i kagakaga kainai, Deo ega iifa puka gakuapina eoma puo e'ue eapa.

17 Ega aisama ega'ina afugai kepipalagai au'i aga'o profeta Aisaea Deo ega iifa epapua puka ipaofe auga eafia epeniia. Egae kai Iesu puka ipaofe eafia epagufa epaeisakaea. Ke Deo ega iifa Aisaea iina epapua oma auga eisa ekuapinia:

18-19 “Lopia ega Spiritu eake peniau, gome isa lau isapu epeniiau.*

Ega koa iifa faunina ulalu au'i maa'iai faifafoua eoma.

Ke eulaisau ketipula au'i akepealai auga, ke maakimi'i au'i maa'i felo agemia auga faifafoua eoma.

Ke laomai apala'i ma'oi emokai'i au'i akepealai auga, ke Deo inipo kapagai ega gafegafe agepeni'i auga isafa faifafoua eoma.”

Aisaea 61:1-2

20 Iesu ega'ina iifaga ekuapinia efua aisama, puka eofeisa ke pipalagai auga epenimue pugu. Ke Iudea e'i kagakaga kainai gapamalele eoma puo, elao kepamalele afugai eagukipo. Ega aisama papiau la'afou alogai keagu au'i ma'oi maa'i alo ipaumagai Iesu keisa.

21 Ke Iesu e'ina papiau epaini'i einaka, “Pau kapa'ina lakuapinia a'o ologonia auga, lau faagauai ko'a emia efua,” eoma.

22 Ega aisama papiau ma'oi Iesu akegai Deo ega gafegafe foug epealai eifania auga kelogo. Ega puo kekauai alogaina keopofua, ke keifa felo

---

* 4:18-19: Grik malagai 'oilai kaniau e'efaisa'

penia. Kai isa Iosepa gauga auga kelogo aisama, fiakoa mo keifa keinaka, “I'ina auga Iosepa gauga laa'i ma? Iifa gome isa Iosepa gauga ipauma!” keoma.

²³ Iesu ega'ina papiau'i mirakulo mo fekeisa keoma auga eisa puo epaini'i einaka, “Oi i'ina iifaga ologo felo: Toketa, lai mopafeloimai alooma koa aisama, oi ifomu fopafelo kakauiso. Iifa gome maamia'i laifania. Oi ega onini'ani oma koa i'opoga, pau lau eeuai iina oifa oma: Kapenaum taoninai kapa'ina mo lokapai'i fou'i alogo au'i, pau oi emu paguai mokapa amaisa ooma,” eoma.

²⁴ Iesu eifa pugu einaka, “Ko'a ipauma mo maamia'i laifania. Profeta epo'iai kai aga'o ifo ega paguai akepako'ania puo afakeifa koko.

²⁵ Deo ega iifa pukagai isonioni ko'a'i mo kemia au'i maamia'i alaifani'i. Ufainagai profeta Elaija eagu kina'iai, inipo oiso ke gafa imagea alogai, Deo ufa ekupunia puo, imu aga'omo ganinagai aeake. Ega kainai Israel ago fofougai magea akaiki'a emia. Ega'ina alogai afuafu ma'o isafa egae keagu.

²⁶ Kai Deo Elaija aeulaisa Israel papiau'i ee'i ae-lao aepalagaini'i. Kai eulaisa Israel papiau'i laa'i au'i afu'i, Sidoni agogai Sarefat taoninai afuafu aga'o egae eagu auga eega elao epalagaina.

²⁷ Egae kai profeta i'oina aga'o aka Elisa eagu kina'iai, Israel agogai papiau ma'o molumolu isafaga keafiia keagu. Kai Deo Elisa Israel papiau'i ee'iai aeulaisa kai aga'o aepafelo. Kai Deo isa eulaisa Israel papiau'i laa'i au'i afu'i Siria

ago elao, ifani lopiaga aka Naaman, molumolu isafaga eafia auga epafelo,” eoma.

²⁸ La'afouai papiau keagu au'i ma'oai Iesu Deo agogai Israel papiau'i laa'i au'i aka'i eafiakae kai, isa auga aka'i epaake alogaina puo gua'i ekupu alogaina.

²⁹ Ega puo ke'uegekae Iesu la'afou ega'ina alogai keafiai kela'alaisa. Ke kelaoainia mo iku e'elegai, Nasareta taonina afegai kegaafia laloai kegapiulaisa gamae keoma.

³⁰ Kai Iesu ega'ina la'afouga papiau'i epo'iai epeauka epealai elao.

*Iesu Tiapolo Apala Epapealaisa
(Mako 1:21-28)*

³¹ Ega'ina afegai Iesu Nasareta taonina ikuai auga epua'afuga eake elao Kalilea agogai Kape-naum taoninai ekoko. Egae Iudea papiau'i Deo keau afagaina kina'iai, elao la'afou afugai ekoko papiau epamaleleni'i pugu.

³² Ega'ina alogai papiau Iesu kapa'ina eifani'i auga isapuga ipauma gamuga keoponia puo, ega pamalele eegai kekauai alogaina keopofua.

³³ Ke Iesu ega'ina la'afougai epamalele alogai, au aga'o alogai tiapolo apala[†] eagu auga aiso gomegai eagaga einaka:

³⁴ “Ei! Iesu Nasareta aumu! Lau ke tiapolo ma'oai alogo oi auga Alo Lolofa ipauma aumu, Deo eegai lomai. Kapa puo iina lomai? Kapa'ina lai eemaisai mokapa looma? Oi lai moauokaimai ma looma?” eoma.

[†] 4:33: Grik malagai, 'ofu tiapolo'

³⁵ Kai Iesu ega'ina auga alogai tiapolo eagu auga efinaisa einaka, “Komo mooma! Au ega'ina alogai mopealai,” eoma. Ega aisama papiiau ma'oai ago'iai tiapolo ega'ina auga eafia afuai efounia kai alogai epealai. Kai ega'ina auga faaga aga'o aepalifua.

³⁶ Papiiau ma'oai kapa'ina emia keisa aisama, kekauai alogai keopofua, ifo'i mo epo'iai keifa keinaka, “Isa isapu ipauma, ke kapula ipauma auga! Isa tiapolo eifa kapula peni'i aisama, aina keafia papiiau alo'iai kepealai. Iifa gome isa ega nini'ani kapula ipauma!” keoma.

³⁷ Iesu ega'ina ekapaisa auga fouga Kapenaum taonina eegai pagua'i ma'oai alo'iai epea efo-ufa'a.

Iesu Papiiau Ma'o Epafelo'i
(Mateo 8:14-17; Mako 1:29-39)

³⁸ Iesu tiapolo epapealaisa afegai, Iudea papiiau'i e'i la'afou afuga epua'afuga. Ke ega'ina kinagai mo elao au aga'o aka Saimon ega e'ai ekoko. Egae Saimon gafa papiiega auama isafaga akaiki'a eafia puo, faaga ekiekie alogaina. Ega aisama Iesu kepalogo kepainia gapafelo keoma.

³⁹ Ega puo Iesu Saimon gafa eega elao, mape kaina eapa, eaisopu penia kai ega isapuai isafa ega'ina efinaisa gapealai eoma. Ega aisama ega'ina isafaga papie epua'afuga. Ke fiakoa mo papie e'uegekae fo'ama egakunia Iesu fou keagu au'i epenii'i.

⁴⁰ Iesu ega'ina ekapai'i auga papiiau ma'o kelogo. Kai ega'ina kina auga, Iudea papiiau'i Deo keau afagaina kina puo, Iudea papiiau'i keifa

apua, kinai fakepea aisoge agoma fakelao keoma. Ega puo keagu egapigapi kina eake aisama, papiâu isafa i'oi'i i'oi'i keafia au'i ma'oai kemai-seini'i Iesu eegai. Ega aisama Iesu papiâu aga'o aga'o kania'iai ima eogeaua epafelo'i.

⁴¹ Ke Iesu papiâu ma'o alo'iai tiapolo keagu au'i isafa epafelo'i. Kai ega'ina alogai tiapolo papiâu alo'iai keagu au'i Iesu Mesaia auga kelogo puo, kepealai aisama keagaga keinaka, “Oi Deo Gauga!” keoma. Kai Iesu isa Mesaia auga papiâu akelogo aisama, ega pinauga afaekapa felo eoma puo tiapolo efinai'i, aelogoaini'i ak-enini'ani pugu.

⁴² Ke egani aisama Iesu gamegamega eoma puo taoni afe, afu oapuga elao. Ega'ina alogai papiâu isa kekapunia. Ke kemai isa emegamega afugai aisama, kegoi penia faepua'afuni'i keoma.

⁴³ Kai Iesu eifa einaka, “Deo anina eani taoni i'oi'i isafa falao, egae iifa faunina Isa ega agofa'a fougâ fainogonia eoma. Ega kainai eulaisau lamai puo alalao paisa,” eoma.

⁴⁴ Iesu eifania koa i'opoga, ekilai Iudea ago fofougâ epeai'i. Ega'ina alogai Iudea papiâu'i e'i la'afou afu'iai ekoko einogo efai elaoaina.

5

*Iesu Imoi Ekina kakau'i Au'i
(Mateo 4:18-22; Mako 1:16-20; Ioane 1:40-42)*

¹ Ega'ina afegai kina aga'ogai Iesu Kenesaret a'uga keoma auga* foegai eapa einogo. Ega aisama papiâu ma'o la'afouai Iesu keapa lofe,

---

* **5:1:** Papiâu isa'i auga 'Kalilea a'uga' keoma.

Deo ega iifa eifania auga aina kegalogo keoma puo, kepikoni kepi'ifu Iesu eega kelao.

² Ega'ina alogai Iesu inoino gaaga'i auni'i foeai kela'au'i kai, inoino au'i auga feisai keapa e'i inoino fe'i'i keikui'i eisa'i.

³ Ega aisama elao au aka Saimon keoma auga ega gaagai e'agaukae eapa. Ke Saimon epainia gaaga ekonilaisa afa'agamo fei inaega koa elao. Egae kai gaagai eagukipo kai papiiau einogoni'i ke epamaleleni'i.

⁴ Ke Iesu enini'ani efua aisama, Saimon epainia einaka, “Emu pinauga au'i fou gaaga amopa-pealaisa moaina alao kai, fe'i amooge ma'a amoafi'i,” eoma.

⁵ Kai Saimon iifa epamue einaka, “Au akaiki'a aumu, lai apinauga alogai gapi'ai ainoino gani kai kapa aga'o alaafia. Kai oi loifa kainai fe'i agaoge,” eoma.

⁶ Ke kelao inafa'ai aisama, Iesu eifania koa i'opoga mo kekapaisa, fe'i keogeisa. Ega aisama ma'a ealogai alogaina fe'iai keofa. Ega'ina alogai fe'i kegal'a'ua keoma aisama, fe'i ufe'i ke'ina kemou.

⁷ Ega puo isa gaaga i'o'ina aga'o papiiau'i fou kepinapinauga au'i kemai kegapalagaini'i auga gougua kekapaisa. Ke ega'ina papiiau'i kemai kepalagaini'i fou fe'i kela'aua aisama, gaaga auni'i kai'ialao ake'i epogu. Ega puo gaaga auni'i kai'ialao mo ke'ina kefufu.

⁸ Saimon, Peto keoma auga Iesu ega iifai mo ma'a ma'o keafii'i auga eisa aisama, ekauai emani'i alogaina. Ke Iesu agogai a'isaai eomukipo kai eifa einaka, “Lopia, lau laomai apala

ikapa au: Mopua'afuniau molao!” eoma.

⁹ Gome isa ega pipalagai au'i fou ma'a ma'o keafii'i auga keisa kekauai kemani'i alogaina.

¹⁰ Ke Sebedi gauga James Ioane aunii'i Peto fou kepinapinauga au'i isafa kekauai kemani'i alogaina.

Ega aisama Iesu Saimon epainia einaka, “Folomanii'i. Oi ma'a lopaoa koa i'opoga, pau ke kina ma'o alogai papiiau ma'o aloafi'i eeu alomaiseini'i,” eoma.

¹¹ Ega aisama Peto, ke fou kepinapinauga keinoino au'i isafa e'i gaaga foeai kela'au'i afegai, kapa ma'oai kepua'afuni'i, Iesu muninai kepea.

Iesu Molumolu Auga Epafelo
(Mateo 8:1-4; Mako 1:40-45)

¹² Ega'ina afegai Iesu taoni aga'ogai eagu aisama, au molumolu isafaga eafia auga aga'o isa eega emai. Ke emai Iesu eisa aisama, e'ualai a'isai eomukipo kai egoinia einaka, “Lopia, oi lau mopafeloisau alooma koa aisama, alopafeloisau,” eoma.

¹³ Ega puo Iesu ima ekalaisa elao au faagagai eafiau kai eifa einaka, “Lau lalogo oi mapafeloiso laoma. Ega puo felomu momia,” eoma. Iesu ega'ina eifania aisama, fiakoa mo molumolu isafaga ega'ina auga epua'afuga, faaga felo emia.

¹⁴ Egae kai Iesu au ega'ina eifa kapula penia einaka, “Oi faagamuai kapa'ina emia auga kai aga'o maagai foloifania. Kai opainai folao sakedote ee'iai faagamu fopakina'i. Isa oi faagamu felo emia auga fekeisa, ke papiiau maal'iai fekeifafoua. Egae kai oi faagamu efelo

auga laoga maina Moses ega iifa kainai fokapa, a'o Deo fopa'a penia," eoma.

¹⁵ Iesu au ega'ina epainia kai aga'o maagai faeifania eoma mo ganinagai, au epafelo auga fougua afu ma'oai epea efoufa'a papiiau ma'o kelogo. Ega kainai papiiau ma'o la'afouai Iesu ega inogo a'o fekelogo, ke isafa au'i fepafelo'i keoma puo eega kemai.

¹⁶ Kai kina isa'iai ekapakapa koa i'opoga, gamegamega eoma puo, ega'ina papiiau'i epua'afuni'i afu oapuga elao emegamega.

*Iesu Au Faaga Fofougua Emelo Auga Epafelo
(Mateo 9:1-8; Mako 2:1-12)*

¹⁷ Kina aga'ogai Iesu e'a aga'o alogai eagu papiiau epamaleleni'i. Ega'ina alogai Kalilea ke Iudea ago pagua'i ma'oai, ke Ierusalem taoninai Faliseo ikupuga au'i, ke Moses ega iifa pamalele-ega au'i kemai Iesu epamelele aina kelogonia. Ega aisama Lopia Deo ega Isapu akaiki'a Iesu peniia isafa papiiau'i epafelo'i.

¹⁸ Ega'ina alogai au isa'i au aga'o faaga fofougua emelo auga koko'eai kepuaisa kemai e'a alogai kegakokoaina Iesu agogai kegapakala auga keagaga kekapunia.

¹⁹ Kai papiiau ma'o kekaigugu puo, ala fekekokoai oma auga keagaga aga'o akeisa. Ega puo e'a ofaofagai ke'agaukae kai, ine aga'o kekapaisa. Ke koko'e kua ufeai kegopeapi'i kai, ega'ina inegai melo auga la'afou ipuainagai Iesu ago ipaumagai kepaake eka.

²⁰ Iesu ega'ina papiiau'i ma'oai isa au ega'ina agepafelo auga alo'i ko'agai kepako'ania eisa

puo, melo auga epainia einaka, “Ekefa'au, lau oi emu laomai apala'i la'agegeaini'i,” eoma.

²¹ Iesu ega eifa oma aisama, Faliseo au'i ke Moses ega iifa pamalelega au'i, egae keagu au'i ifo'i epo'iai ke'ina opola'i kekapunia ke keifa keinaka, “Kai aga'o papiiau e'i laomai apala'i age'agegeaini'i afaekaina. Deo mo papiiau e'i laomai apala'i age'agegeaini'i agekaina. I'ina au kapa kai Deo koa i'opoga papiiau e'i laomai apala'i e'agegeaini'i eoma? Iifa gome, isa Deo eegai eifa apala,” keoma.

²² Iesu ega'ina papiiau'i kapa'ina keopolaga ke keifania auga elogo puo epa'ani peni'i einaka, “Kapa puo oi alomia Deo mo papiiau e'i laomai apala'i age'agegeaini'i, ke agekapa felo'i auga oopolaga?

²³ Nini'ani auni'i epo'iai kapa auga mame'a foifania ooma: Emu laomai apala'i la'agegeaini'i, o mo'ue emu ile moafia molao? Oi oopolaga lau ega'ina auga ega laomai apala'i la'agegeaini'i auga agoisa afaekaina ooma puo, nini'ani mame'a mo laifania ooma?

²⁴ Kai lau Papiiau Aumauni Gauga, iifa gome agofa'ai papiiau e'i laomai apala'i fa'agegeaini'i, ke fapafelo'i isapuga kapa aga'o agomia agoisa agekaina auga alakapa alapalagonimi,” eoma. Egae kai Iesu melo auga epainia einaka, “Lau lapainio, oi lofelo efua mo'ue emu koko'e moafia emu e'a molao,” eoma.

²⁵ Ega aisama au ega'ina fiakoa mo papiiau ago'iai e'ue, ekauau koko'ega eafia, efelo alogama epa'aua, Deo eau afagaina elaoaina, elao mo ega e'a.

²⁶ Egae keagu papiâu'i ma'oai au ega'ina efelo keisa aisama, kekauai alogaina, ke Deo keau afagaina. Ke Iesu isapu akaiki'agai eifa mo au efelo puo, kemani'i alogaina keifa keinaka, “Lai kapa akaiki'a ipauma alaisaisa auga pau aisa!” keoma.

Iesu Lefi Eifaga Muninai Epea
(Mateo 9:9-13; Mako 2:13-17)

²⁷ Ega'ina afegai Iesu e'a ega'ina epua'afuga elao Iudea auga aga'o aka Lefi, Roma kamanina papagai epinauga auga tax keogeoge e'a e'elegai eagu epinauga eisa. Ega aisama epainia einaka, “Lau muniuai mopea,” eoma.

²⁸ Ke fiakoa mo Lefi e'ue ega pinauga amu'i ma'oai epua'afuni'i Iesu muninai epea.

²⁹ Egae kai Iesu Lefi eifaga auga alogama epa'aua puo, ega e'ai Iesu faugai miamia akaiki'a ekapaisa. Ke Lefi koa i'opoga, papiâu ima'iai tax keafia au'i ma'o la'afouai kemai. Ke tax keafia au'i koa i'opo'i laomai apala'i kekapa'i au'i isafa kemai Iesu fou keagu keaniani.

³⁰ Kai ega'ina alogai, Faliseo ikupuga Moses ega iifa pamalelega au'i, ke Faliseo ikupuga papiâu'i fou Iesu kapa'ina ekapa auga kegaisa keoma puo kemai. Kai Iesu tax keafia au'i, ke isa koa i'opo'i laomai apala'i kekapa'i au'i fou keaniani auga keisa aisama, kemai Iesu ega imoi fou ega kekapa oma auga anina akeani puo, kepaakekuani'i keinaka, “I'ina papiâu'i tax keafia au'i, ke isa koa i'opo'i laomai apala'i kekapa'i. Kai kapa puo isa fou oaniani?” keoma.

³¹ Kai Iesu isa aina'i elogonia puo, e'i iifa epa-mue einaka, “Papiâu felo'i akeisafa au'i toketa

eega afakelao kai, keisafa au'i mo toketa eega kelao.

³² Ega koa i'opoga, lau lamai auga papiiau Deo maagai alo opai au'i faifani'i puo alamai. Kai Deo maagai laomai apala'i kekapa'i au'i faifani'i e'i apala fekeumakalaini'i, Deo fekeaipenia laoma puo lamai," eoma.

*Ani Gopogope Fouga Iesu Kepa'ani Penia
(Mateo 9:14-17; Mako 2:18-22)*

³³ Egae kai Faliseo au'i ke pamalele au'i ega'ina Iesu kepainia keinaka, "Ioane ega imoi au'i keani gopogope ke kemegamega aefuafua. Ke ega koa i'opoga mo, Faliseo ikupuga au'i e'i kagakaga alo'i ko'agai muninai kepea au'i isafa keani gopogope ke kemegamega aefuafua. Kai oi emu imoi au'i akeani gopogope kai keaniani aage mo," keoma.

³⁴ Ega aisama Iesu isa e'i iifa afa palapoleai epamue einaka, "Papiiau amage mamaga auga ega miamia kemai au'i, isa fou keagu aisama, akeani gopogope agekaina ma? Laa'i, afaekaina! Kai amage mamaga auga isa agepua'afuni'i afegai aisama kai, akeani gopogope agekaina.

³⁵ Ega koa i'opoga, lau auga amage mamaga au koa i'opou. Ega puo lau e'u imoi fou aague alogai akeani gopogope afaekaina. Kai kina aga'o agemai Deo lau ageafiau agelaoainiau puo lau isa alapua'afuni'i aisama, ega'ina kina'iai kai, isa akeani gopogope agekaina," eoma.

³⁶ Egae kai Iesu palapole aga'o maa'iai eifania einaka, "Kai aga'o afe mamaga ae'i'ina aeafia, tiapu ufainagai aekaiapia. Kai isa tiapu mamaga

aina ageafia ufainagai agekaiapia koa aisama, tiapu ufaina mamaga fou akeogefoua auga iisa apala agemia. Ke ega'ina mo laa'i kai, tiapu mamaga age'i'ina puo, tiapu mamaga ega'ina agepalifua.

³⁷ Ke kai aga'o fino mamaga aeafia fino kepapa'efauka pute ufainagai aepa'efauka. Kai isa fino mamaga ageafia ega'ina pute ufainagai agepa'efauka koa aisama, fino mamaga pute ufaina efugugu puo ageau'i'ina agepalifua. Ke fino isafa agefaka.

³⁸ Ega kainai fino mamaga auga fino pute mamagai fouka, ega koa auni'i kai'ialao afakelifu.

³⁹ Kai papiiau ma'oai kelogo fino ufaina gamuga felo puo, fino ufaina keinu au'i fino mamaga anina afakeani afakeinu. Ega koa i'opoga, papiiau kagakaga ufaina anina keani au'i, lau e'u laomai mamaga auga anina afakeani," eoma.

6

Kaisau Deo Isau Afagaina Kina Lopiaga Auga (Mateo 12:1-8; Mako 2:23-28)

¹ Iudea papiiau'i Deo keau afagaina kina aga'ogai, Iesu ega imoi fou palafa kefauga agogai peapea afugai kepea pagai. Ega'ina alogai Iesu ega imoi palafa puaga isa au'aagai kefaiponi'i keafii'i ima'iai kemukuni'i faaga'i kepealai kai ani'i keanii'i.

² Ega aisama Faliseo au'i isa kepaini'i keinaka, "Kapa puo Deo aau afagaina kinagai Moses ega iifa kainai keifa apua auga okapa?" keoma.

³ Ega aisama Iesu Faliseo au'i epaini'i einaka, “Ufainagai Davide ega au fou inae'i ekimu aisama, kapa'ina ekapaisa auga fougā Deo ega iifa pukagai alokuapina ma?

⁴ Isa Deo ega e'ai ekoko palafa Deo kepalao penia, Moses ega iifa kainai keifa apua, sakedote mo fekeania keoma auga eafia eaniia. Ke afa ega au au'i isafa epeni'i keaniia,” eoma.

⁵ Ke Iesu Faliseo au'i epaini'i pugu einaka, “Moses ega iifa kainai keifa apua ganinagai kai, Davide faagagai kapa aga'o aemia. Ke ega koa aisama, lau Papiāu Aumauni Gauga, Deo keau afagaina kina auga Lopiaga au. Ega puo e'u imoi kapa'ina kekapaisa auga lau mo fanini'ani,” eoma.

Iesu Ima Melo Auga Epafelo
(Mateo 12:9-14; Mako 3:1-6)

⁶ Iudea papiāu'i Deo keau afagaina kina aga'o emai pugu aisama, Iesu elao Iudea papiāu'i e'i la'afou afugai ekoko epamalele. Ega aisama au aga'o ima kaina emelo auga isafa egae eagu, Iesu aina elogonia.

⁷ Ega'ina alogai Faliseo au'i ke Moses ega iifa pamalelega au'i isafa egae keagu Iesu fekepaagu fofoua auga keagaga kekapunia. Ega kainai ega'ina kinagai aufalao aga'o afepafelo koa aisama, fekeisa keoma. Ke alo'i ko'agai keagu keagouka.

⁸ Kai Iesu isa kapa'ina keopolaga auga elogo puo, ima melo auga epainia einaka, “Mo'uegekae papiāu ma'oai ago'iai moapa,” eoma. Ega puo au ega'ina e'uegekae eapa.

⁹ Egae kai Iesu Faliseo au'i ke Moses ega iifa pamalelega au'i epaini'i einaka, “Lau oi lapa'ani penimi. Deo keau afagaina kinagai Moses ega iifa kainai, kapa'ina fakapa auga keifa apua: Felo fakapa o apala fakapa? Ke papiiau kania'i faagamauga, o e'i agu fapalifua?” eoma.

¹⁰ Iesu ega'ina eifania afegai, maaga egoaisa ma'oi eisa'i. Ke ima melo auga epainia einaka, “Imamu mokalaisa,” eoma. Ke au ega'ina ima ekalaisa aisama, ima felo ipauma emia.

¹¹ Kai Faliseo au'i ke pamalele au'i Iesu ega koa ekapaisa keisa aisama, gua'i ekupu alogaina puo, ke'ina ifo'i epo'iai Iesu faagagai kapa'ina fekekapa auga ninina ke'aninia.

Iesu Imoi 12 Ekinani'i
(Mateo 10:1-4; Mako 3:13-19)

¹² Ega'ina alogai kina aga'ogai, Iesu gamegamega eoma puo elao ikuai. Ke egae gapi fofouga Deo emegamega penia.

¹³ Egani aisama Iesu ega imoi ma'oi eifani'i kemai. Ke kemai aisama, epo'iai au'i 12 mo ekinani'i, epafaala'i apostolo eomai'i, ke aekinani'i au'i keake iku papagai isa ke'imai'i.

¹⁴ Ega'ina au'i 12 ekinani'i au'i aka'i inamo'e: Saimon, Iesu epafaala Peto eoma auga, ke akina Andru fou. James, Ioane, Filip, Batolomeo.

¹⁵ Mateo, Tomas, James Alfeus gauga, Saimon Silot* ikupuga auga.

¹⁶ Judas James gauga, ke Judas Iskariot, Iesu e'afa'afalaina auga.

---

* **6:15:** Iudea papiiau'i e'i agu felo gamia keoma puo, ogefakeai Roma kamanina fou kepipaini au'i aka'i Silot ikupuga.

*Iesu Papiau Epafelo'i Ke Epamaleleni'i
(Mateo 4:23-25; 5:1-12)*

¹⁷ Ega'ina afegai Iesu ega apostolo 12 fou ikuai keake kelao afu falapagai. Ega'ina afugai Iesu ega imoi i'oi'i isafa ma'oai egae keapa. Ke Iudea ago fofouga papiau'i, Ierusaleme taonina papiau'i, ke Taire, Sidoni taoni'i niegai, foeai keagu papiau'i ma'oai isafa kemai, la'afou akaiki'a ipauma ega'ina alogai keapa.

¹⁸ Ega'ina papiau'i Iesu aina kegalogo, ke e'i isafa gapafelo'i keoma puo kemai. Ke tiapolo apala'i papiau kepalifu'i au'i isafa kemai aisama epafelo'i.

¹⁹ Ke papiau Iesu faagagai isapu epealai isafa papiau'i epafelo'i auga keisa puo, ma'oai kelao faaga kegaafi opogaina keoma.

²⁰ Ega'ina alogai Iesu ega apostolo 12, ke ega imoi isa'i au'i ma'oai fou eaipeni'i ke epaini'i einaka:

“Ulalu aumi, Deo eegai kapa felo'i oafi'i,
gome Deo ega agofa'a oi apumi.

²¹ Inaemi ekimu aumi, Deo eegai kapa felo'i oafi'i,
gome Deo inaemi agepapogua.

Oapepe aumi, Deo eegai kapa felo'i oafi'i,
gome muni agoa'a.

²² Papiau Aumauni Gauga puogai
papiau oi animi afakeani ee'iai akepapealaimi,
akeifa apala penimi, ke akami apala akepamia
akeumakalainimi aumi,

Deo eegai kapa felo'i oafi'i.

²³ Ega'ina kina agemai aisama, afa akaiki'a ipauma ufai agoafia. Ega puo alomi fegama, alogamai fogopo aisoge. Ega'ina papiau'i ufu'i

apa'i ega koa i'opoga mo Deo ega profeta faaga'iai kekapaia.

²⁴ Kai pa'amu'amu aumi, Deo emi laomai apala'i ipauma'i afa agepenimi,

gome oi kapa felo'i ma'o pau oafi umani'i mo.

²⁵ Pau oanipugu aumi, muni inaemi agekimu, gome Deo emi laomai apala'i ipauma'i afa agepenimi.

Pau oa'a aumi, muni agoapepe agonioniolainimi, gome Deo emi laomai apala'i ipauma'i afa agepenimi.

²⁶ Papiiau ma'oai pau keifagainimi aumi, Deo emi laomai apala'i ipauma'i afa agepenimi, gome oi keifagainimi au'i ufu'i apa'i ega koa i'opoga mo, profeta pifoge'i ega keifagai oma'i,"
eoma.

*Alomu Ko'agai Emu Ou Au'i Ani'i Foani
(Mateo 5:43-48)*

²⁷ Ke Iesu eifa pugu einaka, "Ke pau kai mo ainau ologo aumi lapainimi: Alomi ko'agai emi ou au'i ani'i foani, ke papiiau kapa'i alo'i ko'agai animi akeani au'i ee'iai felo fokapa.

²⁸ Ke papiiau keifa apala penimi Deo afa apala fepenimi keoma au'i ee'iai Deo ega gafegafe agepeni'i auga maa'iai foifania. Ke keafi lilifunimi au'i fau'iai fomegamega.

²⁹ Ke aufalao aga'o me'emu agepoa koa aisama, apie foailao me'emu apie isafa fepoa. Ke aufalao aga'o afemu tiapuga afeafia koa aisama, alogai loi'iuka tiapuga isafa folopouseina feafia.

³⁰ Ke papiiau ma'oai kapa'ina eemiai akegoina au'i fopeni'i. Ke aufalao aga'o emi kapa afeafia koa aisama, foloifa kapula penia faepeni mueimi pugu.

³¹ Papiiau oi faagamiai kapa'ina fekekapa ooma auga, oi isafa ega koa isa faaga'iai fokapa.

³² “Papiiau alo'i ko'agai oi animi keani au'i mo ani'i agoani koa aisama, kapa felo aga'o eemiai femia auga opolaga foloafia. Gome laomai apala kekapa'i au'i isafa, kaisau isa alo'i ko'agai ani'i keani au'i isafa ani'i keani.

³³ Ke papiiau eemiai laomai felo kekapa au'i mo ee'iai laomai felo agokapa koa aisama, kapa felo aga'o eemiai femia auga opolaga foloafia. Gome laomai apala kekapa au'i isafa, kaisau isa ee'iai laomai felo kekapa aisama, isa isafa ega'ina papiiau'i ee'iai laomai felo kekapa.

³⁴ Ke oi aufalao aga'o emi pipeni afa agepenimueimi mo auga amu openia koa aisama, kapa felo aga'o eemiai femia auga opolaga foloafia. Gome laomai apala kekapa au'i isafa aufalao aga'o amu kepenia aisama, anina keani afa fofouga fekeafimue keoma.

³⁵ Kai oi alomi ko'agai emi ou au'i ani'i foani, ke ee'iai laomai felo mo fokapa. Ke kapa aga'o agopeni'i aisama, isa oi imami afa fekeoge fekepenimueimi auga opolaga foloafia. Ega agokapa oma koa aisama, muni Deo eegai afa akaiki'a ipauma agoafia, ke Deo ufai au'oniai eague auga gauga agomia. Gome Isa kapa aga'o aufalao aga'o epenia kai tenkiu aepenia, ke laomai apala ekapa mo ganinagai, Isa gafegafe akaiki'a ipauma auga puo, ega'ina papiauga ee-

gai egafegafe.

³⁶ Ke Oi Amami Deo guami eania koa i'opoga, oi isafa ega koa fokapa papiiau gua'i foania,” eoma.

*Papiiau E'i Apala O E'i Felo Auga Foloopolaga
(Mateo 7:1-5)*

³⁷⁻³⁸ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Papiiau kapa aga'o kekapa aisama, oi alomia felo o apala folooma. Ega koa oi papiiau e'i laomai felo o apala afa afolopeni'i koa aisama, Deo isafa oi emi laomai felo o apala auga afa afaepenimi. Ke papiiau kapa aga'o kekapa aisama, oi ega'ina papiiau'i ee'iai foloifa apala. Ega koa oi papiiau e'i laomai ee'iai afoloifa apala koa aisama, Deo isafa oi emi laomai ee'iai afaeifa apala. Kai papiiau eemiai laomai apala'i akekapa'i koa aisama, oi isa e'i laomai apala fo'agegeaini'i. Ega agokapa oma aisama, Deo kapa felo'i ma'o paisa agepenimi, ke ma'o eemiai kekae mo ganinagai, ma'o mo laagai agegeau'i agepenimi,” eoma.

³⁹ Iesu ega'ina eifania efua aisama, i'ina palapole maa'iai eifania einaka, “Oi oopolaga maakimi'i auga aga'o maakimi'i mo auga agepa-pea agekaina ma ooma? Laa'i, afaekaina! Maakimi'i auga aga'o maakimi'i mo auga agepa-pea koa aisama, auni'i kai'lialao ipuai ake'ualai.

⁴⁰ Ega koa i'opoga mo, malele imoina pamalele auga ageka'egaina afaekaina. Kai isa ega malele agepafua koa aisama, pamalele auga fou i'opo'i mo akemia.

⁴¹ “Oi ifomi maamia au u'u'afa akaiki'a ekae maami ekaisapua auga aloisa kai, kapa puo aami

akimi maa'iai ama'ama e'ele ipauma ekae auga oisa ooma?

⁴² Oi maamiai au u'ufa akaiki'a ekae maami ekaisapua auga aloisa felo kai, ala koa aami akimi opaini'i oinaka, 'Aau o akiu, maamiai ama'ama e'ele'i maafilai'i' ooma. Pifoge aumi, afaekaina! Oi fofuai ifomi maamiai au u'ufa akaiki'a ekae auga foafilai kakaua. Egae kai maami ofakaegai, aami akimi maa'iai ama'ama e'ele ipauma ekae auga agoafilaisa agekaina," eoma.

Au Ke Puaga Fou

(Mateo 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Iesu eifa pugu einaka, "Au felo auga puaga apala aeoge. Ega koa i'opoga au apala isafa puaga felo aeoge.

⁴⁴ Au kapa felo o apala auga puagai kekapulaisa. Papiiau ini gufugai au aka 'fik' puaga afakeafia. Ke papiiau ini gufugai isafa aupua puaga afakeafia.

⁴⁵ Au felo auga gua alogai kapa felo'i keka au'i, felo'i mo akegai kepealai eifani'i. Ega koa i'opoga, au apala auga gua alogai kapa apala'i kekae au'i, apala'i mo akegai kepealai eifani'i. Gome papiiau gua'i alogai kapa'ina epogu auga ake'iai epealai keifania."

E'a Ipaapa Au'i Auni'i Fou'i

(Mateo 7:24-27)

⁴⁶ Ke Iesu eifa pugu einaka, "Kapa puo oifaniau, 'Lopia, Lopia,' ooma kai, kapa'ina laifania auga alokapa?

⁴⁷ Kaisau mo lau eeu kemai ainau kelogo, ke kainai kepea au'i fou'i maamiai alaifania.

⁴⁸ Ega'ina au'i auga, e'a ipaapa auga aga'o fopa eapiia eake alogaina, uu'u efaunia, e'a epaapa koa i'opoga. Ega kainai kou emai aisama, pugepuge akaiki'a e'a eauniia kai, e'a ekapa felo puo aepiu aelao aemai.

⁴⁹ Kai kaisau ainau kelogo kai kainai akepea au'i auga, e'a ipaapa auga uu'u laa'i kai a'isaai mo e'a epaapa auga koa i'opoga. Ke kou emai pugepuge akaiki'a e'a eauniia aisama, epoi eauoka afe'aina," eoma.

7

Iesu Roma Ifani Lopiaga Ega Kala'afi Epafelo (Mateo 8:5-13)

¹ Iesu i'ina iifa'i ma'oai papiau fekelogo eoma maa'iai eifania efua aisama, epua'afuni'i elao Kapenaum taoninai ekoko.

² Ega aisama egae Roma ifani au'i 100 e'ima'i lopiaga alo ko'agai ega kala'afi aga'o anina eani auga eisafa emia femae.

³ Ega'ina lopiaga Iesu emai auga fouga elogo puo, Iudea au akaiki'a au'i isa'i feulai'i, Iesu eega fekelao fekegoina femai ega kala'afi fepafelo eoma.

⁴ Ke ega'ina au'i Iesu eega kelao aisama, kegoi kapulania keifa keinaka, "I'ina auga faagagai ega'ina alokapa auga felo ipauma. Ke isa au felo puo, fou falao ega kala'afi fopafelo aoma.

⁵ Gome isa alo ko'agai i'a a'a ago anina eani, ke i'a a'a la'afou afuga epaapa," keoma.

⁶ Ega puo Iesu isa fou kelao.

Ke Iesu elao Roma lopiaga ega e'a kainagai aisama, ega'ina lopiaga ega iifa ekefa'a epenii'i

eulai'i Iesu kegapaina eoma. Ke isa kemai Iesu maagai ega'ina lopiaga ega iifa keifania keinaka, “Lopia, oi fomai lau e'u e'a alogai fokoko auga laopolaga afaekaina. Gome lau au e'eleu.

⁷ Ega'ina kainai lau ifou famai faisao mo auga laopolaga aekainia. Kai moifa mo e'u kala'afi felo gamia.

⁸ Gome lau ifou isafa e'u lopia akaiki'a'i papa'iai lapinauga, ke e'u ifani au'i isafa lau papauai kepinauga. Lau i'ina auga aga'o lapaina 'molao' laoma aisama elao. Ke aga'o lapaina 'mai' laoma aisama emai. Ke e'u kala'afi auga lapaina 'i'ina mokapa' laoma aisama ekapa,” eoma.

⁹ Iesu ega'ina iifaga a'o elogonia aisama, ekauai alogaina ke e'afoaipini muninai la'afou akaiki'a kepea au'i epaini'i einaka, “Iifa gome maamiai laifania. Israel papiiau'i mo ganinagai epo'iai kai aga'o iina epako'a omaisau alaisa koa,” eoma.

¹⁰ Egae kai Iesu ega'ina lopiaga ekefa'a au'i eulai'i kemue kelao. Ke kelao e'ai aisama, ega'ina lopiaga ega kala'afi felo emia keisa.

Iesu Afuafu Gauga Maeai Epamaunimue

¹¹ Ega'ina afegai mo, Iesu taoni aga'o aka Nain keoma auga taonina elao. Ega aisama ega imoi ma'oai ke la'afou akaiki'a fou kelao.

¹² Ke kelao taoni pa'afina eegai aisama, papiiau mae auga aga'o kepuaisa kemai. Mae ega'ina auga afuafu gauga, ega mo aga'omo kai emae. Ke mae ega'ina muninai afuafu ega'ina la'afou akaiki'a fou kepea.

13 Lopia Iesu afuafu ega'ina eisa aisama, gua eani alogaina, ke elao epainia einaka, “Foloapepe,” eoma.

14 Egae kai Iesu elao mae kofugai eafiau aisama, papiau mae kepua au'i keapakipo. Ega aisama Iesu mae auga epainia einaka, “Au agu'amu! Lapainio mo'ue,” eoma.

15 Ega aisama mae auga e'ue eagu, e'ina enini'ani pugu. Ke Iesu au agu'a emaunimue auga imagai eafi ina epenimue.

16 Egae keapa papiau'i ma'oai i'ina emia keisa aisama, kemani'i alogaina, ke Deo keau afagaina keifa keinaka, “Lai Deo ega profeta akaiki'a emai epomaisai,” keoma. Ke keifa pugu keinaka, “Deo ega papiau gapalagaini'i eoma puo emai,” keoma.

17 Ke Iesu au epamaunimue auga fougā Iudea ago fofougā,* ke Iudea ago eegai ago'iai isafa efoufa'a.

*Iesu Ioane Baptista Ega Pa'ani Afa Epamue
(Mateo 11:2-19)*

18 Ioane ega imoi i'ina a'o kelogonia aisama, kelao Ioane Baptista maagai Iesu kapa'ina ekapai'i auga ma'oai keifania. Ega aisama Ioane ega imoi auni'i eifani'i kemai.

19 Ke eulai'i kelao Iesu iina fekepa'ani peni oma eoma, “Au aga'o agemai auga oi ma? O aufalao aga'o i'oina ma fa'ima?” eoma.

20 Ke i'ina au'i kemai Iesu eegai aisama, kepainia keinaka, “Ioane Baptista eulaimai oi fapa'ani penio eoma puo amai. Ioane eifa, ‘Au

---

* 7:17: 1:5 moisa.

aga'o agemai auga oi ma? O aufalao i'oina aga'o ma fa'ima?' ” keoma.

²¹ Ke kepa'ani penia alogai, Iesu auga isafa e'ele'i au'i, isafa akaiki'a au'i, ke tiapolo apala'i alo'iai keagu au'i epafelo'i. Ke maakimi'i au'i isafa epafelo'i.

²² Ega puo Iesu Ioane Baptista ega imoi e'i iifa epamue einaka, “Maakimi'i au'i amu keisa'i pugu, melo au'i kepea, molumolu au'i felo'i kemia, aina'i efua au'i a'oa'o kelogo, mae au'i kemaunimue, ke ulalu au'i iifa faunina a'o kelogo. Pau oi fomue folao Ioane Baptista maagai kapa'ina oisa ke a'o ologonia auga foifania.

²³ Ke foifa, ‘Kaisau lau epako'aniau ke opo gua aemia auga Deo eegai kapa felo'i ageafi'i fooma,’ ” eoma.

²⁴ Ioane Baptista ega imoi kemue kelao afegai, Iesu Ioane Baptista fouga la'afou maa'iai e'ina eifa einaka, “Kapa'ina foisa ooma puo Ioane eagu afuga ago maini olao? Ameku inipo epua foisa ooma puo olao ma?

²⁵ Ega'ina laa'i aisama, kapa'ina foisa ooma puo olao? Au afe tiapuga felo ei'iuka foisa ooma puo olao ma? Laa'i ipauma! Tiapu afa akaiki'a kei'iuka au'i, ke aufa kina keagu felo alogaina au'i auga, kin eaguagu e'agai keagu.

²⁶ Kai kapa'ina foisa ooma puo opealai olao? Profeta aga'o foisa ooma puo olao ma? E, iifa gome maamia laifania, Ioane auga profeta ma'oai eka'egaini'i.

²⁷ Ega kainai isa fouga Deo iifa ega pukagai iina kepapua oma:

“Lau e'lu iifa ipapea auga oi agomuai alaulai kakaua, emu keaga agepakaisa.’ *Malaki 3:1*

²⁸ Iifa gome maamiaia laifania. Papiiau ma'oai papie gua'iai kemauni au'i epo'iai kai aga'o Ioane Baptista ega akaiki'a koa i'opoga laa'i. Kai Ioane Baptista, Deo ega agofa'ai au e'ele ipauma aga'o aeka'egaina,” eoma.

²⁹ Papiiau tax keafi'i au'i isafa, Ioane baptismo epeni'i au'i ma'oai Iesu ega nini'ani a'o kelogonia aisama, Deo ega keaga opaina ipauma auga kepako'ania, ke ko'a keoma.

³⁰ Kai Faliseo au'i ke Moses ega iifa pamalelega au'i fou, Ioane eegai baptismo kepamafua akeafia au'i, isa fau'iai Deo ega logo ekapaisa auga keumakalaina.

³¹ Iesu kapa'ina eifania auga aina akeafia puo eifa einaka, “I'ina papiiau'i kapa'ina koa fou alaoge'opo'i agekaina? Isa kaisau koa i'opo'i?”

³² Isa imoi e'ele'i koa i'opo'i, afa'afa afugai keagu ke ifo'i epo'iai iina keifa oma:

“Lai oi faumiai filiko apa'opuania kai alogefa, ke lai alomafu iifina aifnia kai aloapepe.’

³³ Ega'ina iifaga koa i'opoga, oi kapa aga'o faagamiai emia kai kainai alokai. Ke oi emi laomai ega koa kainai, Ioane Baptista emai alogai palafa aiania ke fino aeinu aisama, oi oifa, ‘Isa alogai tiapolo eague’ ooma.

³⁴ Kai Papiiau Aumauni Gauga emai alogai, eaniani ke fino einu aisama, oi oifa, ‘Amoisa, isa eaniani mogemoge, einuinu alogaina, laomai apala'i kekapa au'i epo'iai tax keafia au'i isafa fou kepaekefa'a kelao kemai’ ooma.

³⁵ Kai pau lau lapainimi. Kaisau Deo aina keafia ke muninai kepea au'i mo ega ikifa epakina'i.”

Laomai Apala Papiega Iesu Ife Eikuisa

³⁶ Kai Faliseo auga aga'o aka Saimon, Iesu eifa koko ega e'ai fou fekeaniani eoma. Ega puo Iesu ega imoi fou Faliseo auga ega'ina ega e'a kelao keagukipo kegaaniani keoma.

³⁷ Ega aisama papie aga'o ega'ina taoninai laomai apalagai eaguagu auga, Iesu Saimon ega e'ai fou keaniani auga elogo. Ega puo isa mulamula foga felo ipauma kafapuga eafia elao.

³⁸ Ekoko aisama, Iesu muninai eapa ife fo'inai eomukipo eapepe, ke e'ina maaga iugai Iesu ife epafeisa. Egae kai fufugai Iesu ife epaigu fugania, ke ife egoapi'i, ke mulamula foga felo ipaumagai ife e'efai'i.

³⁹ Faliseo auga ega'ina Iesu eifa koko auga, papie ega'ina ega koa ekapaisa eisa aisama, ifo alogai eifa einaka, 'I'ina auga profeta ko'a gamia koa aisama, kaisau isa faaga eafi opogaina auga felogo. Ke papie laomai apala ipauma ekapakapa auga isafa felogo,' eoma.

⁴⁰ Iesu Faliseo auga ega'ina kapa'ina eopolaga auga elogo puo epainia einaka, “Saimon, kapa aga'o maamuai maifania laoma,” eoma.

Ke Saimon eifa einaka, “Pamalele aumu, maauai moifania,” eoma.

⁴¹ Ega puo Iesu eifa einaka, “Au aga'o moni eegai keapiapitoleaina auga eegai au auni'i moni keapitoleaina. Au aga'o 500 denari† eapitoleaina ke aga'o auga 50 denari eapitoleaina.

---

† 7:41: 'Denari' aga'omo auga au aga'o kina aga'o epinauga afa.

⁴² Ke auni'i kai'lialao moni fekepenimue auga aekainia. Ega puo e'i apitole ea'ini'i. Ega koa aisama, ega'ina au'i auni'i epo'iai kaisau auga alo ko'agai moni eegai keapitoleaina auga anina ageani alogaina. Oi moopolaga moifania,” eoma.

⁴³ Saimon iifa epamue einaka, “Laopolaga, moni akaiki'a eapitoleaina auga,” eoma.

Ke Iesu eifa pugu einaka, “Oi opolamu felo,” eoma.

⁴⁴ Ke Iesu ega'ina papiega eaipenia kai Saimon epainia pugu einaka, “I'ina papiega loisa. Lau oi emu e'a alogai lakoko aisama, kagakaga kainai ifeu foikua feina aga'o fopeniau koa i'opoga kai alopeniau. Kai isa emai aisama, maaga iugai ifeu epafei'i ke fufugai epaigu fugania.

⁴⁵ Lau lamai aisama, kagakaga kainai foogoapiau kai alogoapiau. Kai i'ina papiega eeu emai aisama, gaifa kokoisau eoma puo ifeu egoapia aeapakipo.

⁴⁶ Lau lamai aisama, kagakaga kainai au akaiki'au fopamiaisau oili kaniauai fooge kai aloogeisa. Kai isa mulamula foga felo ipaumagai ifeu e'efaisa.

⁴⁷ Ega puo iifa gome maamuai laifania. Deo kaisau ega laomai apala'i ma'o e'agegeaini'i aisama, isa auga Deo anina eani alogaina. Kai Deo kaisau ega laomai apala e'ele'i mo e'agegeaini'i aisama, isa Deo afa'agamo anina eani. Deo i'ina papiega ega laomai apala'i ma'o e'agegeaini'i puo, alo ko'agai aniu eani auga papiau epakina'i,” eoma.

⁴⁸ Egae kai Iesu ega'ina papiega epainia einaka, “Deo emu laomai apala'i e'agegeaini'i,” eoma.

⁴⁹ Ega aisama Saimon papiiau eifa koko'i au'i ifo'i epo'iai ke'ina keifa keinaka, 'Deo mo laomai apala'i e'agegeaini'i kai, isa isafa papiiau e'i laomai apala'i e'agegeaini'i eoma. I'ina auga kaisau?' keoma.

⁵⁰ Kai Iesu ega'ina papiega epainia einaka, "Oi lopako'aniau puo Deo emu laomai apala'i e'agegeaini'i, ke kaniamu eagamauga. Gagaoi molao," eoma.

8

Papie Iesu Fou Kepea Kepalagaina Au'i

¹ Ega'ina afegai Iesu taoni aga'o aga'o, ke pagua aga'o aga'o fou alo'iai ekoko iifa faunina Deo ega agofa'a fouga papiiau maa'iai einogo ke eifafoua. Ega'ina alogai ega imoi 12 isa fou kelao.

² Ke papie isa'i alo'iai tiapolo apala'i epapealai'i, ke keisafa epafelo'i au'i isafa isa fou kelao. Ega'ina papie'i epo'iai Maria Makdalena keoma, alogai tiapolo imagea gua epapealai'i auga.

³ Ke Kusa, Herod ega e'a i'ima kaniagai auga akafa aka Ioanna auga. Ke Susanna, ke papie ma'o isa'i isafa Iesu fou kelao. I'ina papie'i ifo'i e'i amu moni fou keafii'i Iesu ke ega imoi fou kepenii'i kepapinaugani'i.

Au Oga Efauga Auga Palapole (Mateo 13:1-9; Mako 4:1-9)

⁴ Ke taoni ma'oai papiiau'i Iesu eega kemai la'afou akaiki'a emia aisama, i'ina palapole maa'iai eifania einaka:

⁵ “Au oga efauga auga aga'o au oga'i gafauni'i eoma puo, epealai elao ega umai. Ke au oga e'afoka'i alogai, isa'i paisoai peapea afugai ke'ualai. Ke papiiau au oga'i ega'ina au'i isa'i laa'iai kepea, ke isa'i auga ufa inei'i keake keanii'i.

⁶ Ke isa'i auga fopa laagai a'isa afa'agamo eka auga laagai ke'ualai. Kai keuki afa'agamo afegai, fei laa'i puo gagau'i kekala kemaē.

⁷ Ke isa'i auga ini mogogo alogai ke'ualai ini fou keuki. Ke keuki afa'agamo afegai ini eafipugu'i.

⁸ Kai isa'i auga a'isa felogai ke'ualai keuki felo. Ega'ina au'i oga aga'o aga'o kepua alogaina, aga'omo alogai puaga 100 eogeisa,” eoma.

Iesu ega'ina palapole eifania afegai, eifa akaiki'a einaka, “Kaisau ainami ekae auga ainami opaaua,” eoma.

Iesu Palapole Kapa'ina Eifania Auga Fouga Eifania

(Mateo 13:10-23; Mako 4:10-20)

⁹ Ega'ina afegai Iesu ega imoi ega'ina palapole kapa'ina eifania auga fouga kepa'aniaina.

¹⁰ Ega aisama Iesu einaka, “Deo ega agofa'a fouga logo ogefake kapa auga oi epeniimi efua kai, papiiau isa'i aepalogoni'i au'i maa'iai palapoleai lanini'ani, ega koa

“ ‘Isa maa'iai keisa mo ganinagai afakeisa koa i'opoga,

kapa'ina emia auga afakelogo.

Ke a'o kelogo mo ganinagai,

kapa'ina eifania auga afakelogo.’ *Aisaea 6:9*

11 “Pau palapole ega'ina kapa'ina eifania auga maamiaia fougā alaifania. Au oga auga Deo ega iifa.

12 Paisoa peapea afugai ke'ualai au'i aina'i kepaaua Deo ega iifa a'o kelogo. Kai Satani emai Deo ega iifa gua'i alogai eafilaisa. Ega koa isa Deo fakepako'ania ke Deo kania'i faeagamauga eoma.

13 Fopa laagai a'isa afa'agamo eka afugai ke'ualai au'i, Deo ega iifa a'o kelogo aisama alogamai keafia. Kai fekeuki auga gagamu'i laa'i puo, Deo ega iifa afa'agamo kepako'ania kai i'opo kina emai aisama, keapoke ke'ualai.

14 Ini mogogo alogai ke'ualai au'i, Deo ega iifa a'o kelogo. Kai keagu alogai, agu felo opopo, kegapa'amu'amu opopo, ke kegaalogama opopo'i fou kepa'au'i puo, keapoke alo'iai Deo ega iifa aeuki.

15 Kai a'isa felogai ke'ualai au'i, Deo ega iifa alo'i ko'agai ke alo'i felogai a'o kelogo keafi kapulania. Ega puo i'opo kina emai aisama, keafiapi'i mo elaolao Deo maagai laomai felo'i mo kekapa'i ani'i keoge,” eoma.

Lanepa Palapole (Mako 4:21-25)

16 Iesu palapole aga'o eifania pugu einaka, “Papiau aga'o lanepa epaafiaua aisama, aeafia oga alogai aepaaguka ke peti papagai isafa aeoge'unia. Kai lanepa kepa'afa afugai epa'afa. Ega koa papiau kapa'i kemai au'i eaea fekeisa eoma.

17 Gome Deo ega iifa ogefakeai kekae au'i, muni Deo ageifafou'i agepafoki'i. Ke Deo ega iifa

kapa'ina eifania auga ma'oi agefoufa'a papiu ma'oi akelogo.

¹⁸ Ega puo pau kapa'ina laifania auga ainami fopaau felo ainu fologo. Aufalao aga'o aina epaaua Deo ega iifa a'o elogo felo auga, muni Deo ma'o agepalogo. Kai aufalao aga'o aina aepaau felo Deo ega iifa a'o aelogo auga, Deo isa kapa'ina eopolaga ke afa'agamo ipauma elogo mo ganinagai ageafania,” eoma.

*Kaisau Auga Iesu Ega Famili Ipauma
(Mateo 12:46-50; Mako 3:31-35)*

¹⁹ Ega'ina afegai Iesu ina ke akina fou kemai kegaisa keoma. Kai la'afou akaiki'a puo eega kegalao keoma aekainia.

²⁰ Ega aisama la'afouai aufalao aga'o Iesu epainia einaka, “Oi inamu ke akimu fou afegai keapae kegaisao keoma,” eoma.

²¹ Ke Iesu einaka, “Kaisau lau Amau Deo ega iifa a'o kelogo ke kainai kepea au'i, lau inau ke aau akiu ipauma'i,” eoma.

*Iesu Lanina Epaapakipo
(Mateo 8:23-27; Mako 4:35-41)*

²² Ke kina aga'ogai Iesu ega imoi epaini'i einaka, “Ofuga akaiki'agai apagai apie alao,” eoma. Ega puo gaagagai keaguka kelao.

²³ Ke kelao alogai Iesu efeu'afai. Iesu efeufeu kai lanina akaiki'a ofuga mo epea oma emai. Ega puo goiso emai gaagagai e'afouka, ke mae mauni epogai kelao.

²⁴ Ega kainai Iesu ega imoi kelao kepagonia keinaka, “Lopia, Lopia, i'a agakogo,” keoma.

Ega puo Iesu e'uegekae ameku ke goiso akaiki'a ipauma fou efinai'i. Ega aisama fiakoa mo lanina akaiki'a eapakipo, ke kapa ma'oi ke'olo.

²⁵ Ke Iesu e'afoaipini ega imoi epaini'i einaka, “Oi emi pako'a lau eeuai auga kapai?” eoma.

Ega aisama Iesu ega imoi kekauai keopofua ke mani'i alogaina ifo'i epo'iai keifa keinaka, “I'ina auga kaisau? Ameku ke goiso mo ganinagai epaini'i mo aina keafia keapakipo,” keoma.

*Iesu Tiapolo Eulai'i Uma Alo'iai Kekoko
(Mateo 8:28-34; Mako 5:1-20)*

²⁶ Ega'ina afegai gaagai kelao mo Kadara taonina papiu'i* keagu agogai keofau. Ega'ina ago ofuga akaiki'a epaaipagainia apiegai auga Kalilea ago.

²⁷ Iesu gaagai eake foeai aisama, Kadara taonina auga aga'o alogai tiapolo eagu auga emai fou kepiaogai. Ega'ina auga inipo ma'o tiapu laa'i faaga maini mo elao emai, ke e'ai isafa aeaguagu. Kai laai mo eaguagu.

²⁸ Au ega'ina Iesu eisa aisama, eagama kai elao Iesu ife fo'inai eomukipo, ke aiso gomegai eagama einaka, “Iesu, Deo ufai au'oniai Au Akaiki'a Ipauma Auga Gauga aumu, kapa'ina lau eeuai mokapa looma? Lagoinio, kiekie akaiki'a folopeniau!” eoma.

²⁹ Au ega'ina ega eifa oma, gome Iesu tiapolo au alogai eagu auga epainia gapealai eoma. Tiapolo ega'ina kina ma'o au ega'ina eafia puo, tieniai ife ima kepaaga, ke i'ima kepagome mo ganinagai,

---

* **8:26:** Kerasene agogai keagu au'i.

isa ekapula alogaina tieni eapau'i. Ke tiapolo isa epapea elaoaina afu oapugai elao emai.

³⁰ Ke Iesu isa epa'ani penia einaka, "Oi akamu kapa'ina?" eoma

Isa alogai tiapolo ealogai alogaina kekoko keagu puo iifa epamue einaka, "Lau akau Ma'o,"† eoma.

³¹ Egae kai ega'ina tiapolo'i Iesu kegoinia akeaponia, faeulai'i e'i afu uminaga ipauma auga afuga fakelao keoma.

³² Ega'ina alogai iku e'ele mapegai uma ma'o keapa keanimai. Ega kainai ega'ina tiapolo'i Iesu kegoi penia uma alo'iai gapakoko'i keoma puo, elogoaini'i fekelao eoma.

³³ Ke tiapolo au alogai kepealai aisama, kelao uma alo'iai kekoko. Ke fiakoa mo ega'ina uma'i kekauai, iku mapegai kepiaua kelao ofuga akaiki'a poupougai kepopolai, feisai kekogo.

³⁴ Egae papiaua isa'i uma kepaani'i au'i kapa'ina emia auga keisa aisama, kepiaua kelao taoniai ke taoni afegai keagu papiaua'i ma'oai isafa maa'iai uma kekogo au'i fou'i keifania.

³⁵ Ega kainai papiaua kapa'ina emia auga kegaisa keoma puo kelao. Isa kelao Iesu keisa aisama, tiapolo au alogai eagu auga alo felo emia, tiapu ei'iuka'i Iesu ife fo'inai eagu keisa. Ega aisama kekauai kemani'i alogaina.

³⁶ Ke papiaua kapa'i egae keapa Iesu au epafelo keisa au'i, pau mo kemai au'i maa'iai Iesu ega'ina auga ala epafelo oma auga fouga keifania.

³⁷ Ega aisama Kadara taonina ke taoni afegai keagu papiaua'i ma'oai kemani'i alogaina puo,

† 8:30: Grik malagai 'legion'

Iesu kepainia gapua'afuni'i keoma. Ega puo Iesu ega'ina afuga epua'afuga, ega imoi fou gaagai keaguka kegakailai keoma.

³⁸ Ega'ina alogai au tiapolo alogai kepealai auga Iesu egoi penia fou kegalao eoma. Kai Iesu isa eulaisa ega pagua elao alogai epainia einaka:

³⁹ “Momue, emu pagua molao, ke Deo faagamuai kapa'ina ekapaisa auga papiau maa'iai foifafoua,” eoma. Ke Iesu ega iifa kainai ega'ina auga elao taoni fofouga alogai papiau ma'oai maa'iai Iesu isa faagagai kapa'ina ekapaisa auga eifafoua.

*Iesu Mae Ifiaoga Epamaunimue Ke Isafa Papi-
iega Efelo*

(Mateo 9:18-26; Mako 5:21-43)

⁴⁰ Iesu ofuga ega'ina apiegai epagai apie elao pugu aisama, la'afou egae keagu au'i Iesu ke'imaisa puo keifa koko.

⁴¹ Ega aisama fiakoa mo Iudea papiau'i e'i la'afou afuga e'ima auga aka Jairus, Iesu eega emai ife fo'inai eomukipo kai, egoinia fou ega e'a kegalao eoma.

⁴² Gome isa gauga papiega ega mo aga'omo inipoga 12 auga, eisafa afa'agamo femae koa i'opoga.

Ega puo Iesu Jairus ega e'a pea epea alogai, la'afou papiau'i kepapepe fou kepea.

⁴³ Ega'ina alogai papie aga'o inipo 12 alogai ifamomogu isafaga eafia kai, kai aga'o aepafelo auga la'afou ega'ina alogai eapauka fou kepea.

44 Isa Iesu muninai elao afe tiapuga kua eafi opogaina. Ega aisama fiakoa mo ifamomogu isafaga eapakipo.

45 Ega aisama Iesu la'afou papiau'i epa'ani peni'i einaka, “Kaisau lau eafi opogainiau?” eoma. Kai papiau ma'oai akekapaisa keoma aisama, Peto eifa einaka, “Au akaiki'a Aumu, papiau la'afou akaiki'a ipauma kepikoni kepafifi puo, kai eafi opogainio auga oko alalogo,” eoma.

46 Kai Iesu eifa pugu einaka, “Lau faagauai isapu epealai puo lalogo aufalao aga'o epagome e'u tiapu eafi opogaina,” eoma.

47 Ega aisama papie ega'ina agei'ofake afaekaina elogo puo, maipiguguga mo emai Iesu ife fo'inai e'ualai eomukipo. Egae kai papiau ma'oai ago'iai kapa puo Iesu ega tiapu eafi opogaina, ke fiakoa mo ala eoma efelo auga eifafoua.

48 Egae kai Iesu isa epainia einaka, “Gau, oi emu pako'a kainai pau lofelo. Gagaoi molao,” eoma.

49 Iesu enini'ani laolao kai, aufalao aga'o Jairus Iudea papiau'i e'i la'afou afuga e'ima auga ega e'ai emai Jairus epainia einaka, “Oi gaumu emae efua puo, Pamalele auga folopaafipugua,” eoma.

50 Iesu ega'ina iifaga a'o elogonia aisama, Jairus epainia einaka, “Folomani'i foloopopo. Mopako'ania mo, isa felo agemia,” eoma.

51 Ke Iesu elao mo Jairus ega e'ai ekoko aisama, aufalao i'oina aga'o aelogoaina fou akekoko kai, Peto, Ioane, James ke imoi ina ama mo fou kekoko.

52 Ega'ina alogai papiau e'ai keagu au'i ma'oai mae laagai keapepe kepapinapina. Kai Iesu isa

epaini'i einaka, “Foloapepe. Isa aemae, ekae efeu,” eoma.

⁵³ Ega aisama ega'ina papiiau'i Jairus gauga emae auga kelogo puo, Iesu ega iifa akepako'ania kea'alaina.

⁵⁴ Kai Iesu ifiao imagai eafi epainia einaka, “Gauagai, mo'ue!” eoma.

⁵⁵ Ega aisama imoi lalauga emue emai, fiakoa mo e'ue eapa. Egae kai Iesu papiiau epaini'i fo'ama aga'o kegapenia gaania eoma.

⁵⁶ Imoi ega'ina ina ama kekauai keopofua kai, Iesu isa epaini kapulani'i kapa'ina emia auga kai aga'o maagai fakeifafoua eoma.

9

Iesu Ega imoi 12 Eulai'i Kepinauga (Mateo 10:5-15; Mako 6:7-13)

¹ Ega'ina afegai Iesu ega apostolo 12 eifa kaigugui'i. Ke kekaigugu aisama, tiapolo ma'oai fekepapealai'i, ke isafa apala'i keafi'i au'i fekepafelo'i auga kapulaga ke isapuga fou epenii'i.

² Ke Iesu isa feulai'i fekelao Deo ega agofa'a fouga fekeinogaina, ke isafa papiiau'i fekepafelo'i eoma.

³ Ega'ina alogai epaini'i einaka, “Agolao alogai oi peagege aumi auga gouga folokapa i'ini foloafia, fe'a aga'o foloafia, fo'ama aga'o foloafia, ke moni aga'o foloafia, ke alo tiapuga i'iuka eo aga'o isafa foloafia. Ke kapa aga'o mo ganinagai foloafia.

⁴ E'a kapagai akeifa kokoimi aisama, egae mo foagu felao ega'ina taonina fopua'afuga.

5 Kai papiaua afakeifa kokoimi koa aisama, taoni agopua'afuga alogai keumakalainimi gouga fokapa, ifemi aeapuga foauopuaina,” eoma.

6 Egae kai eulai'i kelao pagua aga'o aga'o alo'iai kekoko, afu ma'oai iifa faunina Iesu fougua keino-goina, ke isafa papiaua'i kepapelo'i.

*Herod Iesu Eegai Opo Ema'o
(Mateo 14:1-12; Mako 6:14-29)*

7 Kalilea ago e'ima lopiaga Herod Iesu ega imoi fou kapa'ina mo kekapai'i au'i fou'i ma'oai elogo. Ke isa opo epama'o, gome papiaua isa'i keifa Ioane Baptista emaunimue keoma.

8 Ke isa'i keinaka Elaija emue emai keoma. Ke isa'i auga ufaina profeta'i aga'o emaunimue pugu keoma.

9 Ke Herod einaka, “Lau Ioane Baptista aiso lafoua kai, i'ina auga au kapa fougua emai lalogo?” eoma. Ke keaga aga'o ekapunia, ala mo gaoma Iesu gaisa eoma.

*Iesu Papiaua 5000 Epaaniani'i
(Mateo 14:13-21; Mako 6:30-44; Ioane 6:1-14)*

10 Iesu ega apostolo 12 e'i pinauga kepapua kemue kemai aisama, kapa'ina mo kekapai'i au'i ma'oai Iesu maagai keifania. Egae kai Iesu ega apostolo mo e'afeini'i fou keagu afuga kepua'afuga kelao taoni aga'o aka Betsaida taon-inai kepealai.

11 Kai la'afou papiaua'i isa ala kelao auga fougua kelogo puo muni'iai kelao. Ke kelao aisama, Iesu eifa koko'i, ke Deo ega agofa'a fougua maa'iai eifania. Ke isafa papiaua'i kapa'i felo'i kegamia keoma au'i epafelo'i.

12 Ke epagapigapi efua aisama, apostolo 12 kemai Iesu kepainia keinaka, “La'afou mopakanina ega koa fekelao pagua kainagai, ke taoni afe pagua'iai fo'ama ke feufeu afuga aga'o fou fekeisa'i. Gome i'a afu oapuga ipaumagai aaguega,” keoma.

13 Kai Iesu isa epaini'i einaka, “Oi isa kapa aga'o amopeni'i kegaania,” eoma.

Kai isa keinaka, “Lai afalalao la'afou papiiau'i fofouga fau'iai fo'ama aga'o afala'afa koa aisama, palafa ima ke ma'a gua mo imamaisai kekae puo akeania afaekaina,” keoma.

14 Gome egae au au'i ma'oai mo 5000 koa i'opoga keagu.

Kai Iesu isa epaini'i einaka, “Papiiau amo'ea'i au'i 50, 50 koa i'opoga opaagu'i,” eoma.

15 Ke apostolo Iesu eifania koa i'opoga mo kekapaisa, ke papiiau ma'oai keagukipo.

16 Egae kai Iesu palafa ima ma'a gua fou eafii'i ufa eakae penia, Deo maagai tenkiu eifania ke efaiponi'i kai, ega imoi epenii'i papiiau ago'iai kegaoge'i eoma.

17 Ke keoge'i efua aisama, mirakulo akaiki'a emia, papiiau ma'oai keanipugu, alo'i ekainia. Keaniani afegai, Iesu ega apostolo palafa ma'a fou keanii'i isa'i, ke ameafu'i fou kepakai guguai'i, ale'a 12 ake'i kepapogu'i.

*Peto Iesu Kaisau Auga Eifafoua
(Mateo 16:13-20; Mako 8:27-30)*

18 Kina aga'ogai Iesu ifogamo emegamega alo-gai, ega imoi isafa isa eegai keagu. Ke emegamega

afegai, ega imoi epa'ani peni'i einaka, “Papiau lau kaisau keoma?” eoma.

¹⁹ Isa iifa kepamue keinaka, “Papiau isa'i keifa ‘Oi auga Ioane Baptista maeai emaunimue,’ keoma. Ke isa'i keifa ‘Oi profeta Elaija,’ keoma. Ke isa'i au'i ‘Oi ufaina profeta'i aga'o emaunimue emai keoma,’ ” keoma.

²⁰ Kai Iesu isa epa'ani peni'i einaka, “Ke oi auga lau kai ooma?” eoma.

Ega aisama Peto iifa epamue einaka, “Oi auga Deo ega Mesaia* Aumu,” eoma.

²¹ Ega aisama Iesu imoi eifa apu'i Peto kapa'ina eifania auga kai aga'o maagai fakeifania eoma.

Iesu Ega Mae Fouga Eifania

(Mateo 16:21-28; Mako 8:30-9:1)

²² Egae kai Iesu eifa pugu einaka, “Papiau Aumauni Gauga kapa ma'oai fau'iai fekiekie. Ega'ina alogai Iudea au akaiki'a au'i, sakedote lopia'i, ke Moses ega iifa pamalelega au'i isa fekeumakalaina ke fekeaupugua. Kai kina oiso aisama femaunimue pugu,” eoma.

²³ Iesu ega'ina eifania afegai, papiau kemai aisama, ega imoi, ke papiau ma'oai fou epaini'i einaka, “Oi epomia aufalao aga'o lau muniuai gapea eoma koa aisama, isa ifo fe'agegeaina kai, aufa kina ifo ega koloti fepua muniuai fepea.

²⁴ Gome pau kaisau ifo kania gaagamauga eoma auga, muni Deo ega agofa'a afaefia. Kai kaisau pau lau puouai ifo ega agu maunina

---

* **9:20:** Grik malagai ‘Kristo’, Hibru malagai ‘Mesaia’. Auni'i nini'ani aga'omo keifania. Ega'ina auga Deo ekinaga oiliai kania ke'efa auga.

agepagea auga, muni agu pagai maunina agekapulaisa.

²⁵ Au aga'o agofa'a fofouga ageafia kai ifo imauga agepamaea, o ega amu ma'oai mo agepagea afe'aini'i koa aisama, kapa felo aga'o isa eegai agemia ma? Laa'i!

²⁶ Ke kaisau lau emeagaiainiau ke e'u iifa isafa emeagaiaina auga, muni Papiau Aumauni Gauga ega isapu akaiki'a, ke agelo Deo maagai alo'i elolofa au'i fou e'i isapu akaiki'a ipaumagai ake-mai pugu aisama, Papiau Aumauni Gauga isafa isa agemeagaiaina.

²⁷ Iifa ko'a mo maamiai laifania. Inae oapae aumi isami Deo ega agofa'a afa'agamo agoisa, ke gamuga agoopo kai agomae," eoma.

Iesu Iisa Eponi

(Mateo 17:1-13; Mako 9:2-8)

²⁸ Ke Iesu ega'ina eifania afegai kina imagea oiso elao afegai aisama, gamegamega eoma puo, Peto, Ioane ke James fou e'afeini'i kelao ikuai ke'agaukae.

²⁹ Ke Iesu egae emegamega alogai, iisa i'oina emia, ke ega tiapu kimage eafi eaea koa i'opoga emia.

³⁰⁻³¹ Ega'ina alogai Moses Elaija auni'i eaea akaiki'a ipaumagai keapakina Iesu fou kenini'ani. Ke isa e'i nini'ani alogai Iesu Ierusalem taoninai Deo ega logoai agemae iifaga ageko'a auga fouga keifania.

³² Kai ega'ina emia alogai, Peto, Ioane, ke James fou maa'i efeu alogaina puo kefeu. Kai kekauai

maa'i ekiakae aisama, Iesu eaea akaiki'a ipauma eailofe, ke au auni'i isa fou keapa keisa'i.

³³ Kai ega'ina au'i auni'i Iesu kepua'afuga kelao alogai, Peto Iesu epainia einaka, “Au Akaiki'a Aumu, inae faagu auga felo. I'a efe'efe oiso fakapa, aga'o oi apumu, aga'o Moses apuga, ke aga'o Elaija apuga,” eoma. (Peto kapa'ina eifania auga oko aelogo felo kai eifa aagenia mo.)

³⁴ Kai Peto enini'ani laolao kai, apuapu emai eumi apu'i. Ke Peto, Ioane ke James fou apuapu alogai keapauka aisama, kemani'i alogaina.

³⁵ Ega'ina alogai aufalao aga'o aina ufai eake emai, eifa einaka, “I'ina auga Lau Gau lakinaga auga. Oi isa aina foafia!” eoma.

³⁶ Aufalao aga'o aina ufai emai auga enini'ani efua aisama, apostolo au'i oiso Iesu mo egae eapa keisa. Ke Iesu aagoai eagu epinauga alogai, apostolo au'i oiso kapa'ina emia keisa auga alo'iai mo eka, kai aga'o maagai akeifania.

*Iesu Imoi Alogai Tiapolo Apala Epapealaisa
(Mateo 17:14-18; Mako 9:14-27)*

³⁷ Ke egani Iesu, Peto, Ioane ke James fou ikuai keake kemai aisama, la'afou akaiki'a isa fou kepiaogai.

³⁸ Ega aisama la'afou alogai au aga'o eagaga einaka, “Pamalele aumu, lagoinio gau moisa laoma. Gome lau gau iina mo aga'omo.

³⁹ Kai tiapolo aga'o isa eafia. Ke fiakoa mo epaagania, eafia a'isaai efouga emae'afu, akegai fukofuko ea'alai. Tiapolo isa aepua-pua'afuga, ke aufa kina epalifu alogaina.

40 Lau oi emu imoi inae keagu au'i lagoi peni'i isa alogai tiapolo kegapapealaisa laoma kai aekaini'i," eoma.

41 Iesu au ega'ina ega eifa oma aina elogonia aisama, muninai kepea au'i ma'oai epaini'i einaka, "Oi ma'oai alomi ko'agai alopako'aniau, ke emi pako'a alopapinauga felo. Lau inae kina pika fou afaagu, ke kina pika alou eemiai afaafiapia mo afelaolao? Lau inae afalaagu pagainia mo kai, emi pako'a eeuai alooge kapulania," eoma. Egae kai Iesu imoi ama epainia einaka, "Gaumu momaiseina," eoma.

42 Ke papiau imoi keafia kemaiseina alogai mo ganinagai, tiapolo imoi eafia a'isaai efounia emae'afu. Kai kemaiseina Iesu agogai aisama, Iesu tiapolo apala imoi alogai eagu auga efinaisa epapealaisa, imoi felo emia. Egae kai Iesu imoi eafia ama epenimue.

43 Ke egae keapa au'i ma'oai Deo ega isapu akaiki'a ipauma keisa puo, kekauai alogaina keopofua.

*Iesu Agemae Auga Fouga Eifania Pugu
(Mateo 17:22-23; Mako 9:30-32)*

Papiau ma'oai Iesu kapa'ina mo ekapai'i au'i ma'oai keisa'i aisama, kekauai alogaina. Ke ega'ina kapa'i keopopolani'i kai Iesu ega imoi epaini'i einaka:

44 "Lau pau kapa'ina alaifania auga ainami fopaaua a'o fologo. Aufalao aga'o Papiau Aumauni Gauga age'afa'afalaina papiau ima'iai agepaaua," eoma.

⁴⁵ Kai Deo ega logoai Iesu kapa'ina eifania auga, pau fakelogo eoma puo eogefake. Ega kainai Iesu ega imoi Iesu ega nini'ani oko akelogo felo. Ke imoi Iesu ega nini'aniai kapa'ina eifania auga kegalogo keoma kai, kemani'i puo akepa'ani penia.

Kaisau Au Akaiki'a?

(Mateo 18:1-5; Mako 9:33-37)

⁴⁶ Ega'ina afegai Iesu ega imoi epo'iai, kaisau au akaiki'a ipauma femia auga akekua kepa'aua.

⁴⁷ Iesu ega'ina akekua opo'iai emai auga elogo aisama, imoi e'ele aga'o eafia mape kaina epaapa.

⁴⁸ Egae kai epaini'i einaka, “Kaisau i'ina imoina e'ele lau akauai ageifa koko aisama, lau ageifa kokoisau. Ke kaisau lau ageifa kokoisau aisama, lau eulaisa auga isafa ageifa koko. Iifa gome, oi epomia kaisau Deo ega pinauga ikapagai ifo e'ele agepamia aisama, isa auga Deo maagai au akaiki'a ipauma,” eoma.

Iesu Akagai Kepinauga Au'i

(Mako 9:38-40)

⁴⁹ Ega'ina afegai Ioane eifa einaka, “Au akaiki'a aumu, au aga'o i'a fou laa'i kai oi akamuai tiapolo epapealai'i aisa puo a'opoisa amapaa-pakipo aoma,” eoma.

⁵⁰ Kai Iesu ega imoi epaini'i einaka, “Kaisau oi afemiai eaulao auga oi fou. Ega puo folopaa-pakipo,” eoma.

Samaria Papiau'i Iesu Keumakalaina

⁵¹ Deo ega logoai Iesu ufai fe'agauaina auga kina ekaialiali aisama, Iesu opo eoge aga'onua mo Ierusalem taonina galao eoma puo pea epea.

⁵² Ega'ina alogai Iesu ega imoi eulai'i fekeu-fai fekelao Samaria paguagai Iesu ageagu afuga fekekapai'a eoma. Ega puo kelao ega'ina paguagai papiu kepaini'i.

⁵³ Kai kagakaga kainai Samaria papiu'i auga, Iudea papiu'i ani'i akeani. Ega kainai Iesu Ierusalem taonina galao eoma auga a'o kelogonia aisama, akeifa koko.

⁵⁴ Ega aisama Iesu ega apostolo James Ioane auni'i Iesu kepa'ani penia keinaka, “Lopia, oi anina loani lai ufai lo amaifaga gaake gamai ega'ina papiu'i gapamae'i ma looma?” keoma.

⁵⁵ Kai Iesu e'afoaipini isa auni'i efinai'i.

⁵⁶ Ke ega imoi fou kekailai pagua i'oina aga'o kelao.

*Iesu Muninai Kepea Auga Mai'afa
(Mateo 8:19-22)*

⁵⁷ Ega'ina afegai keagai kepea alogai, au aga'o emai Iesu epainia einaka, “Ala folao mo ganinagai munimuai alafai paisa,” eoma.

⁵⁸ Ega aisama Iesu einaka, “Ago alo amu'e'i e'i feu afuga ekae, ke ufa inei'i isafa nii'i ekae. Kai Papiu Aumauni Gauga auga kania feogeaua felaagai afuga aga'o laa'i,” eoma.

⁵⁹ Egae kai au i'oina aga'o epainia einaka, “Muniuai mopea,” eoma.

Kai ega'ina auga iifa epamue einaka, “Lopia, mologoainiau malao amau mafufu kakaua kai munimuai fapea laoma,” eoma.

⁶⁰ Kai Iesu au ega'ina epainia einaka, “Pako'a au'i laa'i, lalau'i emae au'i mae ega'ina kega-fufuga. Kai oi molao Deo ega agofa'a fouga, papiiau maa'iai moifafoua,” eoma.

⁶¹ Ke au i'oina mo aga'o eifa einaka, “Lopia, lau munimuai alapea. Kai mologoainiau malao inau amau mapamego kakau'i kai alamue alamai munimuai alapea,” eoma.

⁶² Kai Iesu einaka, “Kaisau ago kefanina aulina eafia ago efanina kai munina eisa auga, Deo ega agofa'a faugai agepinauga afaekaina,” eoma.

10

Iesu Ega Imoi 72 Eulai'i

¹ Ega'ina afegai Lopia Iesu ega imoi i'oi'i 72 ekinani'i eulai'i, ke gua gua fekeufai taoni aga'o aga'o, ke afu kapali mo agelao afuga fekelao eoma.

² Ega'ina alogai epaini'i einaka, “Iifa faunina a'o fekelogo au'i auga laiti i'aina kina ekainia koa i'opoga kai pinauga au'i ma'o laa'i. Ega puo laiti i'aina Lopiaga amogoina ega pinauga au'i ma'o gaulai'i ega laiti afugai kegapinauga.

³ Ke pau lau oi sipi gauga koa i'opomi laulaimi agolao amu'e a'i'i epo'iai agokoko!

⁴ Ke agolao alogai paoti aga'o, o fe'a aga'o foloafia. Ke kamata eo aga'o isafa foloafia. Ke kaisau keagai agoisa aisama folopamegoinia.

⁵ “Ke e'a aga'ogai agokoko aisama, i'ina iifaga foifa kakaua. ‘Gagao i'ina e'agai gaka,’ fooma.

⁶ Ke e'a inagome auga ega'ina eegai gagao iifaga agoifania alo agekaina koa aisama, emi

gagao isa eegai ageka. Kai laa'i koa aisama, gagao ega'ina mo agemue eemi agemai pugu.

⁷ Ke e'a aga'o aga'o folopaa apua kai, e'a kapagai keifa kokoimi e'agai mo foagu. Ke e'a ega'inagai kapa'ina keania ke keinu auga akepenimi aisama, foafia mo. Gome Deo ega pinauga au'i e'i pinauga afa fekeafia paisa.

⁸ “Ke taoni aga'ogai agokoko ega'ina papiau'i akeifa kokoimi aisama, kapa'ina agomia akeoge auga mo foania.

⁹ Ke oagu afugai isafa au'i akeagu aisama, fopafelo'i ke fopaini'i foifa, 'Deo ega agofa'a emai eemiai ekae,' fooma.

¹⁰ Kai taoni aga'ogai agokoko ega'ina papiau'i afakeifa kokoimi aisama, folao taoni alogai peapea afu'iai foifa foinaka,

¹¹ 'Oi emi laomai apala kainai emi taoni aea-puga ifemai kamatagai aaupuaina apaigulaisa. Ega'ina akapa auga oi Deo oumakalaina auga gouga akapa. Kai iifa gome fologo, Deo ega agofa'a emai kainagai,' fooma.

¹² Iifa gome maamia laifania, kina fuagai Deo papiau e'i laomai apala'i afa agepeni'i aisama, oi keumakalainimi taonina papiau'i afa apala ipauma akeafia. Sodom taonina papiau'i afa keafia auga e'ele kai, isa auga afa akaiki'a ipauma akeafia,” eoma.

*Taoni Kapa Papiau'i E'i Laomai Apala'i Afakeumakalaini'i Au'i Deo Eegai Afa Apala Akeafia
(Mateo 11:20-24)*

¹³ Iesu enini'ani alogai taoni kapa'i papiau'i isa akeumakalaini'i papiau'i eopolani'i puo iina

eifa oma, “Korasin taonina papiaumi, maamia mirakulo lakapai'i kai oumakalainiau. Ega puo Deo eegai afa apala ipauma agoafia! Betsaida taonina papiaumi, maamia mirakulo lakapai'i kai oi isafa oumakalainiau. Ega puo oi isafa Deo eegai afa apala ipauma agoafia! Oi maamia mirakulo lakapai'i au'i Taire ke Sidoni taoni'iai makapa'i koa aisama, ega'ina papiau'i e'i laomai apala'i kekapai'i auga kekiekie puo, fiakoa mo ofuofu tiapu'i feke'iuka'i, ke agafa fekeafia faaga'i feke'afa. Ke pau laa'i e'i laomai apala'i fekeumakalaini'i.

¹⁴ Kai oi Korasin ke Betsaida taoni'i papiaumi, Deo papiau e'i laomai apala'i afa agepeni'i aisama, oi auga afa apala ipauma agoafia. Taire ke Sidoni taoni'i papiau'i e'i laomai apala'i afa e'ele'i akeafi'i kai oi auga akaiki'a ipauma agoafia.

¹⁵ Ke oi Kapenaum taonina papiaumi, oi oopolaga akami akaiki'a aoniamo ageka, ageafi-akaeimi ufai ma ooma? Laa'i ipauma! Oi aumi agoake ipeli afu uminaga ipauma agolao,” eoma.

¹⁶ Egae kai ega imoi epaini'i einaka, “Kaisau oi ainami elogo auga, lau isafa ainau elogo. Ke kaisau eumakalainimi auga, lau isafa eumakalainiau. Ke kaisau lau eumakalainiau auga, lau eulaisau auga isafa eumakalaina,” eoma.

Iesu Ega Imoi 72 Kemue Kemai

¹⁷ Ega'ina afegai Iesu ega imoi 72 eulai'i au'i kelao e'i pinauga kepafua aisama, maialogama'i mo kemue kemai. Ke Iesu kepainia keinaka,

“Lopia, oi akamuai aifa aisama tiapolo mo gan-inagai ainamai keafia,” keoma.

¹⁸ Ega aisama Iesu eifa einaka, “Kimage eafi efiakoa koa i'opoga, ufai Satani ega e'ualai oma laisa.

¹⁹ Lau oi isapu akaiki'a lapeniimi efua. Ega puo oi kaapa aoao fou agogafamu'a'i. Ke emi ou Satani ega isapu akaiki'a ma'oi afaepalifuimi.

²⁰ Kai tiapolo apala'i ainami keafia aisama, ega'ina mo alogama folopa'aua kai Deo oi akami ufai epapua auga alogama akaiki'a fopa'aua,” eoma.

²¹ Iesu ega imoi 72 kemue kemai kapa ma'oi kekapai'i au'i keifafou'i kinagai, Deo ega Spiritu Iesu alo epagama alogaina. Ke Iesu eifa einaka, “Amau, aagoa ufa fou ma'oi Lopiaga Aumu, e'u imoi kapa ma'oi kekapai'i au'i, ikifa au'i malele au'i fou ee'iai loogefake. Kai e'u imoi, imoi e'ele'i koa i'opo'i, ikifa malele ma'o laa'i au'i ee'iai lopaofakaea. E, iifa gome Amau, i'ina auga Oi emu logoai anina loani auga koa i'opoga mo emia. Ega kainai lau Oi laau afagainio,” eoma.

²² Iesu Ama Deo eau afagaina efua aisama, eifa pugu einaka, “Lau Amau kapa ma'oi lau imauai epaaua. Ke kai aga'o Gauga kaisau auga aelogo kai, Ama auga mo elogo. Ke kai aga'o Ama kaisau auga aelogo kai, Gauga auga mo elogo. Ke Gauga kaisau ekinani'i au'i mo Ama kaisau auga epalogni'i.”

²³ Egae kai Iesu e'afoaipini ega imoi mo epaini'i einaka, “Kaisau maagai kapa'ina oi oisa'i au'i eisa'i auga, maaga Deo eega'i kapa felo'i eafi'i.

²⁴ Gome lau oi lapainimi, profeta ma'o ke kin ma'o fou oi kapa'ina oisa auga fekeisa keoma kai akeisa. Ke kapa'ina oi a'o ologo auga isafa a'o fekelogo keoma kai a'o akelogonia,” eoma.

Samaria Auga Aga'o Felo Auga Palapole

²⁵ Ega'ina afegai kina aga'ogai, Moses ega iifa pamalelega auga aga'o Iesu ga'opo eoma puo, e'uegekae epa'ani penia einaka, “Pamelele aumu, kapa'ina fakapa agu pagai maunina faafia?” eoma.

²⁶ Ke Iesu einaka, “Moses ega iifa pukagai kapa'ina epapua? Ke ala lokuapi oma?” eoma.

²⁷ Ke pamalele auga iifa epamue einaka, “Oi alomu ko'agai guamu fofougai, imaaumu fofougai, alomu fofougai, ke emu kapula fofougai emu Lopia Deo anina foani. Ke alomu ko'agai ifomu animu loani koa i'opoga, emu e'a ipafe au'i isafa alomu ko'agai ani'i foani,” eoma.

²⁸ Ega aisama Iesu einaka, “Egamo'o loifa. Ega'ina fokapa kai agu pagai maunina aloafia,” eoma.

²⁹ Kai pamalele auga ifo alo opaina auga papiiau fepakina'i eoma puo, Iesu epa'ani penia pugu einaka, “Ega koa aisama, kaisau auga lau e'u e'a ipafe auga?” eoma.

³⁰ Ke Iesu isa ega iifa palapoleai epamue einaka, “Au aga'o Ierusalem taonina epua'afuga Jeriko taonina elao. Ega'ina alogai keagai painao au'i isa keafia tiapu faagagai keafilai'i. Ke keauauga keau mamaego egae kepua'afuga ekaega kai kekailai kelao.

³¹ Ke ega'ina kinagai sakedote aga'o kapa'ina emia auga aelogo kai, ega'ina keagaga eafia elao

au ega'ina eisa. Ega aisama keaga me'e mo eafia efai elao.

³² Egae kai Lefi ikupuga auga, Deo ega e'ai epipalagai auga aga'o emai ega'ina afugai au ega'ina eisa. Ke isa isafa keaga me'e mo eafia efai elao.

³³ Kai ega'ina afegai, Samaria auga aga'o Iudea papi'au'i ani'i akeaniani auga ega'ina keagaga eafia elao. Isa elao au ega'ina keauga auga afugai mo eka eisa aisama gua eaniia.

³⁴ Ke elao faaga kelifu au'i oili, ke fino mulamulagai e'efai'i ke emokai'i. Egae kai eafia ifo ega donki laagai epaaguka elaoaina feufeu e'agai egae e'imaisa.

³⁵ Ke egani aisama, gakailai eoma puo, denari* auni'i eafilai'i e'a e'ima auga epeniia ke epainia einaka, "I'ina monina foafia kai au i'ina fo'ima felo. Ke moni i'ina afefaanio koa aisama, alamue alamai kai emu moni pika alopapinauga auga afa alapenimueiso, eoma."

³⁶ Iesu i'ina palapole eifania efua aisama, au ega'ina epa'ani penia einaka, "Painao au'i au ega'ina keauniia auga eegai, sakedote auga, Lefi ikupuga auga, ke Samaria auga au'i oiso epo'iai, loopolaga kaisau auga isa ega e'a ipafe auga koa i'opoga emia?" eoma.

³⁷ Ke Moses ega iifa pamalelega kania auga iifa epamue einaka, "Laopolaga, au ega'ina gua eania auga isa ega e'a ipafe auga," eoma.

Ega aisama Iesu isa epainia einaka, "Oi isafa folao ega koa fokapa," eoma.

---

* **10:35:** 'Denari' aga'omo auga au aga'o kina aga'omo epinauga afa monina.

Iesu Marta Maria Auni'i E'i E'a Elao

³⁸ Ega'ina afegai Iesu ega imoi fou kekailai kemai pagua aga'ogai aisama, papie aka Marta ega e'ai eifa koko'i.

³⁹ Ke Marta akina aka Maria auga Lopia Iesu ife fo'inai eagukipo kai kapa'ina eifania auga aina elogonia.

⁴⁰ Kai Marta auga Iesu ega imoi fou fekeaniani fo'amaga gapafua auga pinaugaga maaga ela'a me'e. Isa emai Lopia Iesu eegai kai epainia einaka, "Lopia, lau akiu fepipalagai kai epua'afuniau ifou mo lapinauga auga guau aloania ma? Mopaina gapalagainiau!" eoma.

⁴¹ Ega aisama Lopia iifa epamue einaka, "Marta, Marta, oi loopopo alogai, kapa ma'o alomafu'i lopa'au'i.

⁴² Kai foloopopo alogaina kapa aga'omo moopolaga. Maria auga kapa felo ekinaga, ke kai aga'o ega'ina kapa isa afaefania," eoma.

11

Iesu Ega Imoi Megamega Epalogoni'i
(Mateo 6:9-15; 7:7-11)

¹ Ega'ina afegai kina aga'ogai Iesu afu aga'ogai emegamega. Emegamega efua aisama, ega imoi aga'o emai epainia einaka, "Lopia, Ioane Baptista ega imoi megamega epalogoni'i koa i'opoga, lai isafa megamega mopalagonimai," eoma.

² Ega puo Iesu ega imoi epaini'i einaka, "Agomegamega aisama iina fomegamega oma:
" 'Amamai,
Akamu Akaiki'a Ipauma, galolofa.

Emu agofa'a gamai.

³ Aufa kina fo'amaga mopenimai.

⁴ Oi emai apala ma'oai mo'agegeaini'i,
gome lai papiiau eemaisai apala kekapa au'i e'i
apala a'agegeaini'i.

Ke mopapeaimai i'opo apala'i alo'iai falakoko' ”
eoma.

⁵ Egae kai ega imoi epaini'i pugu einaka,
“Amoopolaga, oi epomia au aga'o ologonia auga
eague. Kai kina aga'ogai isa ekefa'a aga'o ago-
maai emai kai isa eegai fo'ama aga'o laa'i. Ega
puo fafuai isa au aga'o elogo auga eega elao
epainia einaka, 'Ekefa'au, palafa iuma oiso mope-
niau.

⁶ Gome lau ekefa'au aga'o epea aisoge eeu
emai. Kai lau eeuai fo'ama aga'o laa'i fapenia
auga aekainiau,' eoma.

⁷ “Kai isa ekefa'a e'a alogai iifa epamue einaka,
'Lau e'u pa'afi ekupu efua, ke lau gau fou
afeu puo, ala'uegekae fo'ama aga'o alapenio
afaekaina. Ega puo folo'augainiau,' eoma.

⁸ Kai iifa gome maamia laifania. Isa ekefa'a mo
kainai afae'ugekae fo'ama afaepenia. Kai isa ega
pi'augai kainai age'ue kapa'ina mo anina eani
auga agepenia.

⁹ “Ega puo lapainimi, Deo fogoina, Isa agepen-
imi. Fokapuga, agokapulaisa. Ke pa'afi fo'inipa,
pa'afi ageagalai.

¹⁰ Gome kaisau mo kepinoi au'i auga, Deo isa
kapa'ina kegoina auga agepeni'i. Ke kekapuga
auga, akekapulaisa. Ke pa'afi ke'inipa au'i auga
ee'iai pa'afi ageagalai.

11 “Ke oi au aumi epomiaia gaumi ma'a akegoina koa aisama, kaapa agopeni'i ma? Laa'i ipauma!

12 Ke o'olo aoina akegoina koa aisama, aoao agopeni'i ma? Laa'i ipauma!

13 Oi laomai apala'i ikapa aumi kai gaumi kapa felo'i ipeni'i ologo. Kai oi Amami ufai eague auga felo ipauma. Ke Isa kaisau egoina auga apala agepenia ooma ma? Laa'i ipauma! Iifa gome, Isa kapa felo'i ipauma'i ma'oai agepenimi, ke ega Spiritu isafa agepenimi!” eoma.

*Iesu Ke Tiapolo Lopiaga Belsabul Fou Fou'i
(Mateo 12:22-45; Mako 3:20-27)*

14 Kina aga'ogai Iesu akeafu tiapolo au aga'o alogai eagu auga epapealaisa. Ke tiapolo ega'ina au epua'afuga aisama, akeafu auga enini'ani. Ke la'afou papiiau'i Iesu au ega'ina epafelo keisa aisama, kekauai keopofua.

15 Kai papiiau isa'i auga keinaka, “Isa tiapolo e'i lopia Belsabul aka isapugai tiapolo epapealai'i,” keoma.

16 Ke isa'i auga Iesu ke'opoisa kepainia ufa guagai kapa aga'o gouga gakapa kegaisa keoma.

17 Kai Iesu ega'ina papiiau'i kapa'ina keopolaga auga elogo puo epaini'i einaka, “Agofa'a aga'o ifo ageaupea koa aisama, agelifu afe'ai. Ke e'a aga'ogai famili ifo'i mo akeaupea'i koa aisama, ega'ina familina age'ualai.

18 Ega koa i'opoga, Satani isafa ifo ega agofa'a ageaupea koa aisama, ala koa i'opoga isa ega agofa'a ageapa? Lau ega laifa oma, gome oi oifa lau Belsabul aka isapugai tiapolo laula'i ooma.

19 Pau oi oifa koa i'opoga, lau Belsabul aka isapugai tiapolo lapapealai'i koa aisama, oi epomiiai papiiau isa'i tiapolo kepapealai'i au'i, kaisau aka isapugai tiapolo kepapealai'i? Ega puo oi kapa'ina oifania auga ko'a o pifoge auga isa akeifafoua.

20 Kai lau Deo ima isapugai tiapolo lapapealai'i koa aisama, Deo ega agofa'a emai oi eemiai efua.

21 “Au kapula pipaini amu'i ma'oai eafi'i ifo ega e'a e'ima aisama, ega amu ma'oai keka felo.

22 Kai aufalao aga'o kapula ipauma auga age-mai auni'i akepipaini aisama, isa ekapula alogai puo ageauga ega amu ma'oai ageafi'i. Ke auau amu'i epako'ani'i au'i ageafi'i, ke painao amu'amu'i auga age'ea'i. Ega koa i'opoga, lau tiapolo lapapealai'i aisama, lau e'u isapu isa ega isapu eka'egaina.

23 “Kaisau lau afeuai aeaulao auga lau fou laa'i. Ke kaisau lau fou alamia papiiau alapakai guguaini'i auga, papiiau epakanini'i,” eoma.

24 Iesu ega'ina eifania afegai, eifa pugu einaka, “Tiapolo apala au aga'o alogai epealai aisama, elao ago maininai laagai afuga ekapuga kai aeisa. Ega aisama ifo alogai einaka, ‘Lau e'a lapua'afuga auga e'a alamue alalao pugu,’ eoma.

25 Ke elao ega'ina e'agai aisama, e'a alo ke'amunia ke amu ma'oai mo kepakokopai eisa.

26 Ega aisama epealai elao tiapolo i'oi'i au'i imagea gua, isa ega apala keka'egaina au'i emai-seini'i fou kelao ega'ina e'agai kekoko keagu. Ke fuagai aisama, au ega'ina ega agu elifu alogaina, ufainagai ala eagu oma auga aguga eka'egaina,” eoma.

²⁷ Iesu ega'ina iifa'i eifani'i alogai, la'afouai papie aga'o Iesu eegai eifa akaiki'a einaka, “Oi inamu epamaunio ke e'imaiso auga Deo eegai kapa felo'i eafi'i,” eoma.

²⁸ Kai Iesu einaka, “Kaisau Deo ega iifa a'o kelogo ke kainai kepea au'i Deo eegai kapa felo'i keafi'i,” eoma.

*Papiau Mirakulo Kepa'aniaina
(Mateo 12:38-42; Mako 8:12)*

²⁹ La'afou akaiki'a emia elaoaina alogai, Iesu papiau epaini'i einaka, “I'ina papiau'i alo'i apala ipauma. Isa lau Deo eegai lamai ma auga fekelogo keoma puo, mirakulo gouga kepa'aniaina. Kai lau mirakulo gouga aga'o afalakapa kai, Jona kapa'ina ekapaisa auga mo alakapa.

³⁰ Gome Jona mirakulo aga'o aekapaisa kai, ega inogo auga Ninife papiau'i ee'iai mirakulo koa i'opoga emia. Ega koa i'opoga mo, Papiau Aumauni Gauga isafa i'ina papiau'i ee'iai ega mo agekapa oma.

³¹ Ke ufainagai kin Solomon eagu miagai, South ago kuinina Siba, Solomon ega ikifa akaiki'a fougua elogo aisama ega ikifa a'o galogo eoma. Ega puo ago fuagai ipauma mo ganinagai, emai Solomon ega ikifa a'o elogonia. Ega kainai Deo papiau e'i laomai felo, o apala'i afa agepeni'i kinagai aisama, ega'ina kuinina age'ue Deo maagai i'ina papiau'i e'i laomai apala ageoma. Pau lau Solomon ega ikifa laka'egaina au inamo'eu.

³² Ke Deo papiau ma'oai e'i laomai felo, o apala afa agepeni'i aisama, Ninife taonina papiau'i isafa ake'ue Deo maagai i'ina papiau'i e'i laomai

apala'i akeoma. Gome isa Jona ega inogo a'o kel-ogonia aisama, e'i laomai apala'i keumakalaini'i. Ke pau lau Jona laka'egaina au lamai inamo'eu," eoma.

*Imaa'u'a Lanepa Koa Eaea Femia
(Mateo 5:15; 6:22-23)*

³³ Ke Iesu eifa pugu einaka, "Aufalao aga'o lanepa epaafiaua kai ogefake afugai aepaagu-fake, o liti papagai isafa aeoge'unia. Kai eafia lanepa kepapa'afa afugai epa'afa, ega koa papiu kemai au'i eaea fekeisa eoma. Ega koa i'opoga, lau Deo ega iifa alaogefake, oi maamiai laifafoua.

³⁴ Ke oi maami auga lanepa koa i'opoga, imaaumi fofouga epaeaea. Ke oi maami felo aisama, imaaumi fofouga isafa ageeaea afe'ai. Kai oi maami apala koa aisama, imaaumi fofouga uminagai ageagu.

³⁵ Ke alomiai eaea ekaega auga, foisa felo umina faemia.

³⁶ Ega koa aisama, oi imaaumi fofouga ageeaea afe'ai. Ke imaaumi aga'omo mo ganinagai afae'umina koa aisama, lanepa eaea efai imaaumi egefa koa i'opoga, Deo ega iifa eaea ko'a ipauma auga, alomi agepaeaea. Ega puo lau fou agologo felo," eoma.

Iesu Faliseo Au'i Ke Pamalele Au'i Fou Fou'i Eifania

(Mateo 23:1-36; Mako 12:38-40; Luka 20:45-47)

³⁷ Iesu enini'ani efua afegai aisama, Faliseo auga aga'o Iesu epainia fou fekelao ega e'ai fekeaniani eoma. Ega puo Iesu elao au ega'ina ega e'ai ekoko fou kegaaniani keoma.

38 Kai Faliseo auga ega'ina Iudea e'i kagakaga kainai Iesu ima aeiku kakaua kai gaaniani eoma auga eisa aisama, ekauai alogaina eopofua.

39 Kai Lopia isa kapa'ina eopolaga auga elogo puo epainia einaka, “Oi Faliseo aumi amoisa. Oi auga kaputi ke liti fou afe'i keiku'i koa i'opoga, emi kagakaga kainai faagami afe mo oikua kai, alomi auga mogemoge ke opola apala'i fou epogu.

40 Oi kafo'o papiaumi! Deo afemi epagama auga alomi isafa aepagama ma? E! Isa oi afemi ke alomi fofouga fou epagama'i.

41 Oi auga emi kagakaga kainai mo ulalu au'i folopalagani'i. Kai kapa'ina eemiai kekae au'i alomi ko'agai ulalu au'i fopeni'i fopalagani'i. Ega koa aisama, Deo maagai alomi fofouga afae-ofu, papiau felomi agomia.

42 “Kai oi Faliseo aumi, Deo maagai papiau ee'iai laomai felo'i fokapa'i, ke alomi ko'agai Deo anina foani auga lao'i mai'i ooge me'e'i. Kai oi emi kagakaga kainai mo opea, aupu gagauga aga'o aka mint, ke rue, ke uma alo aupu gagau'i ma'oai oafi'i, o'uaga epo'iai, aga'omo Deo opa'a penia. Oi Deo amu ipa'a penia auga mo laoga maina okapa. Kai oi ega'ina mo folokapa kai, laomai felo'i fokapa'i, ke alomi ko'agai Deo anina foani. Kai ega koa alokapa puo, Deo oi emi laomai apala afa fepenimi laoma!

43 “Faliseo aumi, oi la'afou afu'iai, au akaiki'a'i keaguagu au'i mo afu'iai foagu auga anina oani alogaina. Ke afa'afa afu'iai papiau fekepamegonimi auga isafa anina oani alogaina. Ega puo Deo oi emi laomai apala afa fepenimi laoma!

44 “Ke oi afemi auga la koa i'opoga, ke alomi auga laai papiiau aga'o imauga efoka koa i'opoga. Kai papiiau oi alomi ala efoka oma auga akelogo puo, laagai kepea pagai oi fou opea olao omai. Ke ega koa emia oi isa opagaga'i puo, isa oi koa i'opomi mo kekagakaga. Ega puo Deo oi emi laomai apala afa fepenimi laoma!” eoma.

45 Ega aisama Moses ega iifa pamalelega auga aga'o Iesu epainia einaka, “Pamalele aumu, oi Faliseo au'i ee'iai i'ina kapa'i loifani'i auga, lai isafa loifa apala penimai,” eoma.

46 Kai Iesu einaka, “Oi pamalele aumi, papiiau meu akepua afaekaina auga openi'i fekepua ooma. Ke oi ifomi auga imami keke'e aga'omo mo ganinagai aloafiakae ega'ina papiiau'i alopala-gaini'i. Ega puo Deo oi emi laomai apala afa fepenimi laoma!

47 “Pamalele aumi, pifoge aumi! Papiiau oi au akaiki'ami fekepamiaimi ooma puo, ufumi apami profeta keaupugu'i au'i e'i la felo'i okapai'i. Ega puo Deo oi emi laomai apala afa fepenimi laoma!

48 Oi ufumi apami profeta keaupugu'i, ke oi auga isa e'i la okapai'i. Ega puo ufumi apami kapa'ina kekapai'i auga, Deo maagai felo opamia papiiau ago'iai ega koa okapa.

49 Ega kainai Deo ega ikifai eifa einaka, ‘Lau profeta ke imoi isa ee'iai alaulai'i. Kai isa ega'ina papiiau'i isa'i akeaupugu'i, ke isa'i akeafi apalani'i,’ eoma.

50 Ega puo agofa'a e'ina mo alogai profeta keaunii'i ifa'i efaka auga afa i'ina papiiau'i pau keague au'i akeafia.

⁵¹ Ega'ina profeta'i auga Apele faagagai e'ina ifa efaka emai Sakaraia faagagai. Ke papiâu isa Deo ega e'a alogai amu Deo kepa'a penia afuga, ke Deo ega e'a alo ipaumagai, Deo ifo mo eaguagu afuga fou epo'iai keaupugua ifa efaka. Iifa gome mo maamiai laifania. I'ina papiâu'i pau keague au'i ega'ina profeta'i ma'oai kemae auga ifa'i afa isa akeafia.

⁵² “Pamalele aumi, Deo ega iifa kapa'ina eifania auga oko ipauma papiâu fekelogo auga okogai mo alopamaleleni'i puo, oi Deo ega iifa okaisapua. Oi ifomi isafa Deo ega iifa ko'a ipauma auga alomia aekoko felo, ke papiâu Deo ega iifa alo'iai gakoko keoma au'i isafa okaisapu'i. Ega puo Deo oi emi laomai apala afa fepenimi laoma!” eoma.

⁵³ Iesu ega'ina eifania afegai, epua'afuni'i elao. Ega'ina alogai Faliseo au'i ke Moses ega iifa pamalelega au'i fou ke'ina Iesu eegai gua'i ekupu alogaina, pa'ani ma'o mo kepa'ani.

⁵⁴ Ke ke'imaisa kapa apala aga'o afeifania koa aisama, fekeafia iifa ipakainai fekepaapauka keoma.

12

Falamani'i Iesu Fouga Papiâu Maa'iai Faifafoua

(Mateo 10:26-33; 12:32; 10:19-20)

¹ Ega'ina alogai papiâu ma'o alogaina kemai Iesu eapa afugai kela'afou. Ke papiâu ealogai alogaina, kegapea auga aekainia kainai kepa'ifu aga'o aga'o laa'iai keapau kelaoaina. Ega'ina alogai Iesu e'ina ega imoi epaini kakau'i einaka,

“Faliseo au'i e'i pifoge auga palafa ipaufuga mulamula palafa alogai keoge eufu auga koa i'opoga. Ega kainai isa e'i pifoge euki papiau epo'iai ekoko epalifu'i auga foisa felo.

² Ke kapa ma'oai pifogeai keogefake'i au'i akekapulai'i akelogo. Ke amu ma'oai keogefake'i au'i akefoki.

³ Ega puo kapa'ina gapiai oifani'i papiau akelogo au'i, kinaisai oifafoua koa i'opoga akelogo. Ke e'a alogai oifa kekefa mo kapa'ina oifania auga ofaofai akeifafoua koa i'opoga papiau ma'oai akelogo.

⁴ “Ekefa'au aumi, iifa gome maamiai laifania. Kaisau papiau imaaui mo keaupugu'i au'i akeaupugu'i afegai, kapa aga'o afakekapa pugu puo folomani'iaini'i.

⁵ Kai pau oi kaisau fomani'iaina auga alapakinaimi. Isa oi imaaumi ageaupugua afegai, lalaumi ipeliai agepiulai'i isapuga eafia auga fomani'iaina. Ko'a ipauma, lapainimi pugu. Oi ega'ina auga fomani'iaina paisa.

⁶ Oi ologo iilo ima penimae'i auni'iai mo ke'afa'i. Kai Deo ega'ina inei'i aga'omo mo ganinagai afae'agegeaina.

⁷ Ke kaniamiai fufu auga kapa aga'o laa'i mo ganinagai, Deo fufu pika keuki auga ma'oai epaau afe'aini'i. Ega kainai Deo agogai oi afami auga iilo ma'o afa'i eka'egaina. Ega puo oi papiau folomani'iaini'i kai Deo fomani'iaina,” eoma.

⁸ Iesu ega'ina eifani'i efua aisama, epaini'i pugu einaka, “Iifa gome maamiai laifania. Kaisau papiau maa'iai eifa isa lau e'u imoi eoma auga,

lau isafa muni Deo ega agelo ago'iai isa lau Papiau Aumauni Gauga au, e'u imoi alaoma.

⁹ Kai kaisau papiau maa'iai lau muniuai epea auga epuniaiaina auga, muni lau isafa isa Deo ega agelo ago'iai alapuniaiaina.

¹⁰ Ke kaisau Papiau Aumauni Gauga eumakalaina auga, Deo isa ega laomai apala afa age'agegeaina. Kai kaisau Deo ega Spiritu eegai eifa apala auga, Deo isa ega laomai apala afa afae'agegeaina.

¹¹ “Ke muni papiau oi akeafimi Iudea papiau e'i la'afou afuga ke'ima, ke isapu keafia au'i ago'iai akepaapaimi aisama, oi kapa'ina agoifania ke iimi ala agooge oma auga opopo folopa'aua.

¹² Gome Deo ega Spiritu oi kapa'ina foifania auga agepamalelenimi agoifania,” eoma.

Kafo'o Pa'amu'amu Auga Palapole

¹³ Iesu ega imoi maa'iai enini'ani efua aisama, la'afou alogai au aga'o Iesu epainia einaka, “Pamelele aumu, lau aau mopaina lai amamai ega amu ga'ea lau apu gapeniau laoma,” eoma.

¹⁴ Kai Iesu einaka, “Akiuagai, kaisau lau ekinaniau oi epomia i kapa'ina apala, o felo auga faifania, ke afemiai faaulao eoma? Lau ega'ina puogai alamai,” eoma.

¹⁵ Egae kai Iesu papiau ma'oai epaini'i einaka, “Mogemoge kapa'i ma'oai foomakalaina. Papiau akepa'amu'amu mo puogai e'i agu felo agemia afaekaina,” eoma.

¹⁶ Egae kai Iesu i'ina palapole papiau maa'iai eifania einaka, “Pa'amu'amu auga aga'o ega umai fo'ama ani'i keoge felo alogaina.

17 Ega aisama isa ifo mo alogai eifa einaka, 'Tina fo'ama'i alaafi'i kai isogeli afuga i'oina aga'o laa'i. Ega puo kapa'ina alakapa?' eoma.

18 "Egae kai eifa einaka, 'Lau iina alakapa oma: Fo'ama isoge afu'i ufai'i au'i alaa'uoka'i kai, akaiki'a'i ipauma'i alakapa'i. Ke ega'ina afu'iai e'u fo'ama ma'oai ke e'u amu ma'oai fou alaoge'i.

19 Ke ifou alapainiau alainaka, 'Oi amu felo'i ma'o eemuai kekae puo, inipo ma'o afolopinauga mo ganinagai kapa aga'o laa'i. Ke pau folopinauga foagu aage mo, foafia foania, foinu, ke foalogama mo alaoma,' eoma.

20 "Kai Deo isa epainia einaka, 'Oi kafo'o aumu! Iina'i mo gapinai lau oi emu agu maunina alaafi'aua. Ega aisama kaisau oi ifomu faumuai amu lokapa'i au'i ageafi'i? Oi alomae puo oi apumu afakemia' eoma."

21 Iesu palapole ega'ina eifania afegai eifa einaka, "Kaisau ifo faugai epa'amu'amu kai Deo faugai aepa'amu'amu auga, iina koa faagagai agemia," eoma.

Kapa Ma'oai Ee'iai Foloopopo

(Mateo 6:25-34; 6:19-21)

22 Ke Iesu ega imoi ma'oai epaini'i einaka, "Iifa gome maamia laifania. Pa'amu'amu auga faagagai iina koa agemia kainai, oi emi agu, ke kapa'ina agoania, ke imaaumi faugai tiapu kapa ago'iuka auga opopo folopa'aua.

23 Gome oi emi mauni aguga auga, fo'ama eka'egaina, ke imaaumi auga tiapu eka'egaina.

24 Pau maami galao inei aka'i oagu amoisa'i. Isa kapa aga'o akefauga, o anina isafa akeafia. Ke isa

e'i fo'ama isoge afuga aga'o laa'i. Ega mo gani-nagai, Deo isa epaani'i. Kai oi auga Deo maagai kapa akaiki'a ipaumami, inei oka'egaini'i.

²⁵ Ke oi epomia i aufalao aga'o opopoai ega agu kina maaga aga'omo koa i'opoga epo agepamaefania agekainia ma? Laa'i! Kai aga'o ega koa agekapa afaekaina.

²⁶ Oi kapa e'ele'i iina koa'i mo ganinagai agokapa'i afaekaina kai, kapa puo amu ma'o isa'i opopo'i opa'au'i?

²⁷ “Pau maami galao ago alo kaikai'i felo'i ipauma'i au'i amoisa'i. Isa akepinauga ke tiapu akekapa'i. Kai iifa gome mo maamia laifania. Ufainagai kin Solomon epa'amu'amu alogaina, ega amu ma'oai felo'i mo ganinagai, ega'ina amu'i e'i felo ago alo kaikai'i e'i felo akeka'egaini'i.

²⁸ Ke ago alo kaikai'i ega'ina pau kekae kai fafoko aisama, papiau akeafi'i loai ake'afou'i mo ganinagai, Deo isa kaikai'i felo auga, tiapu koa i'opoga epai'iuka'i. Kai oi aumi kaikai ega'ina aloka'egaini'i ma? Ke Deo kapa felo'i ipauma'i agepenimi afaekaina ma ooma? E! Isa agepenimi paisa. Kai oi pako'a e'ele papiaumi! Oi Deo fopako'ania koa kai alopako'ania.

²⁹ Ke kapa'ina agoania ke agoinu auga foloopolani'i, ke minomi ega'ina kapa'i ee'iai folooge. Ke foloopolaini'i.

³⁰ Gome Deo akepako'ania au'i auga, kapa'ina kegaania ke kegainu auga mo muninai kepiau. Kai oi Amami auga kapa'ina anina oani auga elogo felo.

³¹ Kai Deo ega agofa'a fokapu kakaua. Ega aisama Deo kapa'ina mo ani'i oani opopoli opa'au'i au'i isafa agepenimi.

³² “Oi Amami ega agofa'a ega alogamai epenimi. Ega puo oi aumi aema'o mo ganinagai folomani'i.

³³ Kai emi amu amo'afa'afalaini'i ulalu au'i amopalagaini'i. Ega koa agokapa aisama, emi amu paoti ufai ekae auga alogai agoogeuka. Ke ega'ina paotina afaegeagea, ke painao auga aga'o paoti ega'ina eega afaemai. Ke amu paoti alogai keka au'i isafa afakemokemoke, ke afakegeagea.

³⁴ Gome oi emi amu mo opopoli agopa'au'i aisama, ega'ina mo kapa'i ani'i agoani,” eoma.

Papiau Aumauni Gauga Agepakauai Agemai Auga Fouga

(Mateo 24:45-51; Mako 13:32-37)

³⁵⁻³⁶ Iesu ega'ina iifa'i eifani'i afegai, ega imoi ma'oi epaini'i pugu einaka, “Oi pinauga ikapa au'i koa i'opo'i fomia, emi au akaiki'a gaika ega amagelofe miamiaga agefua agemai auga kina fo'ima. Ke isa ago'ima alogai tiapu felo'i foi'iuka'i, lanepa fopaafiau'i fofua foagu, emi pinauga ago'ina agokapa auga pinaugaga fo'ima. Ega koa isa agemai pa'afi age'lnipa aisama, oi pinauga ikapa au'i koa i'opo'i, fiakoa fo'uegekae isa faugai pa'afi fopaagalaisa.

³⁷ Ke au akaiki'a agemai, ke pinauga ikapa au'i isa ke'ima au'i auga, isa eegai kapa felo'i akeafi'i. Iifa gome maamiai laifania, isa ifo pin-auga fekapa auga tiapu'i agei'iuka'i, ega pinauga au'i agepaini'i aniani afugai akeagukipo. Egae

kai fo'ama agekapa ee'i agelaoaina agepeni'i akeania.

³⁸ Ke au akaiki'a ega'ina gapi atiafagai, o gani eegai femai mo ganinagai, ega pinauga ikapa au'i kefua keague au'i isa eegai kapa felo'i akeafia.

³⁹ Kai i'ina iifaga kapa'ina laifania auga fologo. E'a inagome aga'o painao auga kina maaga kapagai agemai e'a ageaupea auga agelogo koa aisama, e'a age'ima puo painao auga e'a afaeaupea.

⁴⁰ Ega koa i'opoga, Papiau Aumauni Gauga agepakauai kina maaga kapagai agemai auga alologo puo, oi isafa fofua foagu,” eoma.

⁴¹ Iesu ega'ina eifania afegai aisama, Peto isa epa'ani penia einaka, “Lopia, ega'ina palapole lai oi emu imoi mo lopainimai, o papiau ma'oai mo lopaini'i?” eoma.

⁴² Kai Iesu Peto ega pa'ani afa palapoleai iina epamue oma einaka, “Pinauga ikapa au'i epo'iai kaisau auga eikifa, ke alo ko'agai ega au akaiki'a ega e'a e'ima? Au ega'ina auga ega au akaiki'a isa e'a fofouga epa'ima. Ke isa pinauga ikapa au'i ma'oai e'i fo'ama fekeania auga kina maaga ekaina aisama epeni'i.

⁴³ Ke au akaiki'a ega'ina agemai e'a epa'ima auga ega koa agekapa ageisa auga, isa eegai kapa felo'i ageafi'i.

⁴⁴ Iifa gome maamiai laifania. Au akaiki'a ega'ina, e'a e'ima auga amu ma'oai agepa'ima afe'aina.

⁴⁵ Kai iina koa afemia auga amoopolaga. E'a e'ima auga ifo mo ageifa ageinaka, ‘Lau e'u au akaiki'a aepaafiafi aemai,’ ageoma. Ega puo

age'uegekae pinauga au'i ma'oai, au ke papie fou ageauni'i. Ke ageinu ageaniani, ke ageinuinu alogaina.

⁴⁶ Isa laomai ega koa ekapakapa kai, kina maaga kapagai ega au akaiki'a, agepakauaina agemai auga afaelogo. Kai ega'ina kina agemai aisama, agepakauaina ega pinauga afuga apala ageisa. Ega aisama au akaiki'a ega'ina, isa ageafia afa apala ipauma agepenia. Ke pako'a au'i laa'i au'i afu'iai agepiulaisa.

⁴⁷ “Ega kainai pinauga ikapa auga ega au akaiki'a kapa'ina isa fekapa eoma auga elogo kai aefua aeagu aekapa koa aisama, au akaiki'a agemai aisama, isa ageauga kiekie akaiki'a agepenia.

⁴⁸ Kai pinauga ikapa auga kapa'ina fekapa auga aelogo puo, afa feafia koa i'opoga kapa aga'o ekapaisa koa aisama, au akaiki'a agemai aisama, ageauga kai kiekie e'elega mo agepenia. Ega koa i'opoga, Deo kaisau ma'o epenia fe'ima eoma auga, muni ma'o eegai gaafimue auga pa'anina agepa'ani.

Iesu Puogai Ke'ea'i
(Mateo 10:34-36)

⁴⁹ Iesu eifa pugu einaka, “Lau agofa'ai papiau e'i laomai apala'i fauma'i laoma puo, lo laafia lamaiseina. Lo ega'ina, laomai apala'i fauma'i laoma auga agofa'ai gaufa koa aisama, pau alou fegama alogaina!

⁵⁰ Ke pau lau Deo pinauga epeniauga auga alapafua koa kai, baptismo aga'o kiekie akaiki'a ipauma auga ekae. Alou kiekiega ega'ina ageka mo agelao ega'ina kiekiega alaafia kai agefua. Ke

lau ega'ina kiekie laopolaga aisama, alou ekiekie alogaina.

⁵¹ Ke lau agofa'a lamai aisama, oi oopolaga gagao ma lamaiseina ooma? Laa'i, iifa gome mo maamia laifania. Lau gagao alamaiseina kai agukua lamaiseina.

⁵² Pau kina alogai famili aga'o alogai papiiau au'i ima epo'iai lau puouai ake'ea'i. Papiiau oiso ake'ue auni'i akepaakekuani'i, ke auni'i ake'ue oiso akepaakekuani'i.

⁵³ Ke ega'ina familina alogai ake'ea'i, ama gauga fou akeakekua, ke gauga ama fou akeakekua. Ke ina gauga ifiaoga fou akeakekua, ke ifiao ina fou akeakekua. Ke papie, gafa papiega fou akeakekua, ke papie gafa, gafa papiega fou akeakekua. Ega koa agemia famili fofouga epo'iai ake'ea'i.

Kina Kapa Auga Fologo Felo
(Mateo 16:2-3)

⁵⁴ Egae kai Iesu la'afou papiiau'i epaini'i einaka, “Oi apuapu epa'umina oisa aisama, fiakoa mo oifa imu ageake ooma ke imu eake.

⁵⁵ Ke a'uai ameku epua emai aisama, oifa kina age'isapu ooma ke kina e'isapu.

⁵⁶ Oi aagoai ke ufa guagai kapa'ina mo kemia oisa'i aisama, ologo oifani'i. Kai ala koa i'opoga pau kapa'ina mo kemia au'i alologo aloifani'i. Oi pifoge ipauma aumi!

⁵⁷ “Ke oi ifomi faumiai kapa'ina Deo maagai felo, o apala auga kapa puo alologo felo? Ega'ina kapa'i oi fologo felo koa kai alologo felo.

⁵⁸ Au aga'o oi iifa ipakainai agepaapaukaiso iifa ipakaina auga eega agolao koa aisama, agolao alogai keagai fokapula fo'opo epomiaf fogagao. Ega afaemia oma koa aisama, isa oi agela'a pupugeiso iifa ipakaina afuga agelaoainio, iifa ipakainai laomai felo, o apala afa epipeni auga oi ipitimagu imagai agepauiso. Ke ega'ina auga oi tipula afugai age'afo kokoiso.

⁵⁹ Iifa gome maamiaf laifania, oi tipula afugai afolopealai tipula e'a afa agooge, emi moni agopafua afe'aina afegai kai agopealai," eoma.

13

Laomai Apala'i Foulmakalaini'i

¹ Ega'ina alogai papiau isa'i egaef Iesu fou keapa au'i, Iesu maagai Pilato Kalilea au'i Deo amu kepapa'a penia kai eapugu'i ifa'i ega'ina amu'i alo'iaf ekoko fou elapui auga fougai keifania.

² Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, "Oif oopolaga isa ega kemaef oma puo, Kalilea papiau'i ma'oai epo'iaf isa au'i e'i laomai apala ipauma, Kalilea papiau'i e'i apala eka'egaina ma ooma?"

³ Iifa gome maamiaf laifania, laa'i ipauma! Oif emi laomai apala'i afoulmakalaini'i koa aisama, oif ma'oai isafa agomae afe'ai.

⁴ Ke Siloam taoaga e'ualai aisama, papiau 18 eapugu'i auga ologo. Kai oopolaga ega'ina papiau'i e'i laomai apala auga, Ierusalemef taoninaf keagu papiau'i e'i apala eka'egaini'i ma ooma?"

⁵ Iifa gome maamiaf laifania, laa'i ipauma! Kai oif emi laomai apala'i afoulmakalaini'i koa

aisama, Deo oi ma'oi emi laomai afa agepenimi,” eoma.

⁶ Egae kai Iesu papiau e'i laomai apala'i fekeu-makalaini'i eoma puo, i'ina palapole maa'iai eifania einaka, “Au aga'o ega uma alogai* ega uma e'ima auga, au aka fik efaunia eapa. Ega'ina afegai uma inagome elao anina aga'o eogeisa ma auga gaisa eoma kai anina aga'o aeogeisa eisa.

⁷ Ega puo elao au ega'ina uma alo e'ima auga epainia einaka, ‘Inipo oiso alogai fik auga anina aga'o eogeisa ma auga maisa laoma puo lamai kai anina aga'o alaisa. Kapa puo a'isa fepapinauga aagenia mo? Moaga mopuake!’ eoma.

⁸ “Kai au, uma alo e'ima auga iifa epamue einaka, ‘Au akaiki'a aumu, mogafegafe inipo aga'omo mo mopeniau. Ega'ina inipoga alogai gome ala'ima alakapa felo.

⁹ Ega'ina alakapa afegai, inipo aga'ogai anina ageoge koa aisama, felo puo feka. Kai anina aga'o afaeoge koa aisama, foaga fopuake,’ eoma.”

Iesu Papie Ofa Ekopi Auga Epafelo

¹⁰ Ega'ina afegai Iudea papiau'i Deo keaufa-gaina kina aga'ogai, Iesu la'afou afuga aga'ogai papiau epamaleleni'i.

¹¹ Ega'ina alogai melo papiega aga'o, tiapolo apala alogai ekoko puo, inipo 18 ofa epakopia eagu. Ega kainai gapea opai auga aekainia, elou mo epea.

¹² Iesu ega'ina papiega eisa aisama, eifaga elao kai epainia einaka, “Papie, oi ofamu ekopi auga eegai lapafeloiso,” eoma.

---

* **13:6:** Grik malagai ‘fino uma alogai’

13 Egae kai Iesu ima isa laagai eogeaia aisama, fiakoa mo ofa e'opai eapa opai, ke Deo eau afagaina.

14 Kai Iesu Deo keau afagaina kinagai papie epafelo puo, la'afou afuga e'ima lopiaga gua ekupu alogaina. Ega kainai isa papiau epaini'i einaka, "Iifi aga'omo alogai, pinauga kina'i imagea aga'omo kekae. Ega puo ega'ina kina'iai fo- mai fekepapeloimi kai, Deo aau afagaina kinagai folomai fakepapeloimi," eoma.

15 Ega aisama Lopia Iesu au ega'ina ega iifa epa- mue einaka, "Deo oau afagaina kinagai oi epo- miai au aga'o ega polomakau o ega donki fei fepe- nia eoma aisama, ega feufeu afugai aegupuka fei aepehia pagu? Oi pifoge aumi! Isa elao polomakau o donki egupuka elaoaina fei epehia.

16 Kai i'ina papiega i'a ufu'a apa'a Abraham okogai amai auga gauga, Satani inipo 18 alogai egopeisa ofa ekopi. Kai Deo oau afagaina kinagai puo, kapa'ina isa egopeisa auga eegai falapa- pealaisa ma ooma? Laa'i, fapapealaisa paisa," eoma.

17 Iesu ega'ina eifania aisama, anina akeani au'i ma'oi kemeagai alogaina. Kai papiau auga Iesu kapa akaiki'a'i ma'o Deo fekeifagaina kapa'i ekapai'i keisa'i puo, alo'i egama alogaina.

Mastad Oga Palapole

(Mateo 13:31-32; Mako 4:30-32)

18 Egae kai Iesu i'ina palapole papiau maa'iai eifania einaka, "Deo ega agofa'a auga ala koa i'opoga? Ke kapa'ina fou alaafi opo'i?"

19 Ega'ina afuga auga, au aka mastad oga e'ele ipauma auga koa i'opoga. Au aga'o au oga ega'ina eafia ega umai efaunia, ke euki elao au akaiki'a emia. Ke ufa inei'i kemai agagai kei'oau," eoma.

Palafa Ipaufuga Mulamula Palapole

(Mateo 13:33)

20 Ke Iesu palapole aga'o eifania pugu einaka, "Deo ega agofa'a auga kapa'ina fou alaoge opo'i?"

21 Ega'ina afuga auga, papie aga'o palafa ipaufuga mulamula eafia palafa ma'o fou eoge lapuinia, fei e'efa efiuga kai epua'afuga eka, ke mulamula ega'ina palafa fofouga alogai epin-auga, palafa epaufua auga koa i'opoga," eoma.

Deo Ega Agofa'a Pa'afina Eopeope

(Mateo 7:13-14, 21-23)

22 Ega'ina afegai Iesu Ierusaleme taonina pea epea alogai, taoni ke pagua aga'o aga'o alo'iai ekoko papiau epamaleleni'i.

23-24 Ega'ina alogai aufalao aga'o Iesu epa'ani penia einaka, "Lopia, papiau oisomo mo Deo kania'i ageagamauga ma?" eoma.

Kai Iesu isa ega iifa epamue alogai, papiau ma'oai mo maa'iai eifa einaka, "Iifa gome maamiai laifania. Papiau ma'o ake'opo Deo ega agofa'ai kegakoko akeoma kai, ega agofa'a pa'afina eopeope puo ma'o afaekaini'i. Ega puo oi founiainoimo Deo ega agofa'a pa'afina eopeope mo ganinagai alogai fokoko.

25 Ke kina aga'ogai ega'ina afuga inagome auga age'uegekae pa'afi agekupuga aisama, oi afegai agoapa pa'afi ago'inipa agogoina agoinaka, 'Mogafegafe pa'afi mopaagalaisa amakoko' agooma.

“Kai isa iifa agepamue ageinaka, ‘Oi kaisau ke kapai omai okomi alalogo,’ ageoma.

²⁶ “Kai oi agoinaka, ‘Lai oi fou aaniani, ke oi isafa emai keagai lopea lopamalelenimai,’ agooma.

²⁷ “Kai isa iifa agepamue pugu ageinaka, ‘Oi kaisau ke kapai omai auga alalogo. Oi apala ikapa aumi, ma'oai eeuai okailai!’ ageoma.

²⁸ “Ke oi isa eegai agepiulaimi, ke egae ufu'a apa'a Abraham, Aisak, Iakobo, ke profeta ma'oai Deo ega agofa'ai keague au'i agoisa'i. Ega aisama agoapepe niemi agoapalolia.

²⁹ Ke agofa'a fofouga kiuga aga'o aga'ogai papiu ma'oai akemai Deo ega agofa'ai miamia akaiki'a ipauma agemia, egae e'i agu afugai akeagu akemiamia.

³⁰ Kai amoisia, iifa gome kaisau kemuniai au'i akeufai, ke kaisau keufai au'i akemuniai,” eoma.

*Iesu Ierusalem Taonina Gua Eaniia
(Mateo 23:37-39)*

³¹ Ega aisama Faliseo au'i isa'i Iesu eega kemai kepainia keinaka, “Herod oi gaaupuguiso eoma puo, i'ina afuga mopua'afuga afu i'oina aga'o molao,” keoma.

³² Kai Iesu einaka, “Folao ago alo amu'ega, pifoge kupuga auga fopaina, ‘Lau pau papiu alo'iai tiapolo keagu au'i alapapealai'i, ke isafa papiu'i alapafelo'i agelaolao kapa'ina makapa laoma auga alapafua,’ fooma.

³³ Iifa gome maamiai laifania, profeta epo'iai kai aga'o Ierusalem taonina afegai agemae afaekaina. Ega puo pau kapa'ina lau faagauai

femia mo ganinagai, alapinauga mo agelao fuagai mo agefua,” eoma.

³⁴ Egae kai Iesu Ierusaleme taonina eisa gua eaniia puo eifa einaka, “O Ierusaleme, Ierusaleme! Ierusaleme taoninai oagu papiaumi, oi profeta oaupugu'i, ke Deo papiau eemiai eulai'i au'i isafa kepoi ofoupugu'i. Ke o'olo papiega gauga epakai guguaini'i panina papagai epakaisogoni'i koa i'opoga, lau isafa kina ma'o alou ko'agai oi lau gau aumi maafi kaiguguimi laoma kai, oi opamafuisau aniu aloani!

³⁵ Maami galao oi emi e'a maini ekae, kai aga'o egae laa'i amoisa. Iifa gome maamiai laifania. Oi lau afoloisau pugu mo agelao agoifa, ‘Lopia akagai emai auga Deo eegai kapa felo'i eafia,’[☆] agooma kai agoisau pugu,” eoma.

14

Iesu Au Faaga Eufu Auga Epafelo

¹ Ega'ina afegai Iudea papiau'i Deo keau afagaina kina aga'ogai, Iesu Faliseo auga akaiki'a aga'o fou fekeaniani eoma puo ega e'a elao. Elao e'ai ekoko aisama, egae keagu au'i Iesu kapa aga'o afekapa koa aisama fekeisa keoma puo, alo'i ko'agai keagu keagouka.

² Ega'ina alogai au aga'o faaga kepiufuaina puo, faaga ekiekie alogai auga Iesu agogai eagu.

³ Ke Iesu ega'ina auga eisa aisama, Faliseo au'i ke Moses ega iifa pamalelega au'i fou epa'ani peni'i einaka, “Pau kinagai isafa papiauga aga'o

---

[☆] 13:35: Sam 118:26

ipafelo auga, Moses ega iifa kainai keifa apua o akeifa apua?” eoma.

⁴ Isa isafa auga fefelo auga anina keani kai, Deo keau afagaina kina puo keagu komo mo keoma. Ega puo Iesu ega'ina auga faagagai eafi epafelo kai eulaisa elao.

⁵ Egae kai Iesu isa epa'ani peni'i pugu einaka, “Deo oau afagaina kinagai oi epomia'i aufalao aga'o gaumu, o emu polomakau ipuai afe'ualai koa aisama, fiakoa mo afololao afolola'aua ma? Iifa gome, agolao agola'aua paisa!” eoma.

⁶ Kai isa komo mo keoma iifa aga'o akeifania.

Ifomi E'elemi Fopamiaimi

⁷ Ke Faliseo auga ega'ina, papiiau i'oi'i isafa Iesu fou eifa koko'i fou egae keagu. Kai ega'ina papiiau'i kelao aniani afugai au akaiki'a'i fekeagu keoma auga mo afu'iai keagu auga eisa. Ega aisama Iesu isa maa'iai i'ina palapole eifania.

⁸ “Aufalao aga'o ega amagelofe miamiaga amolao amoisa iifaga afepenimi afolao afoisa koa aisama, au akaiki'a aga'o oi eka'egainimi auga isafa afemai puo, au akaiki'a'i keagu afu'iai foloagu.

⁹ Kai oi au akaiki'a'i fekeagu keoma auga afugai afoagu koa aisama, miamia inagome auga au akaiki'a'i oi keka'egainimi au'i isafa afekemai ega'ina afugai fekeagu afeoma. Ke isa akemai aisama, miamia inagome auga oi agepainimi, ‘Oi oagu afuga i'ina au'i amopeni'i kegaagu,’ ageoma. Ega aisama oi agomeagai alogaina, ke afu kepogu afe'ai kainai, agolao papiiau aage'i keagu au'i fou afu'iai agoagu.

¹⁰ Kai iifa kepenimi ega'ina miamiaga folao keoma koa aisama, folao papiau aage'i keaguagu afugai foagu. Ega koa miamia ekapa auga agemai aisama agepainimi ageinaka, 'Ekefa'au, amo'ue amolao afu felogai amoagu,' ageoma. Ega aisama oi fou miamia omai au'i ago'iai, oi au akaiki'ami koa i'opo'i agomia.

¹¹ Gome kaisau ifo akaiki'a epamia auga, e'ele agemia. Kai kaisau ifo e'ele epamia auga, akaiki'a agemia," eoma.

¹² Egae kai Iesu Faliseo auga miamia ega'ina ekapa auga epainia einaka, "Oi miamia o gaku aga'o alokapa papiau alopaini'i kegamai alooma aisama, ekefa'amu o emu famili ipauma, o aamu akimu o pa'amu'amu au'i fou e'a opaafe au'i mo folopaini'i fakemai. Kai oi isa mo alopaini'i ake-mai koa aisama, oi imamu afa kegaoge afekeoma puo afekepainio e'i miamia o gaku afolao. Ega koa agemia aisama, oi imamu afa akeoge.

¹³ Kai oi miamia alokapa aisama, ulalu papiau'i, faaga'i emelo au'i, ife'i emelo au'i, ke maakimi'i au'i fou fopaini'i fekemai fou fomi-
amia.

¹⁴ Ega alokapa oma aisama, isa oi imamu afa afakeoge mo ganinagai, Deo eegai kapa felo'i oi agepenio, ke pako'a papiau'i Deo maagai alo'i opaina kemia au'i akemaunimue kinagai afa felo aloafia," eoma.

*Miamia Akaiki'a Palapole
(Mateo 22:1-10)*

¹⁵ Iesu fou keagu keaniani au'i aga'o Iesu ega eifa oma aina elongonia aisama epainia einaka,

“Deo ega agofa'ai miamia agemia aisama, au kapa egae ageaniani auga Deo eegai kapa felo'i ageafi'i,” eoma.

¹⁶ Ega aisama Iesu au ega'ina ega iifa palapoleai epamue einaka, “Au aga'o miamia akaiki'a gakapa eoma puo, papiau ma'o epaini'i fekemai eoma.

¹⁷ Ega'ina miamia kina ekainia aisama, ega pinauga auga eulaisa elao miamia fekemai eoma au'i epaini'i einaka, ‘Kapa ma'oai kefua kekae puo pau omai fou alao,’ eoma.

¹⁸ “Kai ega'ina papiau'i ma'oai afakelao auga iifaga aga'omo keifania, ke aua mo e'i pinauga akekapa keoma. Ke epo'iai au aga'o eifa kaukau einaka, ‘Lau ago aga'o pau mo la'afaisa, ke falao faisalaoma. Ega puo lagoinio afalafai auga alomafuga folopa'aua,’ eoma.

¹⁹ “Ke au i'oina aga'o eifa einaka, ‘Lau pau mo polomakau aiso'iai lailai kegope'i au'i ima la'afai'i, ke lalao kepinauga felo ma ma'opoli laoma. Ega puo lagoinio afalafai auga alomafuga fopa'aua,’ eoma.

²⁰ “Ke au i'oinaga mo aga'o eifa einaka, ‘Lau pau mo laamage puo alafai afaekaina,’ eoma.

²¹ “Ega puo pinauga auga miamia fekemai papiau'i epiauni'i auga, emue elao ega au akaiki'a maagai kapa'ina mo keifania auga eifania. Ega aisama e'a inagome auga gua ekupu, ke ega pinauga auga epaini kapulania einaka, ‘Mopaafiafi molao pugu taoni alogai keaga akaiki'a'iai ke e'ele'iai isafa mokoko, ulalu au'i, faaga'i emelo au'i, maakimi'i au'i, ke ife'i emelo au'i fou maiseini'i,’ eoma.

22 “Ega kainai pinauga auga ega'ina elao kapa'ina fekapa auga ekapaisa efua aisama, emue emai einaka, ‘Au akaiki'a aumu, kapa'ina loifania auga lakapaisa efua kai afu ekae paisa,’ eoma.

23 “Ega aisama au akaiki'a ega pinauga auga epainia pugu einaka, ‘Molao pagua keaga'iai, ke epoepoi papiau keagu au'i momaiseini'i ega koa e'u e'a ake gapogu.

24 Iifa gome maamuai laifania, papiau kapa'i lapaini kakau'i kai akemai au'i epo'iai aupalao aga'omo mo ganinagai lau e'u miamia fo'amaga afaeani opogaina,’ eoma.”

*Iesu Ega Imoi Famia Auga Fouga
(Mateo 10:37-38)*

25 Ega'ina afegai papiau ma'o la'afouai Iesu fou kepea. Ega'ina alogai Iesu e'afouaipini isa epaini'i einaka:

26 “Kaisau lau eeu emai kai ifo ina ama, akafa, gauga, aaga akina, afakua ke isa mo laa'i kai, ifo mo ganinagai anina ageani alogaina koa aisama, lau e'u imoi agemia afaekaina.

27 Ke kaisau ifo ega koloti afaepua, muniuai afaepea auga, lau e'u imoi afaemia.

28 “Amoopolaga, oi epomia aupalao aga'o taoa aga'o gapaapa eoma aisama, isa ageagukipo moni pika agepapinauga taoa ega'ina agepaapa agepafua auga, ageafi'opo kakaua.

29 Kai isa ega koa afaekapa koa aisama, age'ina taoa uu'uga mo agefauga kai afaepafua. Ega aisama papiau ma'oai isa akeisa akepa'aua akea'alaina ke akeinaka:

³⁰ 'I'ina auga augai aeaukipo kai taoa epaapa pau aepafua,' akeoma.

³¹ “O amoopolaga, kin aga'o ega ifani au'i 20,000 ke kin i'oina aga'o ega ifani au'i 10,000 auga fou kegaifani eoma. Ega aisama kin aga'o auga ega imoi oisomo mo puo, ageagukipo fou akepipaini agekaina ma, afaekaina ma auga ageisa felo kakaua kai fou akepipaini.

³² Kai ageisa afaekaina aisama, agoma ipaumagai akeapa kai ega imoi isa'i ageulai kakau'i gagao iifaga akelaoaina.

³³ Ega koa i'opoga, oi epomiaia kaisau lau e'u imoi gamia eoma aisama, isa feagukipo feopola felo kai muniuai fepea. Ke kapa ma'oai ageumakalaini'i kai e'u imoi agemia agekaina. Kai kaisau kapa ma'oai afaeumakalaini'i aisama, e'u imoi agemia afaekaina.

³⁴ “Iifa gome kikimalu kapa felo. Kai kiki-malu meki'aga agefua aisama, ala akeoma akepameki'ania pugu? Akepameki'ania pugu afaekaina.

³⁵ Ke kikimalu meki'aga agefua aisama, a'isa o ae igoa fou akegefou'i akepapinaugani'i agekaina ma? Laa'i, afaekaina! Ega puo akeafia akepuake.

“Kaisau aina epaaua auga ainau galogo,” eoma.

15

Sipi Egea Auga Palapole (Mateo 18:12-14)

¹ Kina aga'ogai laomai apala'i kekapa'i au'i epo'iai tax keafia au'i, ke laomai apala'i kekapa'i

au'i isa'i ma'oai kemai Iesu aina kegalogo keoma puo keapa lofe.

² Kai Faliseo au'i ke Moses ega iifa pamalele-ega au'i fou ega koa emia keisa aisama, keifa mugumugu keinaka, "I'ina auga laomai apala'i kekapa'i au'i mo ganinagai eifa koko'i fou keani-ani," keoma.

³ Ega aisama Iesu i'ina palapole maa'iai eifania einaka:

⁴ "Amoopolaga! Oi epomia aufalao aga'o sipi 100 eegai keapae kai aga'o egea. Ega aisama isa sipi 99 afu ofakaegai afaepua'afuni'i kai afaelao aga'omo egea auga afaekapuga ma? Laa'i, agelao agekapuga paisa!

⁵⁻⁶ Ke isa agekapuga ageisa aisama, ageafia alogamai mo fagogai ageogeaua agepua ega e'a agelaoaina. Egae kai ekefa'a ke e'a ipafe au'i fou ageifa kaigugui'i kai ageinaka, 'E'u sipi egea kai lakapulaisa puo omai fou amaalogama,' ageoma.

⁷ Iifa gome maamia laifania. Laomai apala ekapa auga aga'omo mo ega laomai apala'i eumakalaini'i aisama, ufai Deo agogai alogama akaiki'a emia, papiu au'i 99 alo'i opaina e'i apala aga'o laa'i au'i e'i alogama eka'egaina."

Moni Egea Auga Palapole

⁸ "Ke papie aga'o eegai silifa monina ou'aga kekae kai aga'omo epagea auga amoopolaga. Ega aisama isa lanepa afaepafiaua eaeagai e'a alo afae'amuga, ke afu afaegagai felo afaelao afaeisa ma? Iifa gome isa lanepa agepaafiaua eaeagai e'a alo age'amuga, ke afu agegagai felo agelao ageisa kai ageapakipo.

9 Ke isa moni aga'omo ega'ina agekapulaisa aisama, ekefa'a ke e'a ipafe au'i fou ageifa kaigugui'i kai ageinaka, 'E'u silifa monina egea kai lakapulaisa puo omai fou amaalogama,' ageoma.

10 Iifa gome maamiai laifania. Laomai apala ekapa auga aga'omo mo ega laomai apala eumakalaina aisama, Deo ega agelo ago'iai alogama akaiki'a emia," eoma.

Au Gauga Egea Auga Palapole

11 Ke Iesu aeapakipo palapole aga'o eifania pugu einaka, "Ega kinagai au aga'o ke gauga auni'i fou keagu.

12 Kai kina aga'ogai eke auga ama epainia einaka, 'Amau, kapa'ina lau apu looma auga pau mopeniau,' eoma. Ega kainai ama gauga auni'i epo'iai amu e'eai'i epenii'i.

13 "Ega'ina afegai epo aemaefa eke auga kapa'ina mo isa apuga auga epakai guguaini'i eafii'i. Egae kai e'a epua'afuga ekailai ago agoma elao. Egae ega amu ma'oai epalaka'i ekapa aage mo alogama mo ekapunia.

14 Ega koa ekapaisa ega kapa ma'oai epafua afe'aini'i afegai aisama, eagu ago fofouga alogai magea akaiki'a emia. Ega aisama inaega ekimu eulalu alogaina.

15 Ega puo elao ifo elogoaina ago inagome'i auga aga'o papagai epinauga. Ega'ina auga isa eulaisa ega ago elao ega uma epaani'i.

16 Kai inaega ekimu alogaina puo, uma fo'ama keania auga fo'amaga gaania inaega gakapua eoma. Ke kai aga'o fo'ama aepenia puo aekainia.

17 “Kai muniai opolaga eapa opai aisama, ifo mo epainia einaka, ‘Amau ega pinauga au'i ee'iai fo'ama ma'o paisa ekae keania ke afa eka aage mo. Kai i'ina afugai fo'ama laa'i inaekimu mo maega lapa'aau!

18 Lau alamue amau eega alalao alapaina alainaka, ‘Amau, oi ke Deo fou eemiai laomai apala ipauma lakapaisa.

19 Lau oi gaumu fopamiaisau auga afaekaina. Ega puo lau oi emu pinauga au'i aga'o koa i'opoga fopamiaisau alaoma,’ eoma.

20 Ega eopola oma aisama, e'uegekae ekailai ama eega elao.

“Kai isa keagai epea elaolao kai, ama aakai maaga elao isa eisa. Eisa aisama gua eani alogaina, epiau gauga eega elao uufagai ekoko egoapia.

21 “Ega aisama gauga ama epainia einaka, ‘Amau, oi ke Deo fou eemiai laomai apala ipauma lakapaisa. Lau oi gaumu fopamiaisau pugu auga afaekaina,’ eoma.

22 “Kai ama ega pinauga au'i epaini'i einaka, ‘Ofiako! Tiapu felo ipauma omaiseina opai'iuka. Ke lau e'u isapu lapipipeni gouga okapa ring imagai amooge. Ke lau gau ko'a ipauma auga gouga okapa kamata opagafauka.

23 Ke polomakau gauga efa'a auga amoafia omaiseina amoaupugua kai miamia amakapa amaalogama.

24 Gome lau gau i'ina egea kai pau lakapulaisa. Emae kai pau emaunimue koa i'opoga,’ eoma. Ega kainai ke'ina miamia kekapaisa kealogama.

²⁵ “Ega'ina emia alogai, aaga fa'aniauga agoai eapa epinauga. Epinauga efua emai e'a eegai aisama, kela'afou kegefa kemiamia auga a'o elogonia.

²⁶ Ega puo ega pinauga au'i aga'o eifaga kai kapa'ina emia auga pa'anina epa'ani.

²⁷ Ke ega pinauga auga einaka, ‘Oi akimu faagagai kapa aga'o aemia emue emai puo, amamu polomakau gauga efa'a auga eaupugua amiamialaina,’ eoma.

²⁸ “Aaga fa'aniau ega'ina iifaga a'o elogonia aisama, gua ekupu alogaina, e'ai koko epamafua. Ega puo ama epealai elao egoinia fou kekoko kelao eoma.

²⁹ Kai isa ama epainia einaka, ‘Moisa! Inipo ma'o oi faumuai lala'afi lapinauga, ke ainamu alapapamafua. Kai oi nani gauga aga'omo mo ganinagai, alopeniau ekefa'au fou alamiamia.

³⁰ Kai gaumu i'ina peage lapau papie'i faaga'iai emu amu epalaka afe'aina kai emue emai. Ega mo ganinagai oi lo'ue isa faugai polomakau gauga efa'a auga loaupugua omiamialaina!’ eoma.

³¹ “Ega aisama ama eifa einaka, ‘Gauagai, oi kina ma'o mo lau fou aagu, ke kapa ma'oai lau apu auga oi apumu.

³² Kai akimu i'ina auga egea kai lakapulaisa. Isa auga emae kai emaunimue koa i'opoga. Ega puo i'a miamia alogai akoko fou amaalogama,’ eoma.”

16

Pifoge Ikifagai Amu E'ima Auga Palapole

¹ Iesu palapole ega'ina eifania afegai, palapole i'oina aga'o ega imoi maa'iai eifania einaka, “Pa'amu'amu auga aga'o au aga'o eafia ega amu fofouga e'imai'i. Kai papiu isa pa'amu'amu auga ega amu epalaka keoma puo maagai keifania.

² Ega puo pa'amu'amu auga ega pinauga auga eifaga ekoko emai aisama epa'ani penia einaka, ‘Oi lau e'u amu lopalaka auga fouga lalogo. Ega'ina auga kapa'ina koa lokapa? Pau oi lau eeuai afolopinauga pugu. Ega puo oi lopinauga alogai kapa ma'oai lokapai'i au'i fopapua'i fomaiseini'i faisai'i,’ eoma.

³ “Ega aisama egae epinauga auga ifo epainia einaka, ‘E'u au akaiki'a pinauga eafaniau puo, pau kapa'ina alakapa e'u agu felo agemia? Lau alakapula puo uma alo pinaugaga alakapa afaekaina. Ke papiu ee'iai fapinoi auga lameagai.

⁴ Kai lau pinauga i'ina alafua aisama, papiu e'i e'ai fekeifa kokoisau laoma. Ega puo pau kapa'ina alakapa auga lalogo,’ eoma.

⁵ “Ega puo isa kapa'ina eopolaga auga ekapaisa. Isa ega au akaiki'a auga eegai keapitole au'i eifani'i kemai eegai. Ke au aga'o eufai emai aisama epa'ani penia einaka, ‘Lau e'u au akaiki'a eegai amu pika loapitoleaini'i?’ eoma.

⁶ “Ega'ina auga iifa epamue einaka, ‘Olive oilina galons ma'oai 800 laafii'i,’ eoma.

“Ke pinauga auga ega'ina, apitole auga epainia einaka, ‘Oi emu apitole pepa inamo'e. Moagukipo mofiakoa pepai 800 auga moau'afuga 400 mopapua,’ eoma.

⁷ “Ke ega'ina afegai au i'oina aga'o emai aisama epainia einaka, ‘Lau e'u au akaiki'a eegai amu pika loapitoleaini'i?’ eoma. Ke apitole auga iifa epamue einaka, ‘Palafa pute'i ma'oai 1000 laapitoleaini'i,’ eoma.

“Ega aisama pinauga auga ega'ina isa epainia einaka, ‘Oi emu apitole pepa inamo'e. Moafia pepai 1000 auga moau'afuga 800 mopapua,’ eoma.

⁸ Ega'ina afegai Iesu eifa pugu einaka, “Iifa gome maamia laifania. Au akaiki'a ega'ina ega pinauga auga ima afuga apala eisa. Kai i'ina agofa'a papiu'i keikifa alogaina, ifo'i kapa aga'o akepalifua kai akeka akefiakoa ima'i afuga afoloisa. Isa auga pako'a papiu'i e'i ikifa eka'egaina. Ega kainai ega pinauga apala ipauma mo ganinagai, ega pinaugai efiaisakoa mo, ega opopo epafua. Ega puo isa pifogeai epinauga auga, au akaiki'a anina aeani. Kai ega mo ganinagai pinauga auga fiakoa mo pinauga epafua kainai au akaiki'a isa eifa felo penia.

⁹ Agofa'a amu'i agoafi'i aisama, fiakoa mo kapa aga'o ee'iai laa'i au'i fau'iai ega'ina amu'i fopapinauga ekefa'a fokapa. Ega koa agokapa emi amu agelao afe'ai aisama, muni ekefa'ami oi akeifa kokoimi pugu. Ega koa i'opoga, Deo ega agofa'ai oi isafa ageifa kokoimi.

¹⁰ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Kaisau alo ko'agai ega pinauga e'ele ekapa felo alogaina auga, pinauga akaiki'a isafa agekapa felo agekaina. Ke kaisau ega pinauga e'ele kai pifogeai ekapa koa aisama, pinauga akaiki'a isafa pifogeai agekapa.

11 Ega kainai kai aga'o alo ko'agai agofa'a amu'i afaekapa felo'i koa aisama, kaisau Deo ega agofa'ai pa'amumu ko'a ipauma auga agepenimi ago'ima? Kai aga'o afaepenimi.

12 Ke ega koa i'opoga, oi alomi ko'agai aufalao aga'o ega amu afo'ima felo'i koa aisama, kaisau oi ifomi emi amu aga'o agepenimi ago'ima? Kai aga'o afaepenimi.

13 Iesu eifa pugu einaka, “Pinauga auga aga'o au akaiki'a'i auni'i e'i pinauga afaekapa aga'onia mo. Isa alo ko'agai aga'o anina ageani, ke alo ko'agai aga'o anina afaeani. Ke isa aga'o aina ageafi felo, ke aga'o aina afaeafi felo. Ega koa i'opoga, oi isafa Deo moni fou agopaapafou'i e'i pinauga agokapa afaekaina,” eoma.

14 Kai Faliseo au'i moni anina keani alogaina au'i Iesu ega eifa oma aina kelogonia aisama, Iesu kepa'aua kea'alaina.

15 Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Oi auga papiau ago'iai ifomi alo opai aumi koa i'opoga opamiaimi kai, Deo guami alo eisa. Gome kapa'ina papiau maa'iai keisa kapa akaiki'a ipauma keoma auga, Deo maagai auga kapa aga'o laa'i,” eoma.

Moses Ega Iifa Ke Iifa Faunina Iesu Fouga Fou (Mateo 11:12-13)

16 Ke Iesu eifa pugu einaka, “Moses ega iifa ke profeta e'i iifa papiau maa'iai keifafoua mo emai Ioane Baptista miagai. Ke Ioane Baptista miagai emai mo pau i'ina kina alogai, lau iifa faunina Deo ega agofa'a fouga papiau maa'iai laifafoua. Ke papiau i'ina iifaga a'o kelogonia

aisama, ifo'i kepaafi'i keuniaimoimo Deo ega agofa'ai kegakoko keoma.

¹⁷ Kai iifa gome, Deo ega iifa auga ufa aagoa fou eka'egaini'i. Ega kainai aagoa ufa fou akefua laa'i akemia auga agemame'a alogaina kai, Deo ega iifa alogai peni kuagai afa'agamo mo kepaau opogaina auga afuga aga'omo mo ganinagai afaegee," eoma.

¹⁸ Ke Iesu eifa pugu einaka, "Au aga'o akafa agepaake ke papie i'oina aga'o ageakafania koa aisama, amagelofe akeafia kai fou kefeu aage mo puo apala akekapa. Ke au i'oina aga'o ipaake papiega ageakafania koa aisama, amagelofe akeafia kai akefeu aage mo puo isa isafa apala akekapa.

Pa'amu'amu Auga Ke Lasarus Fou

¹⁹ Ke Iesu eifa pugu einaka, "Pa'amu'amu auga aga'o tiapu felo'i ipauma'i umuga eaea* aka linen au'i ei'iuka'i, kina ma'oai eagu felo ke kapa ma'oai ani'i eani au'i eegai keka.

²⁰ Ega'ina alogai fo'ama egoigoina auga aka Lasarus, faaga kua epogu auga isafa isa ega fagapu pa'afina akegai eagu.

²¹ Ke amu'e kemai faaga kua kekemai'i. Isa inaega ekimu alogaina puo alafai gaoma pa'amu'amu auga eaniani teipologai fo'ama ame'afu'i ke'ualai au'i gaani'i eoma.

²² "Ega'ina afegai pinoi auga ega mae kina emai aisama emae. Ke Deo ega agelo kemai isa keafia kelaoaina Abraham eegai kepaagua. Egae kai pa'amu'amu auga isafa emae, ke papiau isa kelaoaina kefufunia.

* **16:19:** Pilitani malagai 'purple'

23 Kai isa ipeli elao egae eagu ekiemie alogaina. Kai isa maaga ekiakae aisama, maaga elao agoma ipaumagai Abraham eegai Lasarus eagu eisa.

24 Ega aisama isa Abraham eifaga einaka, 'Amau Abraham, guau moania. Lau i'ina logai laaga faagau e'isapu, ke lakieke alogaina puo Lasarus moulaisa ima keke'e kuagai fei afa'agamo ga'iupa gamai malau mo gapakeke'ania,' eoma.

25 "Kai Abraham iifa epamue einaka, 'Gauagai, oi aagoai loagu aisama, emu agu alogai kapa ma'oi felo'i mo loafii'i lopapinaugani'i kai Deo ega iifa kai'iai alopea auga moopolaga. Kai ega'ina alogai Lasarus kapa apala'i mo eafii'i kai isa Deo epako'ania puo, Deo isa agu felo epeniia inae eague. Kai oi auga egae lokieke alogaina.

26 Ega'ina mo laa'i kai, Deo i'a epo'aisai laloa akaiki'a ipauma ekapaisa ekae. Ega puo kaisau inae keagu au'i ega kegafai akeoma afaekaina. Ke ega koa i'opoga mo, egae keagu au'i isafa afakepagai iina afakemai,' eoma.

27 Ega aisama pa'amu'amu auga iifa epamue einaka, "Amau lagoinio, Lasarus moulaisa amau ega e'a galao.

28 Gome lau akiu ima egae keague. Lasarus isa aina'i fepalogo ega koa isa isafa lau lakapa koa i'opoga fakekapa, i'ina kiekie akaiki'a ipauma afuga fakemai,' eoma.

29 "Kai Abraham iifa epamue einaka, 'Isa Moses ke profeta e'i iifa ee'iai kekae puo mopua'afuni'i ega'ina iifa'i a'o'i kegalogo,' eoma.

³⁰ “Kai pa'amu'amu auga eifa pugu einaka, 'Laa'i, amau Abraham, isa e'i iifa a'o kelogo kai afakepako'ania. Kai mae afugai aufalao aga'o agelao agepaini'i koa aisama, ega iifa a'o akelogo ke e'i laomai apala'i akeumakalaini'i,' eoma.

³¹ “Kai Abraham isa epainia pugu einaka, 'Isa Moses ke profeta e'i iifa a'o afakelogo koa aisama, aufalao aga'o maeai agemaunimue agelao agepaini'i mo ganinagai afakepako'ania aina afakeafia,' eoma.”

17

Laomai Apala Fouga

¹ Iesu ega imoi epaini'i pugu einaka, “Kapa'ina papiau e'i laomai apala epamia au'i akemai afakefuafua. Kai au kapa faagagai ega'ina kapa'i kemai auga, Deo isa ega laomai apala afa fepenina laoma.

² Ke kaisau apoke papiau'i i'ina aga'o laomai apala agepakina agekapa auga, ega laomai apala ipauma agemia. Ega puo felo auga ega'ina auga aisogai fo'ama kepaikumu'a kepo akaiki'a fekepaukopa a'uai fekepiulaisa fekogo. Kai isa feagu apoke papiauga aga'o laomai apala fepakina fekapa auga apala ipauma.

³ Ega kainai kapa aga'o amokapa agooma aisama, foisa felo kai fokapa.

“Ke aami akimi aga'o laomai apala agekapa aisama, fofina. Ke isa ega laomai apala ageumakalaina koa aisama, ega apala fo'agegeaina.

⁴ Ke isa kina aga'omo alogai eemuai laomai apala ikapa imagea kuagai gua agepamia kai,

agemue agemai ipainimu imagea kuagai gua agepamia ageinaka, 'Lau e'u laomai apala laumakalaina,' ageoma koa aisama, ega laomai apala fo'agegeaina," eoma.

Pako'a Kapula

⁵ Ke Lopia Iesu ega imoi isa kepainia keinaka, "Lai emai pako'a akaiki'a mopamia!" keoma.

⁶ Ega aisama Lopia palapoleai eifa einaka, "Oi pako'a au aka mastad oga e'ele ipauma koa i'opoga mo ganinagai eemiai ageka koa aisama, apani'i auga agopaina, 'Ifomu mofuauiso molao a'uai mofaunio,' agooma, ainami ageafia," eoma.

Kala'afi Auga Ega Laomai

⁷ Ke Iesu eifa pugu einaka, "Ke oi eemiai kala'afi aga'o eague sipi e'ima'i, o emi agoai efani auga amoopolaga. Isa ega pinauga agepafua agemai aisama, oi isa afopaina gafiakoa gaagukipo gaaniani afooma ma? Laa'i!

⁸ Isa ega pinauga agepafua agemue agemai, ke afolopaina gapigapi fo'amaga mokapa mofua moagu lau alaaniani alogai fo'imaisau, egae kai oi ifomu foaniani afoooma ma? E, ega alooma!

⁹ Ke kala'afi auga oi kapa'ina loifania auga ma'oai ekapa'i puo, maagai tenkiu afoifania ma? Laa'i!

¹⁰ Ega puo oi isafa lau kapa'ina lapainimi auga ma'oai okapa afe'aini'i aisama foifa, 'Lau oi emu pinauga ikapa au. E'u pinauga fakapa auga mo lakapaisa fooma,' " eoma.

Iesu Molumolu Au'i Ou'aga Epafelo'i

11 Ega'ina afegai Iesu ega imoi fou Ierusalem taonina pea kepea alogai, Kalilea Samaria ago'i fou paisoa'iai kepea pagai.

12 Ke pagua aga'ogai kekoko aisama, molumolu isafaga keafia au'i, au'i ou'aga fou kepiaogai. Kai Iudea papi'au'i e'i kagakaga kainai molumolu au'i papi'au epo'iai fakelao fakemai keoma.

13 Ega puo aakai mo keapa kai aiso'i gomegai keagaga Iesu keifaga keinaka, “Iesu, au akaiki'a aumu, guamai moania!” keoma.

14 Ke Iesu maaga elao isa eisa'i aisama epaini'i einaka, “Amolao faagami sakedote amopakina'i ega koa sakedote faagami felo emia auga emi kagakaga kainai papi'au maa'iai fekeifafoua,” eoma. Ke Iesu ega iifa kainai, molumolu au'i keagai kelaolao kai faaga'i felo emia.

15 Ega'ina alogai molumolu au'i ou'aga epo'iai aga'o faaga felo emia eisa aisama, aiso gomegai eagaga Deo eau afagaina, ke emue Iesu eega elao.

16 Elao Iesu eisa aisama, ife fo'inai e'ualai eomukipo tenkiu epeniia. Au ega'ina Iesu tenkiu epenia auga Samaria auga.

17 Ke Iesu au ega'ina epa'ani penia einaka, “Oi aumi ma'oi ou'aga faagami aefelo ma? Oi ma'oi lapafeloimi. Kai imagea kuagai pani au'i kapai?”

18 I'ina Samaria paguama auga faemai koa i'opoga kai emue emai Deo eau afagaina. Kai ega'ina isa'i au'i ma'oi ala kelao akemai Deo akeau afagaina!” eoma.

19 Egae kai Iesu au ega'ina epainia einaka,

“Mo'ue molao, oi emu pako'a epafeloiso, ke kaniamu isafa eagamauga,” eoma.

*Deo Ega Agofa'a Emai Efua
(Mateo 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Kina aga'ogai Faliseo au'i Deo ega agofa'a gaika agemai auga pa'anina Iesu kepa'ani penia. Ega puo Iesu eifa einaka, “Deo ega agofa'a emai efua epomia kai oi alologo. Ega'ina afuga auga kapa aga'o maamiai oisa felo emai koa i'opoga laa'i. Ega puo kai aga'o afaeisa afaeifa afaeinaka, ‘Inamo'e amoisa’ afaeoma.

²¹ O ‘Egamo'e amoisa’ afaeoma,” eoma.

²² Iesu Faliseo au'i maa'iai enini'ani efua aisama, ega imoi epaini'i einaka, “Papiau Aumauni Gauga kina aga'o agekaina aisama agemue agemai. Oi alafai amooma ega'ina kina'i aga'omo ganinagai amoisa agooma kai, kina alologo auga kinagai agemai puo afaekainimi afoloisa.

²³ Ke papiau oi akepainimi, ‘Papiau Aumauni Gauga inamo'e amoisa!’ o ‘Egamo'e amoisa!’ akeoma mo ganinagai, muni'iai folopiau fololao.

²⁴ Gome Papiau Aumauni Gauga ega mai pugu kina auga, kimage koa i'opoga ageafi, eaea ufa apie ageafia agelao ufa apie ageafia papiau ma'oai akeisa felo.

²⁵ Kai isa ega kina aemai koa kai i'ina papiau'i isa akeumakalaina kainai, kapa ma'o mo kiekie'i agepa'au kakau'i.

²⁶⁻²⁷ “Ke Papiau Aumauni Gauga agemai kina auga, Noa miagai koa i'opoga. Noa sikuna ekapaisa alogai, papiau faaga'iai kapa'ina agemia auga akepako'ania. Kai keaniani keinuinu, ifo'i

epo'iai keamage elao mo Noa ega famili fou siku-nai kekoko. Ke kou akaiki'a ipauma emai aisama, papiau epaoka afe'aini'i. Ega koa i'opoga, Papiau Aumauni Gauga agemai kina aisama, pau papiau'i isafa ega koa akekapa.

²⁸ “Ke Papiau Aumauni Gauga agemai kina auga isafa, Lot miagai emia koa i'opoga agemia. Lot miagai papiau e'i laomai apala'i ipauma'i akeumakalaini'i, ke Deo akepako'ania. Kai keaniani keinuinu, amu keafii'i, ke isa'i ke'afa'afalaini'i. Ke fo'ama kefauni'i, ke e'a ma'o kepaapa'i.

²⁹ Kai Lot ega famili fou Sodom taonina kepua'afuga aisama, ufai lo ke mulamura isapuga ipauma laofaga, imu koa i'opoga eake papiau epaoka afe'aini'i. Ega koa i'opoga, Papiau Aumauni Gauga agemai kina aisama, pau papiau'i isafa ega koa akekapa.

³⁰ “Iifa gome Papiau Aumauni Gauga ifo papiau ee'iai ageapafoki kina iina koa i'opoga.

³¹ Ega'ina kinagai kina maaga aga'o laa'i puo, aufalao aga'o e'a ofaofagai laagai afugai ageagu auga, ega amu e'a alogai kekae auga faeake faefi'i. Ega koa i'opoga, aufalao aga'o agoai eapae auga kapa aga'o isafina faelao.

³² Ega'ina kinagai Lot akafa faagagai kapa'ina emia auga foopolaga.

³³ Kaisau ifo kania gaagamauga ageoma aisama, ega agu agepagea. Ke kaisau lau puouai ega agu felo agepagea aisama, ega agu afa ageafia.

³⁴ Iifa gome maamiai laifania. Ega'ina kina gapinai, au auni'i afu aga'omogai akefeu kai Deo

aga'o ageafi'aua, ke aga'o agepua'afuga.

³⁵⁻³⁶ Ke papie auni'i palafa kepapaikumua kai, Deo aga'o ageafi'aua, ke aga'o agepua'afuga," eoma.*

³⁷ Iesu ega eifa oma afegai, ega imoi isa kepa'ani penia keinaka, "Lopia, kapai i'ina kapa'i akemia?" keoma.

Ke Iesu einaka, "Mae aga'o kapai eka auga, paili isafa egae kekaigugu. Ega koa i'opoga, kapai i'ina kapa'i akemia auga agologo agofiakoa puo afolopa'ani," eoma.

18

Afuafu Epinoi Aeapakipo Auga Palapole

¹ Egae kai Iesu ega imoi aufa kina feke-megamega fakeapakipo auga fouga palapoleai maa'iai eifania.

² Isa einaka, "Taoni aga'ogai iifa ipakainai, au aga'o papiau e'i nini'ani a'o elogo kai, felo o apala eifania auga eagu. Isa Deo aemani'iaina ke papiau isafa gefa'i aeaunia.

³ Ke ega'ina mo taoninai afuafu aga'o isafa eagu. Ke isa aufa kina ega'ina auga eega elao egoinia einaka, 'Mogafegafe mopalagainiau lau eeuai apala ekapa auga iifa ipakainai mopa'opaina,' eoma.

⁴ "Kai kina ma'o elao epainia mo ganinagai, au ega'ina iifa ipakaina eumaka. Kai afuafu isafa aeapakipo, isa eega elao egoinia aefuafua. Ke fuagai aisama, iifa ipakaina auga ifo alogai eifa

---

* **17:35-36:** Papiau isa'i 35-36 fuagai i'ina iifaga kepapua: "Papiau auni'i agoai akepinauga aisama, aga'o ageafi'aua kai aga'o agepua'afuga."

einaka, 'Lau Deo alamani'iaina ke papiiau isafa gefa'i alaauga.

⁵ Kai i'ina afuafuga aau epaufa aefuafua puo ega iifa alapakaisa. Ega koa alakapa aisama, isa ageapakipo afaemai, ke afaepaafipuguisau pugu!' eoma.

⁶ Iesu ega'ina palapole eifania afegai, eifa pugu einaka, "Au ega'ina ega laomai apala, Deo ke papiiau aemani'iaini'i auga ifo mo kapa'ina eifania auga a'o amologo.

⁷ Kai oi emi Deo auga felo ipauma. Ega puo Isa ekinani'i au'i aufa kina gapi gani eega ke-mai keagaga penia auga aina'i afaefia, e'i iifa afaepakaisa ke paakai paakai aina'i afaelogo ma? Ko'a ipauma, kaisau Isa eega kelao keagaga penia au'i aina'i agelogo paisa!

⁸ Iifa gome maamiai laifania. Isa papiiau ega'ina e'i iifa agepakaisa agefiakoa. Ega mo gan-inagai Papiiau Aumauni Gauga agemai kinagai agofa'ai papiiau ma'oai e'i pako'ai akemegamega afakeapakipo ma ageisa'i? Laa'i ipauma!

Faliseo Auga Aga'o Ke Tax Eafia Auga Aga'o Fou Palapole'i

⁹ Ke Iesu papiiau ifo'i Deo maagai alo opai au'i keoma kai papiiau isa'i auga keisa papa'i au'i kai'iai i'ina palapole eifania.

¹⁰ Isa ega nini'aniai iina eifa oma einaka, "Faliseo auga aga'o ke tax eafia auga aga'o auni'i kegamegamega keoma puo kelao Deo ega e'ai kekoko.

¹¹ Egae kai Faliseo auga ega'ina e'ue eapa kai emegamega Deo maagai ifo fougā eifania

einaka, 'Deo, lau auga papiiau isa'i koa laa'i. Lau alou opaina, alapainao, amagelofe keafia au'i fou alafeu aage mo. Ke lau au i'ina tax eafia auga koa i'opoga laa'i.

¹² Lau iifi aga'omo alogai, gope auni'i lapamia ke kapa ma'oai eeuai kekae au'i ou'aga epo'iai aga'omo laoge me'e, Deo oi lapa'a penio,' eoma.

¹³ "Kai tax eafia auga ifo eopolaga Deo maagai ageapa afaekaina eoma puo, agomaai mo eapa ke ufa isafa aeakae penia. Kai ifo ega laomai apala'i eopolani'i puo olaga eauniia kai eifa einaka, 'Deo lau laomai apala ipauma au, guau moania,' eoma.

¹⁴ Iesu palapole ega'ina eifania afegai, iina eifa oma einaka, "Iifa gome maamiai laifania. Kaisau ifo eau afagaina auga e'ele agemia. Ke kaisau ifo e'ele epamia auga akaiki'a agemia. Ega puo ega'ina au'i auni'i epo'iai tax eafia auga Deo maagai alo opaina emia emue ega e'a elao. Kai Faliseo auga auga Deo maagai alo opaina aemia," eoma.

*Iesu Imoi E'ele'i Eifa Felo Peni'i
(Mateo 19:13-15; Mako 10:13-16)*

¹⁵ Kina aga'ogai papiiau Iesu imoi e'ele'i isafa gaafi opogaini'i keoma eega kemaiseini'i. Kai Iesu ega imoi papiiau iina kekapa oma keisa'i aisama kefinai'i.

¹⁶ Kai Iesu imoi e'ele'i eifani'i eega kemai kai eifa einaka, "Imoi e'ele'i folokaisapu'i eeu kegamai. Gome Deo ega agofa'a auga papiiau imoi e'ele'i iina koa'i kemia au'i apu'i.

¹⁷ Iifa gome maamiai laifania. Kaisau imoi e'ele koa afaemia Deo ega agofa'a afaepako'ania koa aisama, Deo ega agofa'ai afaekoko," eoma.

*Pa'amu'amu Auga Agu'a
(Mateo 19:16-30; Mako 10:17-31)*

¹⁸ Ega'ina afegai pa'amu'amu auga akaiki'a aga'o Iesu epa'ani penia einaka, “Pamalele felo aumu, lau kapa'ina fakapa agu pagai maunina faafia?” eoma.

¹⁹ Ke Iesu isa ega iifa epamue einaka, “Kapa puo loifaniau au felou looma? Oi loopolaga lau Deo eegai lamai puo, loifaniau au felou looma, o oi ifomu opomuai lau loifaniau felou looma? Agofa'a fofouga alogai kai aga'o felo laa'i kai Deo ifogamo mo felo ipauma.

²⁰ Ke oi Deo ega iifa Moses epeniia au'i a'o'i lologonia efua. Ega'ina iifa'i alo'iai eifa: ‘Amage lofe akeafia au'i fou folofeu. Kai aga'o foloaupugua, folopainao, pifogeai papiuau aga'o puo folopenia, ke inamu amamu fopalopiani'i,’ ” eoma.

²¹ Kai au ega'ina eifa einaka, “Ega'ina kapa'i ma'oai e'eleuai laafi'ini'i mo emai pau,” eoma.

²² Iesu i'ina a'o elogonia aisama, au ega'ina epainia pugu einaka, “Ma'oai lokapai'i kai aga'omo alokapa koa. Emu amu ma'oai fo'afa'afalaini'i, monina foafia ulalu au'i fopeni'i. Ega alokapa oma aisama, emu amu agoai lo'afa'afalaini'i au'i afa ufai aloafia. Egae kai fomai muniuai foepa,” eoma.

²³ Kai ega'ina auga Iesu ega eifa oma aina elogonia aisama, eegai amu ma'o keka puo eopolani'i alo emafu alogaina.

²⁴ Ke Iesu ega'ina auga alo emafu alogaina eisa aisama, ega imoi epaini'i einaka, “Pa'amu'amu auga Deo ega agofa'ai gakoko ageoma auga age'inoka alogaina.

25 Ko'a ipauma! Kamelo tiapu ikai nilaga inegai agekoko agekaina. Kai pa'amua'amu auga Deo ega agofa'ai gakoko auga age'inoka alogaina," eoma.

26 Iesu ega imoi i'ina iifaga a'o kelogonia aisama, kekauai alogaina, ke Iesu kepa'ani penia keinaka, "Ega koa aisama, Deo kaisau kania ageagamauga? Amaopolaga aoma aekaina!" keoma.

27 Ke Iesu isa e'i iifa epamue einaka, "Kapa'ina papiiau ee'iai afaekaina auga, Deo eegai agekaina," eoma.

28 Ega aisama Peto Iesu epainia einaka, "Lai oi munimuai fapea aoma puo kapa ma'oi apua'afuni'i!" eoma.

29-30 Ega aisama Iesu ega imoi epaini'i einaka, "Iifa gome maamia laifania. Kaisau Deo ega agofa'a kainai ega e'a, akafa, aaga akina, ina ama fou, o gauga agepua'afuni'i aisama, i'ina agofa'agai ageagu alogai amu epua'afuni'i mo afaefi'i kai, laagai kapa i'oi'i isafa ageafi'i. Ke muni isa Deo ega agofa'ai agu pagai maunina isafa ageafia," eoma.

*Iesu Ega Mae Fouga Eifania Oiso Epamia
(Mateo 20:17-19; Mako 10:32-34)*

31 Kina aga'ogai Iesu ega apostolo 12 e'afeini'i la'afou kepua'afuga kelao me'egai kai epaini'i einaka, "I'a Ierusalem taonina agalao. Ke profeta Papiiau Aumauni Gauga fouga kepapua auga ma'oi, Deo ega logoai ko'a'i mo egae akemia.

32 Egae Iudea au akaiki'a'i au'i Papiiau Aumauni Gauga akeafia Iudea papiiau'i laa'i au'i ima'iai

akepaua. Ke ega'ina papiau'i isa akepa'aua akea'alaina, ake'upe, akegapuka, ke akeaupugua.

³³ Kai kina oiso aisama agemaunimue pugu,” eoma.

³⁴ Kai Iesu ega imoi Iesu ega nini'ani ega'ina ma'oi aga'omo mo ganinagai oko akelogo. Ke Deo isa ee'iai eogefake'i puo Iesu kapa'ina fougua eifania auga oko akelogo.

Iesu Maakimi'i Auga Epafelo

(Mateo 20:29-34; Mako 10:46-52)

³⁵ Ega'ina afegai Iesu ega imoi fou kelao Jeriko taonina kainagai aisama, maakimi'i auga aga'o ega'ina keagaga me'egai eagu epinoi.

³⁶ Isa papiau la'afouai kepea pagai a'o'i elogonia aisama, kapa'ina emia auga pa'anina epa'ani.

³⁷ Ke papiau isa kepainia keinaka, “Iesu Nasareta auga emai elao,” keoma.

³⁸ Ega aisama maakimi'i auga eagaga einaka, “Iesu, Davide okogai lomai aumu, guau moania!” eoma.

³⁹ Kai Iesu agogai kepea keaga kea'a mala au'i, maakimi'i auga kefinaisa komo gaoma keoma. Kai maakimi'i auga eagaga alogaina paisa einaka, “Davide okogai lomai aumu, guau moania!” eoma.

⁴⁰ Ega aisama Iesu eapakipo papiau isa'i epaini'i au ega'ina isa eega kegamaiseina eoma. Ke kemaiseina eegai aisama, Iesu isa epa'ani penia einaka,

⁴¹ “Oi kapa'ina anina loani eemuai makapa looma?” eoma.

Ke isa einaka, “Lopia, maau gakiakae afu maisa laoma,” eoma.

⁴² Ega aisama Iesu isa epainia einaka, “Oi lopako'aniau kainai, maamu gafelo,” eoma.

⁴³ Ega aisama fiakoa mo au maaga felo emia Deo eau afagaina ke Iesu muninai epea. Egae papiâu ma'oai au maaga felo emia keisa aisama, isa isafa Deo keau afagaina.

19

Sakeo Tax Isafina Auga

¹ Ega'ina afegai Iesu ega imoi fou Jeriko taonina alogai kekoko kepea.

² Ega'ina taonina alogai pa'amua'amu auga ke tax keafia au'i kania'iai auga aka Sakeo eagu.

³ Iesu epea pagai alogai Sakeo Iesu kaisau auga gaisa eoma. Kai la'afou akaiki'a alogaina, ke isa paoga ofola'o ipauma puo Iesu feisa auga aekainia.

⁴ Kai Sakeo Iesu ala agepea oma auga elogo. Ega puo eufai epiau elao au aka sikamo keoma augai e'agaukae eagu Iesu e'imaisa.

⁵ Ke Iesu emai au ega'ina papagai aisama, eakae Sakeo auai eagu eisa. Ega puo epainia einaka, “Sakeo moake mofiakoa. Pau oi emu e'ai fou agaagu,” eoma.

⁶ Iesu ega eifa oma aisama, Sakeo eake efi-aisakoa mo ke alogamai mo Iesu eifa koko ega e'a elaoaina.

⁷ Papiâu ma'oai Sakeo Iesu eifa koko ega e'ai fou kekoko keisa aisama, keifa mugumugu keinaka, “Iesu laomai apala ipauma ikapa auga ega e'ai fou kekoko keaniani,” keoma.

⁸ Iesu Sakeo ega e'ai fou keagu keaniani alogai, Sakeo e'ue Iesu epainia einaka, “Lopia moisa. Lau pau e'u amu fofouga ipuainagai maaupea ma'ea, apie ulalu au'i mapeni'i laoma. Ke pifogeai kaisau eel'iai kapa isa'i laafii'i koa aisama, ega'ina kapa'i laafii'i au'i afa'i alapenimue'i, ke laagai pani koa i'opoga alaogea, ” eoma.

⁹⁻¹⁰ Ega aisama Iesu Sakeo epainia einaka, “Lau Papiiau Aumauni Gauga, laomai apala kekapa Deo maagai kegea au'i makapuni'i, ke kania'i maagamauga laoma puo lamai. Ke pau kina Deo i'ina e'a papiiau'i kania'i eagamauga. Ke Sakeo ega laomai apala'i epua'afuni'i auga, ufu'a apa'a Abraham ekapakapa koa i'opoga, Deo maagai laomai felo ekapaisa. Ega puo Deo isa isafa kania eagamauga, ke Abraham ufuga apa emia efua, ” eoma.

Kin Ega Pinauga Au'i Palapole'i
(Mateo 25:14-30)

¹¹ Sakeo ega e'ai keagu papiiau'i Iesu ega eifa oma auga aina kelogonia. Ke Iesu emai Ierusalem taonina kainagai puo, papiiau keopolaga isa Ierusalem taonina agekoko aisama, fiakoa mo Deo ega agofa'a mamaga agepa'uegenia keoma. Ega puo Iesu enini'ani aeapakipo, papiiau Deo ega agofa'a ala feke'ima oma auga fouga palapoleai eifania.

¹² Ke ega nini'aniai papiiau epaini'i einaka, “Au akaiki'a aga'o lopia ifagai emauni auga, afu agoma ipauma elao egae ifo faugai kin ega isapu feafia ke femue femai eoma.

13 Ega puo ega pinauga au'i ou'aga eifani'i kemai ke mina* aga'o aga'o epenii'i ke epaini'i einaka, 'Lau afu agoma alalao puo moni i'ina foafia fopapinauga felaolao alamue alamai kai fopeniau pugu,' eoma.

14 "Egae kai ega'ina auga isa epua'afuni'i afu agoma elao. Kai isa ega agofa'a papiu'i isa kin femia auga kepamafua, anina akeani. Ega puo ega'ina papiu'i au isa'i keulai'i isa muninai kelao kin akaiki'a ipauma fekepaina, au ega'ina isa e'i kin faepamia keoma.

15 "Kai papiu isa kin faemia keoma mo gani-nagai, isa kin emia paisa kai emue emai afugai pugu. Ega aisama isa ega pinauga au'i moni epeni'i kepapinauga au'i, ega'ina monina ala kepapinauga oma auga feisa eoma puo eifani'i kemai.

16 "Ke ega pinauga auga eufai emai auga isa epainia einaka, 'Oi mina aga'omo lopeniiu kai lapapinauga alogai, mina ou'aga mo laagai laogeaue inamo'e,' eoma.

17 "Ega aisama au akaiki'a einaka, 'E'u pin-auga felo aumu, kapa e'ele lapeniio kai alomu ko'agai lopinauga felo pau akaiki'a lopamia puo, ega'ina pinauga afa taoni ou'aga alapenio fo'ima'i,' eoma.

18 "Ega'ina afegai pinauga auga i'oina aga'o emai eifa einaka, 'Au akaiki'a aumu, oi mina aga'omo lopeniiu kai lapapinauga alogai, mina ima mo laagai laogeaue inamo'e,' eoma.

---

* 19:13: 'Mina' aga'o auga au aga'o gafa oiso epinauga koa i'opoga afa.

19 “Ega aisama au akaiki'a einaka, ‘Oi isafa pinauga felo aumu, lopinauga felo puo ega'ina pinauga afa taoni ima alapenio fo'ima'i,’ eoma.

20-21 “Ega'ina afegai pinauga auga i'oinaga mo aga'o emai eifa einaka, ‘Au akaiki'a aumu. Oi a'ao aumu ke guamu inoka puo kapa aga'o oi apumu laa'i kai apumu lopamia. Ke kapa aga'o alofauga kai aufalao aga'o kapa felo efauga auga anina loafia. Ke moni lopeniiu auga fapapinauga felo, o fapapinauga apalania mo ganinagai lomai aisama, fofouga foafi afe'aina auga lalogo. Ega puo lamani'i alogaina emu moni alapapinaugania kai tiapuai lamokaisa laoge me'e. Ega'ina monina oi apumu auga pau inamo'e,’ eoma.

22 “Ega aisama au akaiki'a pinauga auga ega'ina epainia einaka, ‘Oi pau kapa'ina loifania auga i'opoga mo faagamuai alakapa. Oi laomai apala ikapa aumu! Oi lologo lau apalau gua'inoka au, ke kapa aga'o alafauga kai aufalao aga'o kapa felo efauga auga anina laafia looma?

23 Ega koa aisama, kapa puo moni lapeniio auga panikai aloogeisa. Moni panikai mooge koa aisama, pau lau lamai aisama, panikai epinauga afa aga'o laagai fekeogeaua faafia,’ eoma.

24 “Egae kai au akaiki'a auga, egae keapa au'i epaini'i einaka, ‘Isa ega moni imagai amoafia au epinauga felo mina ou'aga eafia auga amopenia,’ eoma.

25 “Kai papiu egae keapa au'i isa ega iifa kepamue keinaka, ‘Au akaiki'a aumu, isa mina ou'aga eafia efua!’ keoma.

26 “Kai au akaiki'a iifa epamue einaka, ‘Iifa gome maamiai laifania. Kaisau lapaina ke ainau

eafia epinauga felo auga afa felo ageafia. Ke afa felo ega'ina pau eafia koa i'opoga, ke laagai ma'o alapenia. Kaisau lapaina kai ainau aeafia aepin-auga felo auga e'ele lapenia auga mo ganinagai alaafimue pugu.

²⁷ Ke lau e'u ou au'i lau kin famia, ke isa fa'ima'i auga anina akeani au'i ma'oai amomaiseini'i inae agouai amoaupugu'i, eoma.”

Iesu Ierusalem Taonina Ekoko Kealoga-malaina Keagaga Keifugaina

(Mateo 21:1-11; Mako 11:1-11; Ioane 12:12-19)

²⁸ Iesu ega'ina palapole eifania afegai, eufai Ierusalem taonina elao kai ega imoi au'i muniai kai kelao.

²⁹⁻³⁰ Ke kelao Betani ke Betfake pagua'i kelais-
api'i iku aka Olifa keoma auga ikugai aisama, Ierusalem taonina kainagai ipauma. Ega'ina alogai Iesu ega imoi auni'i epaini'i einaka, “Folao pagua ago'aisai auga alogai fokoko, ke egae donki agu'a aga'o kai aga'o laagai aeaguaguka auga kepaaukopa eapae agoisa. Ega'ina donkina fogupuka foafia fomaiseina inae.

³¹ Ke aufalao aga'o agepa'ani penimi ageinaka, ‘Kapa puo donki ogupuka?’ ageoma koa aisama fopaina, ‘Lopia anina eani’ fooma,” eoma.

³² Ega puo ega'ina au'i eulai'i au'i kelao ke kapa'ina eifania auga i'opoga mo emia keisa.

³³ Ke donki kegupukia alogai, donki inagome auga epa'ani einaka, “Ei, oi kapa puo donki ogupuka?” eoma.

³⁴ Ke isa ega'ina auga ega iifa kepamue keinaka, “Lopia anina eani puo agupukia alaoaina,”

keoma. Ega aisama isa donki elogoaina keafia kelao.

³⁵ Isa donki kemaiseina, ke afe'i tiapui keafii'i donki laagai kepagapu pagaini'i. Egae kai Iesu kepalagaina e'agaukae donki laagai eaguka.

³⁶ Ke ekailai elao alogai papiau afe'i tiapui keafii'i keagai kekauni'i kai laa'iai epea pagai.

³⁷ Ke Iesu eake elao Olifa ikuga keagaga niegai aisama, ega imoi ma'oai ke muninai kepea au'i fofouga la'afou akaiki'agai, Iesu mirakulo ekapai'i ma'oai ifo'i maa'iai keisa'i puo, ega'ina alogamagai aiso'i gomegai ke'ina keagaga Deo keau afagaina keinaka,

³⁸ “Lopia akagai kin emai auga Deo eegai kapa felo'i eafi'i,”

keoma.

Ke keifa pugu keinaka,

“Ufai Deo ke papiau aagoai fou gagagaoni'i,

ke au'oniai Lopia Au Akaiki'a apamia aau afagaina,”

keoma.

³⁹ Kai papiau Iesu kin kepamia iina keau afagai oma auga, la'afou alogai Faliseo au'i isa'i anina akeani puo Iesu kepainia keinaka, “Pamalele aumu, emu imoi ke emu papiau ma'oai mofina'i ega fakeifa oma,” keoma.

⁴⁰ Kai Iesu einaka, “Iifa gome maamia laifania. Isa komo akeoma koa aisama, kepo inamo'e'i akeagaga akeau afagainiau. Ega puo isa afalapai'i komo afakeoma,” eoma.

Iesu Ierusalem Taonina Apepega Epa'aua

⁴¹⁻⁴² Ke Iesu papiau fou kelao Ierusalem taonina kelaisapia alogai, maaga elao taoni eisa

aisama eapepe einaka, “Ierusalememe taonina papiaumi, i'ina kina'i aga'ogai kapa'inai Deo oi fou gagao fokapa auga amologo koa aisama, fefelo alogaina. Kai paukai mo ganinagai amologo koa aisama fefelo alogai. Kai Deo oi maamia eogefake puo alogo.

⁴³⁻⁴⁴ Ke lau lamai auga Deo oi emai penimi fepalagainimi eoma koa i'opoga. Kai oi ega'ina auga alogo felo. Ega puo oi emi laomai apala afa agoafia. Oi emi ou au'i akemai Ierusalememe taonina pouga akaiki'a akeapa lofeimi, afu kiu'i ma'oai akeapa, akeaipe kegaunimi akeoma auga kina agemai. Egae kai emi taoni alogai akekoko oi ke gaumi fou akeafimi a'isaai akegapukimi, ke taoni pougai akefounimi. Ke taoni fofouga akeauoka afe'aina puo kapa aga'omo mo ganinagai kepo laagai afaekauau afaeka,” eoma.

Iesu Deo Ega E'a Alogai

(Mateo 21:12-17; Mako 11:15-19; Ioane 2:13-22)

⁴⁵ Egae kai Iesu elao Deo ega e'ai ekoko aisama, papiau ma'o egae e'i amu ke'afa'afalaini'i eisa'i. Ega aisama e'ina afa'afa au'i euoka'i.

⁴⁶ Ke epaini'i einaka, “Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma: ‘Lau e'u e'a auga megamega afuga.’[☆] Kai oi auga megamega afuga, ‘painao au'i afu'i opamia,’ ” eoma.

⁴⁷ Ega'ina afegai Iesu aufa kina Deo ega e'a alogai papiau epamaleleni'i. Kai papiau epo'iai sakedote lopia'i ke Moses ega iifa pamalelega au'i, ke papiau ke'ima'i au'i fou ke'opoisa Iesu kegaaupugua keoma.

[☆] **19:46:** Aisaea 56:7

⁴⁸ Kai papiâu ma'oi Iesu ega iifa anina keani ke kainai kepea puo, kegaaupugua keagaga aga'o kekapunia kai aekaini'i.

20

Iesu Isapu Kapagai Epamalele Auga Pa'anina (Mateo 21:23-27; Mako 11:27-33)

¹ Kina aga'ogai Iesu Deo ega e'a alogai Deo ega iifa faunina papiâu epamaleleni'i ke einogonia. Ega'ina alogai sakedote lopia'i, Moses ega iifa pamalelega au'i, ke au akaiki'a'i isafa fou kemai.

² Ke isa Iesu kepainia keinaka, "Isapu kapagai i'ina kapa'i lokapa'i, ke kai isapu epeniio ega koa lokapa auga maamaisai foifania?" keoma.

³⁻⁴ Ega aisama Iesu einaka, "Lau isafa oi pa'ani aga'o alapenimi. Ioane ega inogo ke baptismo epipeni auga ufai Deo eegai emai, o papiâu aumauni ee'iai emai auga maauai amoifania malogo?" eoma.

⁵ Ega aisama isa ifo'i mo epo'iai keifa keinaka, "I'a Ioane ega isapu ufai Deo eegai emai agaoma koa aisama, isa i'a agepa'ani peni'a ageinaka, 'Kapa puo isa alopako'ania?' ageoma.

⁶ Kai i'a agaifa, isa ega isapu papiâu aumauni ee'iai emai, 'agaoma koa aisama, papiâu i'a kepoi akefoupugui'a, gome papiâu ma'oi Ioane profeta auga kepako'ania," keoma.

⁷ Ega puo isa iifa kepamue keinaka, "Lai Ioane ega isapu kapai emai auga alalogo," keoma.

⁸ Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, "Ega koa aisama, lau isafa isapu kapagai i'ina kapa'i lakapa'i auga, oi maamia'i afalaifania," eoma.

*Ago Kepapinauga Ke Afa Keoge Au'i Palapole'i
(Mateo 21:33-46; Mako 12:1-12)*

⁹ Egae kai Iesu i'ina palapole papiiau maa'iai eifania einaka, “Au aga'o fino ago ekapaisa ke fino efauni'i efua aisama, pinauga papiiau'i isa'i epa'ima'i kepapinaugania. Kai isa ifo auga ekailai afu i'oina elao egae eagu epo emaefa.

¹⁰ Ke fino ani'i eoge'i, ke i'afe kina ekainia aisama, fino ago inagome auga ega pinauga auga aga'o eulaisa elao, fino ago epa'ima'i au'i, fino ani'i afa fekepenia femaiseini'i eoma. Kai ega'ina au'i isa ega pinauga auga keauniia, ke ima maini keumue.

¹¹ Ke fino ago inagome ega pinauga auga i'oinaga mo aga'o eulaisa elao pugu. Kai isa isafa keauniia kepameagaina ke ima maini keumue.

¹² Ega aisama fino ago inagome ega pinauga auga i'oinaga mo aga'o eulaisa elao pugu. Kai isa faaga kepalifu alogaina keafia fino umagai kepiulaisa.

¹³ “Ega aisama fino ago inagome auga, ifo mo eifa einaka, ‘Kapa'ina fakapa? Lau gau anina laani alogaina auga alaulaisa. Laopolaga isa auga akepalopiania fino anina afa kepenia,’ eoma.

¹⁴ “Ega puo au gauga eulaisa elao, ke fino ke'ima au'i isa keisa aisama, ifo'i mo epo'iai kapa'ina fekekapa auga fouga keifania keinaka, ‘Isa fino ago inagome auga gauga puo, muni fino ago inagome auga agemia. Ega puo agaaupugua aisama, fino ago i'ina i'a apu'a agemia,’ keoma.

¹⁵ Ega kainai keafia fino umagai kepiulaisa keaupugua.”

Iesu ega'ina palapole eifania efua aisama, papiau epa'ani peni'i einaka, “Ega koa aisama, fino ago inagome auga isa faaga'iai kapa'ina agekapa ooma?”

¹⁶ Isa ifo agemue agelao fino ago epa'ima'i au'i ageaupugu'i, ke fino ago papiau i'oi'i agepeni'i ake'ima,” eoma.

Papiau Iesu iina eifa oma aina kelogonia aisama, kelogo isa au akaiki'a'i fou'i eifania puo keifa keinaka, “Iina koa afaemia!” keoma.

¹⁷ Ega aisama Iesu papiau maa'i alo ipauma eisa kai epa'ani peni'i einaka, “Deo ega iifa puk-agai i'ina iifaga ekae auga kapa'ina eifania?”

“E'a ipaapa au'i kepo uu'uga keumakalaina auga,

kiuga uu'uga kapula ipauma emia.’ *Sam*
118:22

¹⁸ Ke kepo ega'ina ega isapu akaiki'a. Ega puo kaisau ega'ina kepo ageumakalaina afaepako'ania auga, ega laomai apala afa ageafia. Ega'ina auga kapa aga'o kepo laagai e'ualai emu'amu'a koa i'opoga, isa kepo ega'ina laagai age'ualai aisama ageaumu'a afe'aina. Ke kaisau ega laomai apala afa puogai, kepo ega'ina isa laagai age'ualai koa aisama, isa ageaumu'a aeapu koa agemia,” eoma.

¹⁹ Ega aisama Moses ega iifa pamalelega au'i ke sakedote lopia'i fou kefiaisakoa mo keaga aga'o kekapunia Iesu kegaafia kegagope keoma. Gome Iesu palapole ega'ina eifania auga isa fou'i eifania auga kelogo. Kai isa papiau kemani'iaini'i puo Iesu akeafia akegopeisa.

Tax Isoge Pamalelega
(Mateo 22:15-22; Mako 12:13-17)

²⁰ Ega'ina afegai Moses ega iifa pamalelega au'i ke sakedote lopia'i fou Iesu kapa aga'o afeifa apalania aisama, fekeafia Roma kafanaga imagai fekepaaua ega isapuai fepa'ani penia keoma. Ega puo papiau isa'i keulai'i pifogeai papiau felo'i koa kekagakaga kai, Iesu kapa'ina ekapaisa ke eifani'i auga alo'i ko'agai keagu keagouka.

²¹ Ega'ina alogai Moses ega iifa pamalelega au'i ke sakedote lopia'i fou au keulai'i kelao au'i, Iesu kepa'ani penia keinaka, “Pamalele aumu, lai alogo oi kapa ma'oai opai'i mo loifani'i, ke lopa-maleleni'i. Ke oi ulalu ma, lopia ma aumai ma ganinagai, ma'oai eemaisai i'opoga mo lokapa, Deo ega keaga, ke ega iifa ko'a auga kai'iai mo lopakai'i lopamalelenimai.

²² Kai pa'ani aga'omo agapenio. Roma lopia fa'a akaiki'a Sisa ega tax apenia auga Moses ega iifa kainai felo o apala?” keoma.

²³ Kai Iesu isa e'i nini'ani ikifagai kegapaoa keoma auga elogo puo epaini'i einaka:

²⁴ “Silifa monina aga'o amopakinaisau maisa,” eoma. Ke moni kemaiseina kepeniia eisa aisama, epa'ani peni'i pugu einaka, “Kaisau lalauga ke aka fou moniai keogeisa oisa?” eoma.

²⁵ Ke isa iifa kepamue keinaka, “Sisa lalauga ke aka fou,” keoma.

Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Ega koa aisama, kapa'ina Sisa apuga auga, Sisa fopenia, ke kapa'ina Deo apuga auga, Deo fopenia,” eoma.

²⁶ Iesu isa e'i iifa ega epamue oma aina kelogonia aisama, kekauai alogaina keopofua. Ke Iesu

la'afouai kapa'ina eifania auga ega nini'aniai fekepaoa keoma kai aekaini'i puo, keagu komo mo keoma.

Maunimue Afegai Amage Laa'i
(*Mateo 22:23-33; Mako 12:18-27*)

²⁷ Ega'ina afegai Saduseo ikupuga papiau'i, papiau maeai afakemaunimue keoma au'i isa'i Iesu eega kemai.

²⁸ Ke Iesu kepa'ani penia keinaka, “Pamalele aumu, Moses ega iifa ufainagai lai faumaisai epapua eifa, au aga'o aaga eamage imoi laa'i kai emae koa aisama, isa afuafu ega'ina feakafania, ega koa aaga gauga aga'o fepamauga eoma.

²⁹ Pau amoopolaga, famili aga'ogai maguae au'i imagea kuagai gua keagu. Kai au fa'aniauga eamage kai imoi laa'i emae.

³⁰⁻³¹ Fa'aniauga muninai emauni auga afuafu ega'ina eakafania, ke isa isafa imoi laa'i emae. Ke isa augai aga'o auga isafa afuafu ega'ina eakafania kai, isa isafa imoi laa'i emae. Ke ega koa i'opoga mo emia elao, afifua isafa afuafu ega'ina eakafania kai imoi laa'i emae.

³² Ke fuagai ipauma afuafu isafa emae.

³³ Ega koa emia kai, pau isa au'i imagea kuagai gua afuafu ega'ina keakafania puo, maunimue kina agemai aisama, kaisau afuafu ega'ina akafa ipauma agemia?” keoma.

³⁴ Ega aisama Iesu einaka, “I'ina agofa'a papiau'i auga keamage ke kepaamage'i.

³⁵ Kai papiau keopolaga muni maeai akemaunimue ke ufai akeagu agekaina keoma au'i, afakeamage o afakepaamage'i.

³⁶ Ega'ina au'i agelo koa i'opo'i puo afakemae-mae. Ke maeai akemaunimue kainai Deo gauga ipauma'i akemia aoniamo.

³⁷ Ufainagai au aga'ogai lo eufa alogai, Lopia Deo Moses eapakina penia. Ega aisama ufu'a apa'a Abraham, Aisak, ke Iakobo fou kemae efua kai Moses Lopia eifaga, 'Abraham, Aisak, ke Iakobo e'i Deo' eoma. Ega'ina auga Deo ega iifa pukagai epapua ekae. Ega puo Moses isafa, papiiau maeai akemaunimue auga epakinai'a.

³⁸ Ke Abraham, Aisak, ke Iakobo fofouga kemae kai kemaunimue Deo fou keague auga Moses elogo puo, ega eifa oma. Ega puo Deo auga mae papiiau'i e'i Deo laa'i kai, kemae kai kemaunimue keague au'i e'i Deo," eoma.

³⁹ Moses ega iifa pamalelega au'i isa'i, Saduseo e'i opola anina akeani au'i Iesu ega eifa oma aina kelogonia aisama, keifa keinaka, "Pamalele aumu, lonini'ani felo alogaina," keoma.

⁴⁰ Ega'ina afegai Iesu ega logo akaiki'a ipauma kai aga'o fou akeakekua auga afaekaina keisa puo, pa'ani aga'o akepenia pugu.

Mesaia Auga Kai Gauga?

(Mateo 22:41-46; Mako 12:35-37)

⁴¹ Egae kai Iesu Moses ega iifa pamalelega au'i ma'oai epaini'i einaka, "Ala koa i'opoga papiiau keifa Mesaia auga Davide okogai emai auga keoma?"

⁴²⁻⁴³ Gome ufainagai Davide ifo Deo ega iifa puka Sam alogai iina epapua oma:

"Lopia lau e'u Lopia epainia einaka,
"Kaiuai moagu mo felalao

emu ou au'i ifemu guagai alaoge'i alogafapi'i," ' eoma. *Sam 110:1*

⁴⁴ Davide Mesaia eifaga 'Lopia' eoma kai ala koa i'opoga papiaua Mesaia Davide okogai emai auga keoma? Mesaia auga Davide okogai mo aemai kai, isa isafa Davide ega Lopia.

Moses Ega Iifa Pamalelega Au'i Foisa Felo'i
(*Mateo 23:1-36; Mako 12:38-40; Luka 11:37-54*)

⁴⁵ Papiaua ma'oi Iesu aina kelogologo kai, Iesu ega imoi epaini'i einaka:

⁴⁶ "Moses ega iifa pamalelega au'i foisa felo'i. Isa auga au akaiki'a'i fekepamia'i keoma puo, au akaiki'a'i tiapu maefa'i kei'iuka'i mo tiapu'i kei'iuka'i. Ke afa'afa afu'iai papiaua isa mo fekepamegoni'i auga anina keani alogaina. Ke anina keani la'afou afu'iai au akaiki'a'i mo fekeagu keoma au'i mo afu'iai keagu. Ke miamia alo'iai au akaiki'a'i mo fekeagu keoma au'i mo isafa afu'iai keagu.

⁴⁷ Ega'ina mo laa'i kai, isa pifogeai afuafu e'i amu keanianilaini'i, ke papiaua kegaisa'i keoma puo, megamega maefa'i ipauma'i keifani'i. Deo papiaua ega koa'i au'i e'i laomai apala'i kainai, afa apala ipauma agepeni'i," eoma.

21

Afuafu Ega Moni Deo Epalao Penia
(*Mako 12:41-44*)

¹ Iesu Deo ega e'ai eagukipo ega imoi maa'iai ega'ina iifaga eifaifania kai, ekiakae pa'amua'amu au'i e'i amu Deo kepapalao penia afugai keoge'i auga eisa'i.

² Ke ulalu afuafuga aga'o isafa emai kopa moni'i auni'i eoge'i auga eisa.

³ Ega aisama Iesu ega imoi epaini'i einaka, "Iifa gome maamiai laifania. Papiâu ma'o moni keogeisa kai ulalu afuafuga ega pipeni auga papiâu ma'oai e'i pipeni eka'egaina.

⁴ Gome i'ina papiâu'i ma'oai e'i pa'amu'amu amu'i epo'iai moni keafilai'i keoge'i. Kai i'ina afuafuga ulalu ipauma, ke kopa moni'i auni'i mo eegai keka isa fekepalagaina auga eafii'i Deo epalao penia," eoma.

*Muni Kapa'ina Agemia Auga Fouga
(Mateo 24:1-21; Mako 13:1-19)*

⁵ Egae kai Iesu ega imoi isa'i papiâu e'i pipeni moninai ke kepo felo'i ipauma'iai Deo ega e'a kekapaisa, iisa efelo alogaina auga fouga keifa. Kai Iesu eifa einaka:

⁶ "Pau kapa'ina inae oisa auga, muni isauoka kina agemai aisama, kepo ma'oai akeafi'i akepiulai'i, ke kepo aga'omo mo ganinagai, kepo i'oina aga'o laagai afaekauau," eoma.

⁷ Iesu ega eifa oma aisama, ega imoi isa kepa'ani penia keinaka, "Pamalele aumu, gaika kina i'ina kapa'i akemia? Ke gou kapa agemia, lai agepalogonimai ega'ina kina emai ekainia agaoma?" keoma.

⁸ Ke Iesu einaka, "Muni papiâu ma'o akepifoge lau akauai akemai, isa lau akeoma, ke ega'ina kina emai efua akeoma. Kai oi foisa felo fakefogeimi muni'iai folopea.

⁹ Ke ifani agemia, ago i'oina i'oina fou epo'iai, a'oa'o akaiki'a'i ipauma'i akemia a'o'i agologoni'i aisama, kina fua emai efua auga mani'ina folopa'aua. Ega'ina kapa'i au'i fekemia kakaua kai, agofa'a ega fua auga muni kai agemai,” eoma.

¹⁰ Egae kai Iesu epaini'i pugu einaka, “Agofa'a fofouga alogai ago, ago fou akepipaini, ke kin, kin fou akepipaini.

¹¹ Ke kafokau akaiki'a'i, magea akaiki'a'i, ke isafa apala'i akemai afu i'oi'i i'oi'i papiau'i akepalifu'i. Ke mani'i kapa'i akemia, ke ufa guagai mirakulo gou'i akaiki'a'i akemia papiau akepamani'ini'i.

¹² “Kai ega'ina kapa'i ma'oi akemia koa kai, oi lau akau opako'ania kainai papiau oi akeafi apalanimi. Ke akelaoainimi la'afou afu'iai iifa agopakaisa, ke tipula afu'iai akepatipulanimi. Ke akeafimi kin ke kafana fou ee'i akelaoainimi iifa agopakaisa.

¹³ Oi isa ago'iai agoapa iina koa faagamiai akemia aisama, ega'ina laoga maina agepalagainimi lau fou alao amai auga fouga isa maa'iai agoifafoua.

¹⁴⁻¹⁵ Kai lau oi kapa'ina foifania auga alapalagonimi agoifania ke ikifa isafa alapenimi. Ega koa ega'ina papiau'i fou iifa agopakaisa kai afaekaini'i, ke fou agoakekua kai afaekaini'i paisa. Ega puo muni kapa'ina akemia alogai, ifomi iimi ala agooge oma auga opopo folopa'aua.

¹⁶ Ke oi ifomi inami, amami, aami akimi fou omauni au'i, ke aami akimi, ke ekefa'ami mo ganinagai oi akeafimi papiau ima'iai akepaaumi,

ke ake'afa'afalainimi. Ke ega'ina papiau'i oi isami akeaupuguimi.

17 Ke lau puouai papiau ma'oai alo'i ko'agai oi animi afakeani.

18 Kai Deo afaelogoainimi koa aisama, fufumi aga'omo mo ganinagai afakeafi opogaina.

19 Ega kainai alomi fopakapulania, lau eeuai foafia'ama, ega koa agu pagai maunina agoafia," eoma.

20 Ke Iesu eifa pugu einaka, "Oi ifani au'i Ierusalem taonina akeapa lofe agoisa'i aisama, agologo Ierusalem isauoka kina auga emai efua agooma.

21 Iudea agogai keagu au'i fekepiu iku afuga fekelao. Ke Ierusalem taonina keagu au'i taoni fekepua'afuga, ke taoni afegai keagu au'i taoniai fakekoko.

22 Gome ega'ina kina auga, ufainagai profeta Deo ega iifa pukagai kepapua kakaua koa i'opoga mo agemia, Deo ega logoai Ierusalem taonina papiau'i e'i laomai apala'i afa agepeni'i.

23 Ega'ina kina'iai Ierusalem taonina papiau'i Deo ega guakupu afa agepeni'i puo, kiekie akaiki'a ipauma agemia. Ega kainai papie inae'iai au'i, ke papie imoi kepa'u'i au'i fou fekefiakoa fekepiu auga afaekaina puo, kiekie akaiki'a akeafia.

24 Ega'ina papiau'i isa'i ifani a'ifa'iai akeaupugu'i, ke isa'i tipula au'i koa i'opo'i akeafi'i ago i'oina i'oina akelaoaini'i. Ke Iudea papiau'i laa'i au'i ife'iai Ierusalem taonina akegafamu'a. Ke akepalifu afe'aina agelaolao taoni alogai Iudea papiau'i laa'i au'i agepogu,

Ierusalememe taonina isa ake'ima,” eoma.

Iesu Agemai Pugu Auga Fouga

(Mateo 24:29-31; Mako 13:24-27)

²⁵ Iesu eifa pugu einaka, “Ufai kina, gafa, ke mi'imi'i faaga'iai gou akemia. Ke aagoai a'u agemoge goiso akaiki'a'i ipauma'i akemia a'oa'o akaiki'a ipauma akekapa aisama, agofa'a fofouga papiau'i akeopopo alogaina, kapa'ina fekekapa auga afakelogo.

²⁶ Ke kina, gafa, ke mi'imi'i fofouga akepigugu puo, muni aagoai kapa'ina agemia auga akelogo kainai akemani'i alogaina akemae'afu.

²⁷ Ega'ina kinagai Papiau Aumauni Gauga is-apu ke Deo ega eaea akaiki'a ipauma fou ageafi'i apuapuai agemai akeisa.

²⁸ Kai pau laifani'i au'i kapa'i ake'ina akemia aisama, Deo kaniami ageagamauga kina emai kainagai puo, fofua fo'ue foapa fo'ima,” eoma.

Au Aka Fik Palapole

(Mateo 24:32-35; Mako 13:28-31)

²⁹ Egae kai Iesu i'ina palapole eifania einaka, “Maami galao au aka fik, ke au ma'oai isafa amoisai'i.

³⁰ Isa gagau'i mama'i keoge'i aisama, ifomi maamiai oisa'i ologo, inipo aupu agemai kina ekainia ooma.

³¹ Ega koa i'opoga, pau lau kapa'ina mo laifani'i au'i akegama agoisa'i aisama, Deo ega agofa'a kina emai ekainia auga fologo.

³² “Iifa gome mo maamiai laifania. I'ina papiau'i agofa'ai keaguega kai i'ina kapa'i ma'oai akemai akeko'a kai akemae.

³³ Ufa aagoa fou laa'i akemia kai lau e'u iifa auga laa'i afakemia, akeka aoniamo," eoma.

Ifomi Fo'ima Feloimi

³⁴ Ke Iesu eifa pugu einaka, "Oi miamia ma'o, inuinu, ke aagoa amu'i mo agoguakaeaini'i alo-gai, afolologo Deo afa apala agepipeni auga kina fiakoa mo agemai, agepakauainimi agepaoaimi. Ega'ina auga anina alaani kainai ifomi fo'ima feloimi laoma.

³⁵ Gome ega'ina kinagai Deo agofa'a papiau'i fofouga e'i laomai apala afa agepeni'i.

³⁶ Oi muni kapa'ina akemia au'i ee'iai fopi-aukoko, ke Papiau Aumauni Gauga agogai agoapa aisama, afa apala faepenimi laoma. Ega puo aufa kina ifomi fo'ima feloimi, fomegamega fofua foagu," eoma.

³⁷ Ega'ina kina'iai aufa kina Iesu Deo ega e'ai epamalele ke egapigapi aisama, elao iku aka Olifa keoma auga ikugai elaagai.

³⁸ Kai papiau ma'o Iesu aina kegalogo keoma puo, amagai ipauma kelao Deo ega e'ai kekoko keagu.

22

Judea Au Akaiki'a'i Au'i Iesu Isaupugua Kefagaisa

(Mateo 26:1-5, 14-16; Mako 14:1-2, 10-11; Ioane 11:45-53)

¹ Egae kai palafa ipaufuga mulamula laa'i kai palafa maini mo keania auga miamiaga aka Pasover emai ekaialiali.

² Ega'ina alogai sakedote lopia'i ke Moses ega iifa pamalelega au'i fou papiau kemani'iaini'i kainai, ogefakeai Iesu fekeaupugua keoma keagaga kekapunia.

³ Ega aisama Iesu ega apostolo 12 epo'iai aga'o aka Judas Iskariot keoma auga alogai Satani ekoko.

⁴ Ke isa sakedote lopia'i ke Deo ega e'a ke'ima kaniagai au'i ee'i elao, Iesu ala age'afa'afalai oma auga fouga keifania.

⁵ Ega aisama ega'ina papiau'i alo'i egama alogaina, ke kelogo moni fekepenia keoma.

⁶ Ke isa kapa'ina keifania auga Judas felo eoma puo aina'i eafia. Ke elao keaga aga'o ekapunia la'afou afaemia aisama, Iesu fe'afa'afalaina isa ima'iai fepaaua eoma.

Pasover Fo'amaga Kepafua Eka

(Mateo 26:17-25; Mako 14:12-21; Ioane 13:21-31)

⁷ Ega'ina afegai palafa ipaufuga mulamula laa'i kai, palafa maini mo keania miamiaga aka Pasover ke sipi gauga Deo kepa'a penia auga kina emai ekainia.

⁸ Ega aisama Iesu ega apostolo Peto, Ioane auni'i epaini'i einaka, “Amoufai amolao i'a fau'aisai Pasover miamiagai fo'ama agaania auga opafua gaka,” eoma. Egae kai eulai'i kelao.

⁹ Ega aisama isa Iesu kepa'ani penia keinaka, “Anina loani kapai ega'ina fo'amaga fapafua feka looma?” keoma.

¹⁰ Ke Iesu einaka, “Agolao Ierusalem taoninai agokoko mo alogai, au aga'o oga eafia fei

eakoaua epuaisa auga fou agopiaogai. Isa muni-nai folao e'a kapagai agekoko auga foisa.

¹¹ Egae kai folao e'a inagome auga fopaina foinaka, 'Pamalele auga epa'ani, lau e'u imoi fou Pasover miamiaga fo'amaga faania laoma kai, lai fofougai agaani auga afuga kapai?' fooma.

¹² Ke isa e'a au'oniai, afu akaiki'agai amu ma'oai epafua'i auga agepakinaimi. Ke folao egae miamia fo'ama'i fopafua'i fekeka," eoma.

¹³ Ke Peto Ioane auni'i kelao, ke Iesu kapa'ina maa'iai eifania auga i'opoga mo emia keisa. Ega puo egae Pasover fo'amaga, ke amu ma'oai kepafua'i keka.

Iesu Ega Imoi Fou Keaniani Fua

(Mateo 26:26-30; Mako 14:22-26; 1 Korinto 11:23-25)

¹⁴ Egae kai aniani kina maaga ekainia aisama, Iesu ega apostolo 12 fou kelao teipoloai keagukipo.

¹⁵ Ke Iesu isa epaini'i einaka, "Iifa gome maamiai laifania. Lau alakiekie koa kai oi fou Pasover miamiagai faaniani auga alou ko'agai anina laani.

¹⁶ Gome lau oi fou afalaaniani pugu agelao Pasover miamiaga pau aagoai akapa, Deo kaniami ageagamauga auga gouga muni ufai ko'a ipauma mo agemia kai fou agaani pugu," eoma.

¹⁷ Egae kai Iesu fino kaputina eafia Deo maagai tenkiu eifania kai epaini'i einaka, "Fino kaputina i'ina amoafia epomia amo'ea amoinu.

¹⁸ Gome fino i'ina au puagai emai auga afalainu pugu agelaolao muni Deo ega logoai kapa ma'oai

akefua afegai, Deo ega agofa'ai kai alainu pugu,” eoma.

¹⁹ Egae kai palafa eafia Deo maagai tenkiu eifania, efaipoga kai ega imoi epaini'i einaka, “I'ina palafaga auga lau imaaui oi faumiai alapipeni auga. Muni iina koa agokapa aisama, foopolaniau kai fokapa,” eoma.

²⁰ Ega koa i'opoga, keaniani efua aisama Iesu fino kaputina eafiake kai ega imoi epaini'i einaka, “I'ina fino kaputina auga oi faumiai lau ifau agefaka auga. Ke Deo oi fou epomia pako'a kapula iifaga mamaga gouga lakapaisa.

²¹ Kai amoisai! Epomia aufalao aga'o lau age'afa'afalainiau auga isafa inae fou aague. Ega'ina auga lau fou fo'ama aga'omo agania auga.

²² Papiu Aumauni Gauga auga Deo ega lo-goai femae eoma puo agemae kai, kaisau isa age'afa'afalaina auga, Deo isa afa apala ipauma agepenia,” eoma.

²³ Ega aisama Iesu ega apostolo ifo'i mo epo'iai kaisau ega koa agekapa auga pa'anina kepa'ani.

²⁴ Ke isa epo'iai papiu maa'iai kaisau au akaiki'a agemia auga isafa akekua kepa'aui.

²⁵ Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Agofa'a papiu'i e'i kin isa kelopialaini'i, ke isapuui papiu ke'ima'i au'i ifo'i keifani'i papiu fau'iai kapa felo'i mo kekapa'i au'i keoma.

²⁶ Kai oi auga ega'ina papiu'i koa folomia. Oi epomia kaisau Deo maagai au akaiki'a gamia eoma auga ifo e'ele fepamia. Ke kaisau papiu e'ima'i auga, papiu feopolani'i fau'iai fepin-auga.

²⁷ Amoisa! I'ina papiaui i'epo'iai kaisau auga au akaiki'a ooma? Eagukipo eaniani auga, o fo'ama e'ea auga? Iifa gome eagukipo eaniani auga au akaiki'a. Kai lau oi epomiaui fo'ama i'ea auga koa i'opoga lamia oi faumiai lapinauga.

²⁸ Lau kina apala'i alo'iai lakoko i'opo laafi'i mo ganinagai, alopua'afuniaui fou kai'alao aagu.

²⁹ Ke Amau ega agofa'a lau epeniaui fa'ima eoma koa i'opoga, oi isafa apumi alapenimi ago'ima.

³⁰ Ega koa oi lau e'u agofa'ai fou faagu faaniani, ke papiaui fo'ima'i isapuga foafia foagu, Israel ikupuga 12 papiaui e'i laomai afa fopeni'i laoma," eoma.

Peto Iesu Agepuniaiaina Auga Fouga

(Mateo 26:31-35; Mako 14:27-31; Ioane 13:36-38)

³¹ Egae kai Iesu Saimon eifaga kai epainia einaka, "Saimon, Saimon akiuagai, Satani Deo egoi penia elogo oi palafa kepagopo koa i'opoga fe'opoiso eoma.

³² Kai Saimon, Satani age'opoiso alogai, kapa'ina lopako'ania auga eegai folo'ualai laoma puo faumuai lamegamega. Kai oi alo'ualai mo ganinagai, alomu agekapula alopako'aniaui pugu aisama, aamu akimu e'i pako'a fopakapulania," eoma.

³³ Kai Saimon iifa epamue einaka, "Lopia, lau lafua laague oi fotipula ma, fomae mo ganinagai fou agalao paisa," eoma.

³⁴ Ega aisama Iesu einaka, "Peto, iifa gome maamuai laifania. Pau o'olo aeagaga koa kai,

oi lau alogoniau auga puniaina oiso alopamia,” eoma.

³⁵ Egae kai Iesu isa ma'oi epalani peni'i einaka, “Oi laulaimi mo alogai, paoti, fe'a, o kamata i'oina aga'o aloafia alogai kapa aga'o eegai oafi'afu ma?” eoma.

Ke isa iifa kepamue keinaka, “Laa'i,” keoma.

³⁶ Ega aisama Iesu isa epaini'i pugu einaka, “Pau amofua amoagu paoti, o fe'a eemiai kekae koa aisama amoafi'i, ke ifani a'ifa'i eemiai laa'i koa aisama, afemi tiapu'i amo'afa'afalaini'i ifani a'ifa'i amo'afa'i.

³⁷ Gome Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma: ‘Isa laomai apala'i kekapakapa au'i epo'iai kepaapauka laomai apala ikapa auga kepamia.’[✧] Ega'ina iifaga auga pau lau faagauai ko'a mo agemia alamae. Ke iifa gome lau faagauai kapa'ina agemia kepapua auga kina emai ekainia,” eoma.

³⁸ Iesu ega eifa oma aisama, ega imoi isa kepainia keinaka, “Lopia, lai afua aague, a'ifa auni'i inamo'e moisa'i,” keoma.

Ke Iesu kapa'ina eifania auga ega imoi oko akelogo auga eisa aisama, iifa epamue einaka, “Mo'o ekainia,” eoma.

*Iesu Olifa Ikugai Emegamega Fua
(Mateo 26:36-46; Mako 14:32-42)*

³⁹ Egae kai Iesu Olifa ikuga elaolao koa i'opoga elao, ke ega apostolo 11 isafa muninai kelao.

⁴⁰ Ke kelao Iesu elaolao auga afugai kepealai aisama epaini'i einaka, “Amomegamega ega koa Satani age'opoimi aisama afolo'ualai,” eoma.

[✧] **22:37:** Aisaea 53:12

41 Egae kai Iesu ega imoi epua'afuni'i, kepo kepiuga elao e'ualai koa i'opoga epo, egae ean-ife'u emegamega einaka;

42 “Amau, anina loani koa aisama, i'ina kiekie akaiki'a kaputina eeuai moafia. Kai lau anina laani auga faaikapa kai oi anina loani auga mo gaikapa,” eoma.

43 Ega aisama ufai agelo aga'o isa eapakina penia alo epakapulanina.

44 Iesu faagagai kapa'ina agemia auga eopolaga ekiekie alogaina mo ganinagai, alo ko'a ipaumagai emegamega. Ega'ina alogai mamaoge ifa elolo koa i'opoga elolo eake a'isaai.

45 Ke Iesu emegamega efua aisama, e'ue emue ega imoi ee'i elao kai kefeu eisa'i aisama, alo emafu alogaina.

46 Ke epagoni'i kai epa'ani peni'i einaka, “Kapa puo ofeu? Amo'ue amomegamega ega koa Satani age'opoimi aisama afolo'ualai,” eoma.

Iesu Keafia Kegopeisa

(Mateo 26:47-56; Mako 14:43-50; Ioane 18:3-11)

47 Iesu ega imoi epaipaini'i kai, papiiau isa'i la'afouai Iesu ega imoi fou keagu afuga kemai. Ega'ina la'afouga auga Iesu ega apostolo 12 epo'iai aga'o aka Judas keoma auga eoge isa epapea'i kemai. Ke kemai aisama, Judas Iesu eega elao kagakaga kainai egoapia.

48 Kai Iesu Judas epa'ani penia einaka, “Judas, oi Papiiau Aumauni Gauga pigoapiiai ma fo'afa'afalaina looma?” eoma.

49 Ega'ina alogai Iesu fou keapa au'i kapa'ina agemia auga keisa aisama, Iesu kepainia keinaka,

“Lopia, oi anina loani, lai emai ifani a'ifa'iai isa amaauni'i looma ma?” keoma.

⁵⁰ Ke fiakoa mo epo'iai apostolo aga'o a'ifa efuaua, sakedote lopia fa'a ega pinauga auga aina kaina kaina efoua.

⁵¹ Kai Iesu ega imoi epaini'i einaka, “Amoa-pakipo, ega'ina folokapa,” eoma. Ke ega'ina auga aina eafi opogaina epafelo.

⁵² Egae kai Iesu sakedote lopia'i, Deo ega e'a ke'ima kaniagai au'i, ke Iudea au akaiki'a'i isa kegaafia keoma kemai au'i epaini'i einaka, “Lau painao au'i koa i'opo'i oi eemiai kelele akaiki'a aga'o lakapaisa ma puo, ifani a'ifa'i kopi fou oafii'i omai amoafiau ooma?”

⁵³ Aufa kina mo oi fou Deo ega e'ai aagu kai, imami aga'omo ganinagai faagauai aloogeaua. Kai pau Deo ega logoai Satani umina ipauma auga elogoaina fepinauga auga, kina emai efua. Ega puo kapa'ina lau faagauai amokapa ooma auga okapa,” eoma.

Peto Iesu Epuniaiaina

(Mateo 26:57-58, 69-75; Mako 14:53-54, 66-72; Ioane 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Egae kai isa Iesu keafia kegopeisa kepa-pea kelaoainia mo, sakedote lopia fa'a ega e'ai kekokoaina. Ega aisama Peto isafa isa muni'iai aakai mo epea elaoaina.

⁵⁵ Ega'ina afegai ifani au'i iifa ipakaina afuga ipuainagai lo kepaaga keagu lofe. Ega aisama Peto isafa isa fou egae keagu.

⁵⁶ Egae kala'afi ifiaoga aga'o lo eaeagai Peto eagu auga eisa. Ke isa eisa felo aisama eifa

einaka, “I'ina auga Iesu fou keagu auga aga'o,” eoma.

⁵⁷ Kai Peto epuniaia einaka, “Laa'i, lau isa alalonia,” eoma.

⁵⁸ Ke keagu afa'agamo aisama, aufalao aga'o Peto eisa felo puo epainia einaka, “Oi isafa Iesu ega imoi aga'o,” eoma.

Kai Peto iifa epamue einaka, “Lau laa'i!” eoma.

⁵⁹ Ke kina maaga aga'o elao afegai, aufalao i'ooina aga'o Peto ega nini'ani a'o elogonia aisama eifa fa'i'i einaka, “I'ina auga Kalilea auga. Ko'a ipauma isa Iesu fou kelao kemaimai auga aga'o,” eoma.

⁶⁰ Kai Peto iifa epamue einaka, “Laa'i, oi kapa'ina loifania auga oko alalogo!” eoma. Peto enini'ani laolao kai o'olo eagaga.

⁶¹ Ega aisama Lopia Iesu egae eapa e'afoaipini maaga opainai elao Peto eisa. Ke fiakoa mo Peto Lopia ega nini'aniai eifa, ‘Pau o'olo aeagaga koa kai lau alopuniaiaianiau oiso alopamia,’ eoma auga iifaga eopolaga.

⁶² Ega aisama Peto ega'ina afegai epealai elao afegai kai eapepe alogaina.

Ifani Au'i Iesu Kepa'aua Keaunია
(Mateo 26:67-68; Mako 14:65)

⁶³ Ifani au'i Iesu ke'ima au'i ke'ina Iesu kepa'aua ke keaunია.

⁶⁴ Ke maaga tiapuai kemokaisa kai kepa'ani penia keinaka, “Kaisau oi eaunio auga profeta koa momia moifania,” keoma.

⁶⁵ Ke ega'ina mo akekapai'i kai nini'ani apala'i isafa ma'o eegai keifani'i.

Iesu Iifa Ipakaina Afugai Kekokoaina

(*Mateo 26:59-66; Mako 14:55-64; Ioane 18:19-24*)

⁶⁶ Egani aisama, iifa ipakaina afugai au akaiki'a'i au'i, sakedote lopia'i, ke Moses ega iifa pamalelega au'i fou kemai kela'afou. Egae kai Iesu kemaiseina ago'iai kepaapa.

⁶⁷ Ke kepa'ani penia keinaka, “Oi Mesaia koa aisama maamaisai moifa gomeisa mo,” keoma.

Ke Iesu einaka, “Lau alaifa gomeisa mo ganinagai, afolopako'aniau.

⁶⁸ Ke Mesaia kaisau auga pa'anina alapa'ani koa aisama, e'u iifa afa afolopamue.

⁶⁹ Kai pau iina kina agelao alogai, Papiiau Aumauni Gauga Deo isapu akaiki'a ipauma auga, ima kaina kainai ageagu agoisa,” eoma.

⁷⁰ Ega aisama ma'oi Iesu kepa'ani penia keinaka, “Ega koa aisama, oi Deo Gauga ma?” keoma.

Ke Iesu einaka, “Oi oifania auga ko'a. Lau Deo Gauga paisa,” eoma.

⁷¹ Ega aisama keifa keinaka, “Ifo akegai eifa isa Deo Gauga eoma. Ega'ina auga Deo eegai eifa apala puo femae. Lai ifomai ainamaisai eifa a'o alogonia efua. Ega puo papiiau aga'o isa fepa'ani penia ifo fougua feifania pugu auga apamafua,” keoma.

23

Iesu Pilato Agogai Iifa Epakaisa

(*Mateo 27:1-2, 11-14; Mako 15:1-5; Ioane 18:28-38*)

¹ Egae kai la'afou fofougai ke'uegekae Iesu keafia kelaoaina Roma kamanina kafanaga Iudea papiâu'i e'ima'i auga aka Pilato agogai kepaapa.

² Ke ke'ina Iesu kapa'ina ekapaisa auga fougâ iifa ipakainai keifania keinaka, “I'ina auga papiâu ekaisapu'i Sisa eegai tax fakeoge eoma. Ke isa ifo eifaga Mesaia kin aga'o eomaisa. Ega koa ekapaisa, papiâu efogei'i keaga i'oinagai kepea auga akapulaisa,” keoma.

³ Ega aisama Pilato Iesu epa'ani penia einaka, “Oi Iudea papiâu'i e'i kin ma?” eoma.

Ke Iesu einaka, “E! Oi loifania koa i'opoga, lau Iudea papiâu'i e'i kin paisa,” eoma.

⁴ Ke Pilato Iesu iina epa'ani peni oma kai kapa apala aga'o ekapaisa auga aekapulaisa puo, fiakoa mo sakedote lopia'i ke la'afou papiâu'i fou epaini'i einaka, “I'ina auga fetipula koa kapa aga'o ekapaisa auga alakapulaisa,” eoma.

⁵ Kai isa keifa paisa keinaka, “I'ina auga Kalilea agogai e'ina emai inae ega pamaleleai Iudea papiâu'i keagu afu'i ma'oai elao, papiâu alo'i eaniia a'oa'o akaiki'a epa'uegenia,” keoma.

⁶ Pilato ega'ina keifania a'o elogonia aisama, Iesu Kalilea auga ma pa'anina epa'ani.

⁷ Ke Pilato Iesu Kalilea auga fougâ elogo aisama, Herod Kalilea papiâu'i e'imai'i puo eulaisa elao isa eegai oko fepakaisa eoma. Ega'ina kina'iai Herod isafa Ierusalem taoninai eagu puo eulaisa eega elao.

⁸ Herod Iesu kapa'ina ekapai'i auga fougâ elogo. Ke ifo maagai Iesu mirakulo isa'i fekapai'i

feisa'i eoma, kina ma'o eagu Iesu gaisa eoma kai aekainia. Ega puo Herod pau kina Iesu eisa aisama, alo egama alogaina.

⁹ Herod pa'ani ma'o epa'ani kai Iesu iifa aga'o aepamue.

¹⁰ Kai sakedote lopia'i ke Moses ega iifa pama-
malelega au'i Iesu fou kemai au'i Iesu kapa ko'a'i
mo ekapai'i ganinagai, iifa ipakainai pifogei
keifa kapulania.

¹¹ Ega aisama Herod ega ifani au'i fou Iesu
keisa papa, kepa'aua ke keifa apala penia. Ke
Iesu ifo kin eoma auga a'o kelogonia puo, lopia
tiapu felo kei'iuka auga tiapuga kepai'iuka kai,
keulaisa emue Pilato eega elao pugu.

¹² Herod Pilato auni'i auga ou au'i kai,
i'ina kinagai Iesu ega iifa ipakaina kainai fou
kepaekefa'a.

Pilato Iesu Femae Auga Iifaga Epaapa

*(Mateo 27:15-26; Mako 15:6-15; Ioane 18:39-
19:16)*

¹³ Egae kai Pilato sakedote lopia'i, Iudea
papiau'i ke'ima'i lopia'i, ke papiau fou eifa
kaigugu'i.

¹⁴ Ke ma'oai kemai aisama epaini'i einaka, “Oi
i'ina auga papiau efogei'i keaga i'oinagai kepea
ooma eeu omaiseina. Ega kainai lau isa oi
agomia i lapa'ani penia kai, oi isa iifa ipakainai
opaapauka auga kekelega aga'o ekapaisa auga
alakapulaisa.

¹⁵ Herod isafa isa ega kelele aga'o aekapulaisa
puo, eumue eeu emai pugu. Oi iifa ipakainai

ifomi maamiaia oisa, isa femae koa kelelega aga'o aekapaisa.

16-17 Ega puo e'u imoi akegapuka afa'agamo kai alapapealaisa,” eoma.*

18 Kai kemai egae au'i ma'oai aina'i aga'omogai keagaga keinaka, “I'ina auga moaupugua kai Barabas mopapealaisa!” keoma.

19 Barabas auga papiiau alo'i eaniia Ierusaleme taoninai kelele akaiki'a epa'uegenia alogai papiiau eaupugu'i kainai tipulai eagu.

20 Kai Pilato Iesu gapapealaisa eoma puo papiiau epaini'i pugu.

21 Kai isa keagaga paisa keinaka, “Iesu kolotiai moau'u'ua, kolotiai moau'u'ua,” keoma.

22 Kai Pilato papiiau ipaini'i oiso epamia einaka, “Kapa puo isa kolotiai amoau'u'ua ooma? Isa kelele kapa ekapaisa? Lau isa femae koa kelelega aga'o ekapaisa auga alakapulaisa. Ega puo e'u imoi akegapuka mo kai alapapealaisa,” eoma.

23 Kai papiiau Iesu kolotiai femae paisa auga aiso'i gomegai agagaga kepa'aua Pilato opo kepaefo pagainia.

24 Ega puo Pilato isa e'i pinoi kainai mo femia auga iifaga epako'ania.

25 Ega kainai Pilato kepainia koa i'opoga mo ekapaisa, au aka Barabas, papiiau alo'i eania kelele akaiki'a epa'uegenia alogai papiiau eaupugu'i auga epapealaisa. Ke Iesu isa ima'iai

---

* **23:16-17:** Papiiau isa'i 16-17 fuagai i'ina iifaga kepapua: “Pasover miamiaga kinagai tipula auga aga'o kepapapealaisa koa i'opoga pau isafa fepapealaisa.”

epaaua kapa'ina faagagai akekapa koa fekekapa eoma.

Iesu Kolotiai Keau'u'ua
(*Mateo 27:32-44; Mako 15:21-32; Ioane 19:17-27*)

²⁶ Ega'ina afegai Roma ifani au'i Iesu kolotiai kegaau'u'ua keoma kelaoaina. Ega'ina alogai Sairene taonina auga aka Saimon ega paguai emai Ierusalem taoninai ekoko aisama keafia. Egae kai Iesu koloti epuaise auga aekainia puo keafia Saimon fagogai keogeisa epuaise Iesu muninai epea.

²⁷ Ega'ina alogai papiu ma'o Iesu muninai kepea. Ke ega'ina papiu'i epo'iai papie kepea Iesu puogai keapepe kepapinapina kepealaina.

²⁸ Ega aisama Iesu e'afaoipini ega'ina papie'i epaini'i einaka, "Ierusaleme papiemi, lau puouai foloapepe kai oi ifomi ke gaumi fou puo'iai amoapepe.

²⁹ Gome kina aga'o kiekie akaiki'a kina agemai. Ega aisama oi iina agoifa oma: 'Papie keogeoge au'i ke imoi akepamauni'i au'i, ke u'u'iai imoi akepapa'u'i au'i Deo eegai kapa felo'i akeafi'i,' agooma.

³⁰ Ke ega'ina kinagai kiekie akaiki'a puo, papiu fekemae fekefiakoa akeoma iku akaiki'a'i akepaini'i akeinaka, 'Lai laamaisai amo'ualai amoaupuguimai amofiakoa,' akeoma. Ke iku e'ele'i akepaini'i akeinaka, 'Amo'ualai amofufunimai amofiakoa,' ✧ akeoma.

³¹ Pau lau auga au maaga maunina ipauma loi aeaga aefiakoa koa mo ganinagai, papiu

---

✧ **23:30:** Hosea 10:8

iina koa keafiau kefiaisakoa mo akeaupuguisau. Kai oi auga au eogogo koa i'opomi puo, ega'ina kina agemai aisama ala akeomaimi? Isa oi kiekie akaiki'a ipauma akepenimi,” eoma.

³² Roma ifani au'i Iesu kelaoaina alogai, painao au'i auni'i isafa kolotiai kegaau'u'u'i keoma puo Iesu fou kelaoaini'i.

³³ Ke kelao afu aka 'Kania Uniaga' keoma auga afugai aisama, egae Iesu kolotiai keau'u'ua. Ke painao au'i auni'i aga'o Iesu lafanina kainai ke aga'o kaina kainai keau'u'u'i.

³⁴ Ega'ina afegai Iesu eifa einaka, “Amau, kapa'ina kekapa auga akelogo puo e'i laomai apala'i mo'agegeaini'i,” eoma. Ke ifani au'i ifo'i mo epo'iai kai mo Iesu afe tiapuga fekeafia auga e'i laomai kainai ke'opoisa efua kai ke'eaisa keafii'i.

³⁵ Papiiau egae keapa kepime'e au'i, ke Iudea papiiau'i ke'ima'i lopia'i fou Iesu kepa'aua kepakafo'onia keinaka, “Isa papiiau isa'i kania'i eagamauga. Ega puo Deo isa ekinaga Mesaia koa aisama, amopua'afuga ifo kania gaagamauga amaisa,” keoma.

³⁶ Ke ifani au'i isafa kemai Iesu kepakafo'onia, fino epi'igu auga kepeniia gainu keoma.

³⁷ Ke kepainia keinaka, “Oi Iudea papiiau'i e'i kin koa aisama, ifomu kaniamu moagamauga,” keoma.

³⁸ Egae kai Iesu kania laagai i'ina iifaga kepapua keogeisa: 'Tina auga Iudea papiiau'i e'i kin,' keoma.

³⁹ Painao au'i aga'o egae fou ke'afa auga Iesu eifa apala penia einaka, “Oi Mesaia laa'i ma? Oi

loifa Mesaia looma. Ega puo ifomu ke lai fou kaniamai moagamauga!” eoma.

⁴⁰ Kai painao auga aga'o auga isa efinaisa einaka, “Oi Deo alomani'iaina ma? Gome isa oi fou afa i'opoga oafia.

⁴¹ I'a a'a laomai afa aafia auga felo, gome i'a kapa'ina apala akapaisa auga afa kainai mo aafia. Kai isa auga kapa apala aga'o aekapaisa,” eoma.

⁴² Egae kai isa Iesu epainia einaka, “Iesu, oi emu agofa'ai alokoko aisama lau foopolaniau,” eoma.

⁴³ Ke Iesu einaka, “Iifa gome maamuai laifania. Pau oi lau fou afu felo ipaumagai agu pagai afugai agaagu,” eoma.

Iesu Emae

(Mateo 27:45-56; Mako 15:33-41; Ioane 19:28-30)

⁴⁴ Iesu kolotiai keau'u'ua kinagai, kina maaga elao atiafai koa i'opoga aisama, umina akaiki'a ago fofouga eumi apua elao atiafa epagai 3 o'clock gapigapi.

⁴⁵ Gome kina eaea eapakipo aeaga. Ke ega'ina alogai Deo ega e'ai Deo mo eagu afuga tiapu ekaisapua auga tiapuga e'i'ipea auni'i emia. Ega'ina auga i'a Deo eega agalao auga keagaga epaagalaisa.

⁴⁶ Ega'ina emia afegai Iesu eagagapea einaka, “Amau, lau lalau Oi imamuai laogeaua,” eoma. Iesu i'ina iifaga eifania afegai ela'a'afuga emae.

⁴⁷ Ke Roma ifani au'i 100 e'ima'i au'i aga'o egae eapa kapa'ina mo kemia auga eisa'i aisama, Deo

eau afagaina eifa einaka, “Iifa gome i'ina auga Deo maagai alo opai ipauma auga,” eoma.

⁴⁸ Ke papiâu Iesu agemae auga fekeisa keoma kemai au'i, kapa'ina mo kemia keisa'i aisama, alo'i emafu alogaina auga gouga kekapaisa, olaga'i keauniia kemue kelao.

⁴⁹ Ke Iesu kelogo papiâu'i ma'oi kemai aakai mo keapa kai maa'i mo elao kapa'ina emia auga keisa. Ega'ina papiâu'i epo'iai papie Kalileai Iesu muninai kemai au'i isafa egae keapa, maa'i mo elao kapa'ina emia auga keisa.

Iesu Imaauga Laai Keogeisa

(Mateo 27:57-61; Mako 15:42-47; Ioane 19:38-42)

⁵⁰ Ega kinagai au aka Iosepa, Iudea agogai taoni aga'o aka Arimatea keoma auga taoninai emai. Isa au felo ipauma, papiâu ke Deo fou maa'iai laomai felo ipauma auga. Isa Deo ega agofa'a agemai auga e'imaisa.

⁵¹ Ke isa Iudea au akaiki'a'i au'i epo'iai kansolo auga mo ganinagai, Iesu faagagai kapa'ina fekeka pa fougâ keifania auga anina aeani kai'iai aepea.

⁵² Iesu emae aisama, isa Pilato eega elao Iesu imaauga feafia eoma, ke Pilato isa elogoina.

⁵³ Egae kai isa eega elao Iesu imaauga kolotiai eafiopua. Ke Iudea papiâu'i e'i kagakaga kainai, mae papiâu'i tiapuai kemoka'i tiapuga eafia Iesu imaauga emokaisa.

⁵⁴ Ke agegani aisama Iudea papiâu'i Deo keau afagaina kina puo, fiakoa mo afu aga'ogai fopa

mapegai la mamaga keapi kanina, kai aga'o aepa-pinauga auga alogai eogeisa.

⁵⁵ Kalilea papie'i Iesu fou kelao kemai au'i Iosepa muninai mo kelao Iesu eoge laaga keisa, ke ala eoge oma auga isafa keisa.

⁵⁶ Egae kai kemue kelao paguai kai e'i kagakaga kainai Iesu imauga oili, ke amu foga'i felo'iai fekepakuma keoma au'i amu'i kepafua'i keka. Kai Moses ega iifa kainai Deo keau afagaina kinagai auga kelaagai.

24

Iesu Maeai Emaunimue

(Mateo 28:1-8; Mako 16:1-8; Ioane 20:1-10)

¹ Deo keau afagaina kina efua egani amagai ipauma ega'ina papie'i Iesu ooga fekepakuma keoma puo, amu o kepakuma au'i amu'i kepafua'i keka au'i keafii'i la kelao.

² Kelao laai aisama, kepo la ake kepae apua auga eelai keisa.

³ Ega puo kekoko kai Lopia Iesu imauga akeisa.

⁴ Ega kainai keapa kapa'ina emia auga keopopolaga kai fiakoa mo au gua tiapu eaea'i, kimage koa i'opoga keeaea alogaina au'i kei'iuka'i ee'iai keapafoki.

⁵ Ega aisama ega'ina papie'i kekauai kemani'i alogaina puo ke'ualai keomukipo. Kai au auni'i isa kepaini'i keinaka, “Kapa puo oi maaga maunina auga mae au'i epo'iai okapuga?”

⁶ Iesu inae laa'i isa emaunimue! Ke isa oi fou Kalileai oagu alogai maamia iina eifa oma auga amoopolaga:

7 'Papiau Aumauni Gauga laomai apala'i kekapa'i au'i ima'iai fekepaaua kolotiai fekeau'u'ua femae, ke kina oiso aisama femaunimue pugu,' eoma."

8 Ke au auni'i ega'ina iifaga keifania efua aisama, ega'ina papie'i Iesu ega iifa keopolaga.

9 Ke isa laai kemue kelao aisama, kapa'ina mo kemia auga ma'oi Iesu ega imoi au'i ke egae kai mo kai mo keagu au'i, ma'oi maa'iai keifafoua.

10 Ega'ina papie'i kelao laai kapa'ina kemia keisa imoi maa'iai keifafou'i au'i aka'i, Maria Makdalena, Ioanna, ke James ina Maria. Ke papie isa'i fou la kelao au'i isafa, imoi maa'iai keifafoua.

11 Kai ega'ina papie'i kapa'ina keifania auga kafo'o koa nini'ani'i kepamia puo, imoi ma'oi ega'ina iifa'i akepako'ani'i.

12 Kai Peto e'ue epiau elao laai aiso eokoko aisama, Iesu imauga kemoka tiapuga mo egae eka eisa. Ega aisama emue kai kapa'ina mo kemia auga oko aelogo felo puo, ekauai alogaina eopofua, ifo mo opogai eopolani'i.

Emmaus Paguaga Keagagai (Mako 16:12-13)

13 Ega'ina kinagai mo Iesu muninai kepea au'i auni'i pagua aka Emmaus kelao. Ega'ina paguaga auga Ierusalem taonina fou epo'i 11 kilomita.*

14 Isa kelao alogai Iesu kolotiai ala emae oma auga fougua ma'oi keifani'i kepealaina.

---

* **24:13:** Epo Ogofoina paguaga elao Hiritano keagaga koa i'opoga.

15 Isa kepea kenini'ani ke Iesu faagagai kapa'ina mo kemia au'i fou'i keifaifani'i kai Iesu ifo emai fou kai'ialao kepea.

16 Kai Deo isa maa'i ekaisapua puo kaisau isa fou kepea auga oko akelogo.

17 Ke Iesu isa epa'ani peni'i einaka, “Oi aunimi kapa'ina fougā oifania opealaina?” eoma.

Ega aisama isa keapakipo kai Iesu keopolaga alo'i emafu alogaina.

18 Ke auni'i epo'iai aga'o aka Kleopas keoma auga Iesu epa'ani penia einaka, “Ierusalemē taoninai keagu au'i ma'oai kapa'ina mo kemia au'i kelogo afe'ai. Kai oi peagege aumu ma puo ifomu mo i'ina kina'iai kapa'ina kemia au'i alologo?” eoma.

19 Ke Iesu isa epa'ani peni'i pugu einaka, “Kapa'ina mo kegama?” eoma.

Ke isa iifa kepamue keinaka, “Iesu Nasareta auga faagagai kapa'ina kemia au'i fou'i aifania. Isa profeta aga'o Deo ke papiāu ma'oai maa'iai ega nini'ani, ke ega pinauga fou isapu'i ipauma'i.

20-21 Ega kainai isa lai Israel papiāumai Roma kamanina ima'iai agepapealaimai auga afia'amaga apa'aua. Kai sakedote lopia'i ke lai ke'imaimai lopia'i fou isa keafia Roma papiāu'i ima'iai kepaaua iifa ipakainai femae keoma. Ke isa kolotiai keau'u'ua emae. Ke pau kina oisa elao efua.

22 Ega'ina mo laa'i kai papie lai Iesu fou muni-nai au'i isa'i pau amagai ipauma kelao laai.

23 Kai isa Iesu imauga akeisa. Egae kai isa kemue kemai lai maamaisai agelo keapakina peni'i keisa'i auga keifania. Ke agelo Iesu emaunimue

fouga maa'iai keifania auga, lai maamaisai isafa keifania puo kepakauai alogainimai.

²⁴ Egae kai lai epomaisai papiau isa'i kelao laai aisama, ega'ina papie'i keifania koa i'opoga mo keisa kai, Iesu auga egae akeisa.

²⁵ Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Oi kafo'o aumi. Ufainagai profeta Mesaia auga fouga ma'oai keifani'i kai oapoke alogaina, alomi ko'agai alopako'ania!

²⁶ Oi Mesaia auga i'ina kapa'i fekiekielaini'i kai Deo ega isapu akaiki'a afugai fekoko auga fologo kai alologo ma?” eoma.

²⁷ Egae kai Iesu Deo ega puka ma'oai alo'iai isa ifo fouga Moses faagagai e'ina ke profeta ma'oai kapa'ina mo keifani'i au'i maa'iai oko epakaisa.

²⁸ Ke kelao isa kelao paguaga kainagai aisama, Iesu pagua i'oina aga'o koa agelao pea epea.

²⁹ Kai isa auni'i Iesu kegoi peni kapulania keinaka, “Pau egapigapi efua kina afa'agamo agefua puo, moapakipo inae fou amaagu,” keoma. Ega puo Iesu isa fou kelao egae keagu.

³⁰ Egae kai kegaaniani keoma alogai Iesu palafa eafia Deo tenkiu epeniia efaipoga epenii'i.

³¹ Ega aisama alo'i eagalai maa'i ekiakae isa kaisau auga kelogo. Kai Iesu fiakoa mo isa ago'iai eapagea akeisa pugu.

³² Ega aisama isa ifo'i mo kepa'ani peni'i keinaka, “Keagai fou apea anini'ani alogai, Deo ega iifa pukagai enini'ani aisama, isa kaisau auga falogo auga gua'a aeafi opogaina ma? Iifa gome isa kapa'ina eifania auga gua'a eafi opogaina kai isa kaisau auga alalogo paisa,” keoma.

³³ Ega aisama ega'ina kinagai mo kefiaisakoa mo kemue Ierusalem taonina kelao pugu. Egae Iesu ega apostolo 11 ke papiiau isa'i Iesu muninai kepea au'i fou kekaigugu keagu au'i keisa'i.

³⁴ Ke egae keagu au'i epo'iai kenini'ani keifa keinaka, “Lopia Iesu emaunimue auga ko'a ipauma. Ke Saimon Peto keoma auga isafa eapakina penia,” keoma.

³⁵ Egae kai ega'ina au'i auni'i kapa'ina mo keagai kemia ke Iesu palafa ifaipogai isa kaisau auga epalogoni'i auga fougua maa'iai keifafoua.

Iesu Ega Imoi Ma'o Eapakina Peni'i

(Mateo 28:16-20; Mako 16:14-18; Ioane 20:19-23)

³⁶ Ega'ina au'i auni'i kapa'ina emia auga fougua keifaifania kai, Iesu ifo emai epo'iai eapafoki ke epaini'i einaka, “Deo ega gagao eemiai gaka,” eoma.

³⁷ Kai isa Iesu keisa aisama, kekauai kemani'i alogaina, ke keisa isage aga'o keoma puo akepako'ania.

³⁸ Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Kapa puo alopako'aniau, alomia oopopo alogaina? Foloopopo.

³⁹ Imau ke ifeu amoisa'i. I'ina lau Iesu ifou imau! Omai amoafi opogainiau amoisa. Isage auga pitioga ke uniaga laa'i kai, lau auga pitiou ke uniau fou kekae amoisa'i,” eoma.

⁴⁰ Isa ega'ina eifania afegai, ife ima fou epakinai'i.

⁴¹ Kai kekauai alogai keopofua ke ko'a ipauma Iesu emaunimue auga keisa puo, alo'i egama alogaina. Kai akepako'ania paisa puo Iesu isa

epa'ani peni'i einaka, “Oi eemiai kapa aga'o ekaega ma alaania?” eoma.

⁴² Ega aisama ma'a iuma aga'o afa kepeniia.

⁴³ Ke isa eafia ago'iai keisaisa kai eaniia.

⁴⁴ Egae kai epaini'i einaka, “Moses ega iifa profeta kepapua, ke Sam puka alo'iai lau fou kepapua'i au'i ma'oai ko'a'i mo fekemia. I'ina iifaga auga lau oi fou aaguega kai maamia laifani'i,” eoma.

⁴⁵ Iesu ega eifa oma aisama, alo'i epaagalaisa, opo'i epaeaea, ega koa Deo ega iifa pukai kekae au'i fekelogo felo eoma.

⁴⁶ Ke epaini'i einaka, “Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma: Mesaia agekiekie agemae, ke kina oiso aisama agemaunimue.

⁴⁷ Ega'ina afegai Mesaia kepako'ania au'i isa akagai papiau e'i laomai apala'i fekeumakalaini'i, ke Deo isa e'i laomai apala'i age'agegeaini'i auga fougua Ierusalem taoninai ake'ina akeinogonia, ke akelao agofa'a fofougua papiau'i ma'oai isafa maa'iai akeinogonia.

⁴⁸ Oi kapa ma'oai maamia oisa auga papiau maa'iai foifafoua.

⁴⁹ Lau Amau kapa'ina epako'ania eifania auga eemiai alaulaisa. Alaulaisa agoafia aisama, isapu ufai ageake alomi agepapogua. Kai pau aloafia koa puo inae Ierusalem taoninai mo foagu felao ega'ina kinagai kai,” eoma.

Deo Iesu Ufai E'agauaina

(Mako 16:19-20; Acts 1:9-11)

⁵⁰ Ega'ina afegai kina aga'ogai Iesu ega'ina papiau'i epapealai'i kelao Betani taonina eegai

kai, ima eafiakae eifa felo peni'i Deo eegai kapa felo'i fekeafi'i eoma.

⁵¹ Iesu Deo ega gafegafe ega'ina papiu'i epenii'i alogai, Deo Iesu eafia ufai e'agauaina.

⁵² Egae kai isa Iesu keau afagaina kai maialogama'i mo kemue Ierusalem taonina kelao.

⁵³ Ke egae Deo ega e'ai aufa kina mo keagu Deo keau afagaina aefuafua.

Mauni Mamaga Iifaga
The New Testament in the Mekeo Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Mekeo long Niugini

Copyright © 1998 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Mekeo

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

8871f5d6-c3ae-5e9e-818d-14da98b9a092